ज्ञानमाला भजन खलः स्वयम्भूया तत्वाबधाने सम्पन्न
पाक्षिक बुद्ध-पूजा व परिसमाप्तिमय

ऐतिहासिक

पौ. ८. ४३२

बौद्ध तीर्थ यात्राया सचित्र रिपोर्ट

बौद्ध तीर्थ यात्रा समिति

चौ. द. ४३२

ज्ञानमाला भजन खलः स्वयम्भूया तत्वावधाने सम्पन्न
पाक्षिक बुद्ध-पूजा व परिसमाप्तिमय

ऐतिहासिक

बौद्ध तीर्थ यात्राया सचित्र रिपोर्ट

बौद्ध तीर्थ यात्रा समिति

प्रकाशकः
बौद्ध तीर्थ यात्रा समिति
गण महाविहार, यें

छापां १०००

बुद्ध सम्बत् २५०९
नेपाल सम्बत् १०८६
विक्रम सम्बत् २०२२

मू २।५०

Acc. 1056/१०५६

मुद्रकः
हिमालय प्रेस
वंबहाल, यें

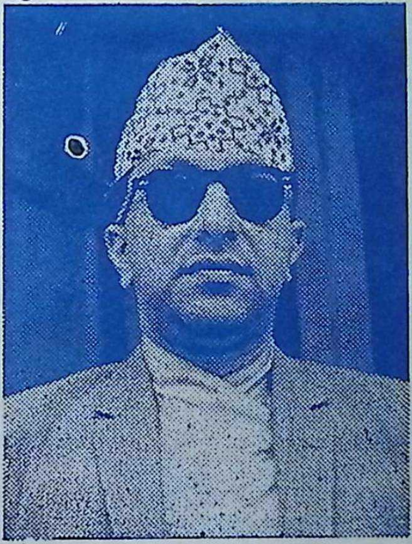

राष्ट्रनायक श्री ५ महाराजाधिराज

महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव

श्री ५ महाराजाधिराज सरकारबाट बक्सेको

शुभ - सन्देश

हाम्रो मुलुकका केही बौद्ध मार्गीहरू नेपाल र भारतको विभिन्न बौद्ध तीर्थस्थानमा तीर्थ यात्रामा जाने भएकोमा खुशी लाग्यो। भगवान बुद्धको प्रज्ञा, शील र समाधि सम्बन्धि सरल तथा सुगम अर्ती अनुसरण गर्नाले सदाका लागी र सबैका लागी कल्याणकारक हुनेछन् भन्ने लाग्दछ। अतः यस तीर्थ यात्राले भारत र नेपालका बौद्ध मार्गीहरूमा मात्र होइन अरूहरूमा समेत आपसी प्रेम र सद्भावना बढाउनमा महत्त्वपूर्ण योगदान प्रदान गर्न सकोस् भन्ने कामना गर्दछु।

श्री ५ महाराजाधिराज पाखें बक्से जूगु शुभ-सन्देश

जिमिगु मुलुकया बौद्ध मार्गीत छपुचः नेपाल व भारतया विभिन्न बौद्ध तीर्थ [स्थाने तीर्थ यात्राय् वने न्याःगुली लय्ता वः । भगवान बुद्धया शील, समाधि व प्रज्ञा सम्बन्धि सरल व सुगम अर्ती अनुशरण यायेगुलिं न्ह्याबलेंया निंति हानं न्ह्याम्हसिया निंति नं कल्याणकारक जुइ भालपा । उकिं थ्व तीर्थ यात्रां भारत व नेपाःया बौद्ध मार्गीतये दथुइ जक मखु, मेमेपिनि दथुइ थ्यंकं थवं थवे प्रेम व सदभावना वृद्धि यायेगुली महत्वपूर्ण योगदान प्रदान याये फयमा धका कामना याना ।

महामहीम भारतीय राजदूत

श्री श्रीमन्नारायण

महामहीम भारतीय राजदूत श्री श्रीमन्नारायण की शुभ-कामना

मुझे यह जानकर अत्यन्त प्रसन्नता हुई है कि मित्रराष्ट्र नेपाल से एक बौध्द यात्रियों का दल उत्तरी-भारत और विहार राज्य में स्थित बौध्द तीर्थों के दर्शन करने और भगवान बुद्धको श्रध्दाञ्जलि अर्पित करने जारहा है। सदियां बीत गई, कितनी संस्कृतियां आई और चली गई पर गौतम बुध्दका शान्ति और अहिंसाका सन्देश आज भी मानव मात्र के लिए प्रेरणाका श्रोत है, मान्य है। आज के अशान्त वातावरण में उस करुणामय सन्देश की महत्ता और भी बढ़ गइ है। मुझे पूर्ण विश्वास है कि इस सांस्कृतिक और धार्मिक यात्रा से दोनों पडौसी राष्ट्रों के सम्बन्ध और भी मधुर होंगे, दृढ़ होंगे। मैं यात्रा की सफलता की कामना करता हुआ यात्रीयों और प्रबन्धकों के लिये शुभ-कामनायें भेज रहा हूँ।

महामहीम भारतीय राजदूत श्री श्रीमन्नारायणया शुभ–कामना

थ्व खँ सीके दया जित: आपालं लयताल मित्रराष्ट्र नेपालया बौद्ध यात्रीपिनिगु छगू पुचः उत्तरी भारत व विहार राज्ये च्वंगु बौद्ध तीर्थया दर्शन यायेत व भगवान बुद्धयात श्रद्धांजलि छायेत वनीगु जुया च्वन । सलंसः दँ वने धुंकल, गुलिखे संस्कृति वल हानं वन, तर गौतम बुद्धयागु शान्ति व अहिंसाया सन्देश आः तकं मानव मात्रया निंति प्रेरणाया श्रोत जुया च्वन, मान्य जुया च्वन। थौंया अशान्त वातावरणे उह्य करुणामयया सन्देशया मू भ्रं दकले अप्व दत । जित पूर्ण पत्याः दु. थ्व सांस्कृतिक व धार्मिक यात्रां निगुलिं थःलाःगु राष्ट्रया सम्बन्ध अभ नं न्ह्याइपुका यइपुका बी, हानं क्वातुका बी । यात्राया सफलताया मनं तुना यात्रीपिनि निंतिं व प्रबन्धकपिनि निंतिं जि थ्व शुभ-कामना छ्वया हया च्वना ।

जिमिगु खँ

तथागत अर्हत् सम्यक् सम्बुद्धया जन्म नेपाले जुल। अले अबले निसें थौं तकं नेपाःमि वसपोल प्रति श्रद्धापूर्वक वन्दना व पूजादि यासे फुफुथें धर्म पालन यानावं वया च्वन! ह्नानं न्हू जागरण लिसें धर्म न्हूगु चेतना वल। ई-ब्यलं धर्मे ह्या तःगु वा ह्येका तःगु किचः काचः मदयेकेगु कुतः जुल। थुकिया निंतिं 'ज्ञानमाला भजन' 'व्यांचुलि म्ये' जू वन। ज्ञानमाला द्वारा स्वयम्भुस सतः निर्माण जुल। बुद्ध सेवा न्यात। थ्व सेवा व धर्म पालने वःगु मारयात नं त्याकल। गःचा ह्निलेगु लँ तःव्या जुल। पाक्षिक बुद्ध-पूजा जुल। बह्ाले बह्ाले, नेपाःया ऐतिहासिक कार्य व तथागतया श्रीचरणं पवित्र जुया च्वंगु प्यंगू तीर्थ स्थले याना १३२ गू थासे ऐतिहासिक बुद्ध-पूजा जुल, ऐतिहासिक बौद्ध तीर्थ यात्रा सम्पन्न जुल। थुकिया संक्षिप्त विवरण थ्व सफुती दु।

उगुं थुगुं कारणं याना विशेषतः रेलयात वंगु न्ह्यतु दां लिफ्यायेगुली माःगु ज्या खँ यायां मती मतया कथं थ्व रिपोर्ट पिकायेगुली भति लिपा लाः वन। तर अथे नं ई भति वंसां ज्या बांलाथें थ्व सचित्र रिपोर्ट नं ल्याः चाः नापं बांलाक पिकाये खन- थुका जिमित सन्तोष दु। ऐतिहासिक बौद्ध तीर्थ न्यायेकागु ऐतिहासिक पाक्षिक बुद्ध-पूजा महान् कथं सिद्ध यायेत व श्रद्धालुपिनि श्रद्धा पूर्ण यायेत खः। नापं थ्व व्यवस्थाय् दुने थुजागु बौद्ध तीर्थ यात्रा यायेत अःपुगु गुगुं छ्पु लँपु भविष्यया निंतिं चायेमा धयागु आकांक्षा नं मदुगु मखु। अभ्र थ्व ह्लापांगु व्यवस्था जुया वःगु विविध समस्या समाधान यायेत सेक्रेटरी सह यात्रा समितिया फुक्क सदस्यपिसं मलाः मछि तोतेत सेक्रेटरीया स्वन्तिथें जाःबले कापः पसः

ती माल, गुलिसियां ज्यासः ती माल, गुलिसियां अड्डाय् घर विदा काये माल। थुजागु हे अथक कथं तन, मन व धनं परिश्रम याना यात्राया ज्या जुल। ह्रानं थ्व गुलि सफल व सुखद जुल व यात्री बन्धुपिनि नुगले नुगले दु भालपा।

ल्याःचाःया सम्बन्धे ल्याखं ल्यंगु ध्येबा लित बीगु जुया च्वंगु दु। खर्चंया विषये ह्लापांगु व्यवस्था जुया नं, प्रचार व प्रसार बल्लाक याना नं अभ्र धात्थ धाःसा लिपा थथे यात्रा याईपित थुजागु लँपु दयावं च्वनेमा धका कामना याना व्यवस्था जुया नं, रेल व बसया प्रबन्धे सम्बन्धित अधिकारीपिं ब्याक्कसित व थासे थासे जूगु स्वागत सम्माने सम्बन्धित महानुभावपिंत क्रिपादि उपहार छ्वया नं गुगु खर्च जुल, व पूरा पूरा उचित कथं जू। खः, आः ह्रानं थुलि हे व्यवस्था याये माःसा धाइ थ्व सिबे ह्य खर्चं जुइ– बरु थुकी छुं संशय मदु। छाय्धाःसा आः दबू मोथं वने धुंकल– लँ तःब्या जुइ धुंकल।

यात्रा समिति थःगु बजेत कथं बांलाक ज्या याः। अभ्र धात्थें धाःसा मुजफ्फरपुरे अतिरिक्त खाद्य-प्रबन्ध व गनं नयेगुली तपं खर्चं; पटना, व राजगृहे योजनां पिनेया अतिरिक्त कथं यात्रीपित बसया प्रबन्ध याना नं [राजगृहे छतका छतका दां काःगु सिबे गमं छुं ह्लापां ल्याःचालं लिपा जक कार्लाबल सिधइगु कथं नेपाले काःगु [दामं अतिरिक्त मेगु छुं] दां मकाः। थ्व फुक्कया कारण यात्रा समितिया सदस्यपिसं सकसिनं धर्म भालपाः छुं [छगू हे व्यक्तिगत सुख सुविधा मस्वसे] थःथःगु तन, मन व धनं सहयोग ब्यूगुया फल खः। सारांशे थथे धाये फु, धार्मिक सम्बन्धे धार्मिक व्यक्तिपिसं धार्मिक व्यक्तिपिनि निंति गथे छुं ज्या जुइ माःगु खः, अथे हे विशुद्ध कथं थुकी ज्या जुया वन।

थ्व सफू छुं थुगु कथं प्रस्तुत याना च्वना, गुकिं यात्रीपित यात्रा

संस्मृतिया निंति ख्यले थ दयेमा ह्ानं नाप नापं मेंपि यात्रा याइापत नं यात्रा स्थलया छुं परिचय थः प्राप्त जुइमा। जिमित विश्वास दु, थ्व पाठकपिंत यः ताइ।

थ्व सफुती यात्रा याना बिज्यापिं दीपिं श्रद्धालुपिनिगु नां नं दुथ्याकेगु मनसुवा दुगु खः। तर यात्राय् गुलिखे कुतः जुल नं रसिद छगू नामे व यात्री मेह्म जुया थ्व ज्या याः वने मफुत।

अन्तस थ्व ऐतिहासिक बौद्ध तीर्थ यात्रा सफल यायेत सहायता व सहयोग ब्यूगुली श्री ५ या सरकार, मित्रराष्ट्र भारत सरकार व राजदूतावास प्रति आपालं आपालं आभार प्रकट याना। ह्ानं फुक्क यात्री बन्धुपिनि पाखें यात्राय् क्यंगु प्रेम व मैत्रीपूर्ण सद्भावना तथा व्यवहार प्रति नं जिपिं आभारी जुया। नाप नापं यात्री बन्धुपिसं यात्राया परिसमाप्ती क्यना बिज्यागु व दीगु संतोषं, गुकिया प्रमाण यात्री दलया पुचलं तःथाय् मछि न्यायेकूगु लयताः तुच्चा खः, जिपिं थुजागु धार्मिक ज्याय् आपालं उत्साहित जुयागु दु। जिमिगु कामना दु, थुजागु हे धार्मिक व सांस्कृतिक कार्य सम्पन्न यायां थः देश व देशवासीया सेवा याये फयेमा तथा तथागतया सद्उपदेश परिपालन याना ववं जन्म जरा व्याधि व मरणं मुक्त जुया च्वंगु निर्वाण भ्री सकसितं ननानं प्राप्त जुइमा।

अस्तु

—भिक्षु सुदर्शन
अध्यक्ष, बौद्ध तीर्थ यात्रा समिति

गण महाविहार,
यें
२१–१०–२०२२

धलःपौ

ज्ञानमालाया छुबाँ
ज्ञानमाला भजन खलःया जन्म 11
ज्ञानमाला भजन खलःया उद्देश्य व ज्या 13
पाक्षिक बुद्ध-पूजा 16
ऐतिहासिक बौद्ध तीर्थ यात्रा 21
रक्सौले स्वागत 26
रक्सौले अभिनन्दन-पत्र 28
विशेष रेलगाडी 29
वैशाली (मुजफ्फरपुर) 31
गोरखपुर 32
लुम्बिनी 33
कुशीनगर 38
सारनाथ 46
बनारस 54
बुद्धगया (गया) 59
पटना 65
राजगृह 68
नालंदा 73
रक्सौल (बख्तियारपुर बरौनि जुना) 78
प्रीति समारोह 80
पाक्षिक बुद्ध-पूजाया परिसमाप्ति 86
पाक्षिक बुद्ध-पूजा स्थानया धलः 95
बौद्ध तीर्थ यात्रा समितिया ल्याःचाः

नमो तस्स सम्मासम्बुद्धस्स

वसपोल सम्यक् सम्बुद्धयात नमस्कार। सम्यक् सम्बुद्ध अर्थात् व्याक धर्मयात सम्यक् कथं थःम्हं हे सीके बहःगु धर्म (= प्यंगू सत्य) यात परिज्ञेय कथं, त्वाःल्हाये बहःगु समुदय सत्ययात त्वाःल्हायेगु कथं, साक्षात्कार याये बहःगु निर्वाण धर्मयात साक्षात्कार कथं हे सीका बिज्याकम्ह छलपोल खः।

सम्यक् सम्बुद्धया गुण अनन्त खः। अनन्त गुणया मूल गुण गुंगू दु। उकी नं दकसिबे सम्यक् सम्बुद्ध 'बुद्ध' धयागु गुण सकसिनं स्मरण याः। बुद्ध महाज्ञानि खः, महाकारुणिक खः। वसपोलया धर्म उकिं गुलि गम्भीर व महान जुल, उलि हे सरल व सहज नं जुल।

बुद्धयागु थ्व हे निगू गुण बौद्धपिसं आदर्श याना काःबले सूत्र जू वन, विनय जू वन। हानं थ्व हे लिपा वना प्रज्ञा व उपाय जू वन। प्रज्ञां साधनाय् दुग्येका बी, उपायं अःपुका यःतायेका बी। उकिं हे बौद्धपिसं मुक्ति लाये फत, संसार कल्याण नं याये फत। थः कृतपुण्य जुया बौद्ध संस्कृति विश्वे बांलाक दुचायेक थाय् काल। अले गन गन थ्व वने फत, अन अन थ्व अनया हे जुइ फत, वा अन अनयात थः याना काये फत। बुद्धया सन्देशयात सागरं मथीके मफुत, तापाःगुलिं दिके मफुत, पर्वतं पने मफुत। जापानया देगले नं बुद्ध अय् हे बिज्याकल,

अय् हे थः थः भाषां स्तुति यात, गये नेपाले बुद्धयात बिज्याकल, वसपोलया तुतः ब्वन ।

बुद्धया जन्म भूमि नेपालं नं मेमेगु देशं सिबे गुगुं कथं नं म्ह जुइक थः बुद्धया प्रति श्रद्धा मतः। पहाडं चाःहीका तःगु नेपाः गाःचाय्, तःकू जुयावं वंगु नेपाले च्वंगु बहाः बही, स्तुप, चीभाः, दे्गः थुकिया प्रमाण खः। थ्व देश गपाय्कू, थन गुलि मनू दु, थन गुजा गुजागु परिस्थिति वल थुपिं फुक्क थुइका थन दुगु बुद्ध प्रतिया श्रद्धा लुमंके-बले भी नुगः लय्ताया चक्कना वं।

खः, ई-व्यःया जःखः देशया राजनैतिक कारणं याना वःगु धर्मया प्रभाव कथं नेपाःयात नं भतिचा थिल। अले ई-व्यःया परिवर्तन नापं व्यले दइगु कथं थःत हिले मफया धर्मं काय माक्क हित सुख मनुखं काये मफुत। नौ व कौ निसें ब्रम्हू तकं चूडाकर्म याइगु देशे हिन्दूयात बौद्ध धर्मं यंके मज्यूगु कानूनं चित, जात पात माने याकल, वयात जः खः देशे ववह्यंपिंत याकीगु ज्या लुँज्या, सुज्या बिया ब्रम्हचारी चूडाकर्म-प्राप्त वा प्रव्रजितपिंत गृहस्थी थुन— अले धर्म थुइके मफया वन। बहाः बहीया संगठनं माःथे माक्क भिं याये मखन। तर गबले संसारे हानं स्वतन्त्रताया नसंचा वल, धर्मे हानं स्वतन्त्रता प्राप्त जुजुं वन। धर्म परंपरावादी तोता मानव-सेवाया आधार समानता, मित्रता व भ्रातृत्व भाव हानं ज्वन। थ्व लँपु नेपालं जक गय् मज्वनी ? धर्म समानता, मित्रता, भ्रातृत्व हया जीवने सुख-शान्ति हइगु तत्व याके मब्यूसे, थथे यायेमाः, थये याये मज्यूया मात्र बन्देजं चिका तःगु फ्यनेत

स्वत। देश धासा बांमलाःगु राजनैतिक शक्तिया ल्हाती। स्वयम्भूया देगः बांलाके धयागु संकल्प हे नं मेथाय् लाका बीगु तंत्र मंत्र। थःत तया तःगु बन्धन नं पंजले च्वंम्ह वाउँभत्तु यात याना क्यने माःगु ई। तर अय्नं मनूया नुगः गय् सुंक च्वनी? म्ये जुया धार्मिक विशुद्ध भाव थना धाल—

हिंसा याय् मखु प्राणीयागु गवलें, ज्या याय् मखु ख्वीगुनं
गुब्लें हे व्यभिचार याय् मखु प्रभो, कामैगु इच्छा हनं
ल्हाय्गु याय् मखु जि असत्य खँ तया, मद्य सुरा पान नं
भो शास्ता थुलि जि अवश्य त्वलता, याय् पालन शील नं

बौद्धयात मल्वःगु ज्या तोति धका जक धायेवं छखें मेमेगु हे खँ वये फु, मेखें जीगु संस्कार सुधार याये नं थाकुइ फु। छाय्धाःसा सच्चिदानन्द स्वामीथें जाःपिं वया अहिंसाया प्रचार जुया च्वंसां शास्त्र सम्मत हिंसायात प्रमाण माला च्वनीगु व ई, बौद्धयात नं स्यायेत तर्क मंत्रया तिवः दया च्वने धुंकुगु ई, उकिं भक्ति थनेत थथे भजन याइ—

हे प्रभो भगवन, दरशन बिव
अज्ञानी जिमित शरण छि काव! धु॥

भजन यायां हानं धाइ—

ज्ञान चक्षु बिया दिसँ, अन्धा जुया च्वंपिंत।

तर ज्ञान चक्षु गय् चाइ? ई--व्यः साव मभिं। स्कूल कलेज चायेकेव थःगु शासनया आयू हे पाः जुइ भालपीगु विचाः। थुखे ज्ञान व ध्यान जिगु जन्म सिद्ध ज्या व अधिकार धाइगु पुरोदितवाद। उकिं थः सुलेत न्हापां ह्वः प्वाः तया धाइ,

जुजु भी नेपाः देया दीर्घायु जुइमा—
अले लिपा तीसकं धाइ—

स्वदेश वासी, तता केँहे मयजु
विद्या ब्वना दिये माल ।
शिक्षित धर्म तना वंगु भीगु
छिकपिसं सीके माल ।
आखल ब्वना मदीगुलि
धर्म खँ मसीया वोन ।

गुलि यइपुसे च्वंगु विद्याया जागरण ? मिसातयेगु स्कूल छगू मदुनिबले, मिसातयेसं आखः ब्वं धायेव लाःसा अप्पां केकः वइगु इलेया थ्व सः थ्व हःपाःया गुलि मू दु ? पुरोहितवादी प्रवृत्ति वा धर्मया अधिकारी जन्मगत कारणं याना च्वंगु इले सुया सु सइगु यइ ? मिजंया न्ह्योने मिसा ला लाटी हे जुइमाः। हकिं पत्याः याका तल, मिसातयेसं आखः ब्वन कि लिपाया जन्मे व लाटी जुइ। धर्मया नामे गुजागु शोषण थ्व, विश्वासया ख्युँ कोठाय् कुना गुजागु जागरण शक्तिया बलात् अपहरण थ्व ? थुजागु इले नेपाल भाषाया म्ये धाल—

ने त्वने तीगु हृदये मतसे
आखल सेना हये माल,
आखल सःसा सिया वै धर्म
जगते जन्मया सार ।

अँ, आखः ब्वनेव पाप लाइ मखु, लिपा लाटी जुइ मखु। बरु आखः सःसा हे धर्म सी, जन्म सार जुइ।

प्रगति दी सइ मखु, नसंचा द्यने फइ मखु। नेपाले वःगु नेपाल भाषाया थुपिं म्येत नं च्वापु गुँया च्वका स्वया च्वे थ्वया वं त्वन। मिसातयेत थःत खंके बीत मां-बौपिंत धाल-

बाल अवस्थाय् पयून्हं बियेगु,
मांपिनि तःधंगु भूल ।
मचाखचां सीगु दुक्ख स्वयेगु
जगते पापया मूल ॥

ई व बाराहृया प्रथां कुरारित्व ह्याउँमचां पुलेवं चिप याकीगु प्रभावं कया गुच्चा म्हिता गौ दायेका ख्वइम्ह भाजु, मि च्याके मसःनिम्ह मयूजु व्हंकीगु ज्याय् हे नां व न्हाय् दुगु इलेया थ्व सःया मू गुगुं इन्क्लावियाया मू सिबे म्ह मजू। थ्व म्येया लहर— थथे धर्मया कर्मया सुधारे जक नं सिमीत मजू। म्ये हानं धाल—

प्राचीन चाल आःयात मजिल, ,फीसनं धन मुने माल
सकसिनं हल नूतन चाल, भी जक लिपा च्वने मेल
नवीन माल थनह्या बिल, धन भीगु विदेशनं काल
ज्या याये मोल सुख धका धाल, कंगाल नं भीत चिना हल
भयानक भूल खनेदया वल, आःयात होस याये माल
उन्नतशील विदेशया जाल, चफुना वांछ्वये माल
अलसि चाल निश्चय मजिल, ज्या याना भीसं हयेमाल
आःयागु कालं सकसितं धाल, विद्या च्वना सुख सिये माल
ज्ञान विज्ञान छुं भी मसल, सकसिनं हेला याना हल
धन्ना जुल मन जिगु ख्वल, धीरज थथे याये माल
अक्षुब्ध गगनं विशाल च्वया जि नं मनयागु हाल।

भारतं खाडी उद्योग गांधीया आव्हाने जुया औद्योगिक विकास जुया च्वंगु इले नेपाः गालं नेपाल भाषा भाषीपिंत धार्मिक वसतं पुंका व उजागु राणा सरकारया इले थुलि सिबे छु हे अप्वः धाये फइ ?

थ्व हे नेपाः दयेके, नेपाःमि जीके धका वःगु म्ये पुचः यात "ज्ञानमाला" धाइ। देशे स्वतन्त्रता हयेत हःपा, देशया अज्ञानता व निर्धनता हाकुतीत वःगु सह्लाया पुचः म्ये "ज्ञानमाला" खः। व ख्यंगु इले धात्थें थ्वं थुलि तुयूजः बिल कि थ्वया नां "ज्ञानमाला" हे लवः। अभ्र अवले "ज्ञानमाला" या छपु म्ये थौंया गुगुं वांलागु फ्लीम सिबे नं अप्वः लोकप्रिय जू। उकिं नेपाल भाषाया माध्यमं नेपाः देया नुगः चुइ च्वंपि जनताया नुगले दुहाँ वने फुगु धर्मया शिक्षा, मानववादी उपदेश, युगवादी सन्देश वाहक 'ज्ञानमाला' या थाय् धात्थें धात्थेंगु सफूया थासे नं च्वे हे लाः। उकीया हे फल खः, अजाम्ह सुं नेपाल भाषा भाषी मल्यन— गुम्हसिनं "ज्ञानमाला" या नां मस्यू। नेपाःया दक्व नेपाल भाषाया सफू मध्ये ज्ञानमाला अप्वः चू। ज्ञानमाला छम्ह तःमियात नं यः, वं व न्याः; छम्ह ध्येबा निगः हे भावाम्ह मनुखं नं थ्व सफू न्याः। थ्वया न्हेगू संस्करण (?) जुल। १२००० मयाक सफू वने धुंकल। थुलि प्रेमं, थुलि याउँक थुलि अप्वः मेगु शायद हे गुगुं सफू वन जुइ, चुल जुइ।

ज्ञानमालाया थ्व हे आकर्षणे अथें हे छपुचः छपुचः मनूतः दः वन। मुना सभा दयेकेगुया अःखः सभा अथें हे दः वया मुनेगु ज्या जुयावं च्वन। थ्व भजन थासे थासे जुल। थ्व

"ज्ञानमाला"या जः सरकारं स्वये मफुत। अले ज्ञानमालाया क्रान्तिया ज्वाला व राणा सरकारया तंया ज्वालाय् संघर्ष जुल। धर्मगत क्वपूं बुद्धि व भाषागत कयक्कुंगु नुगलं थुकी द्यः लुना च्विल। अले परिणामतः बुद्धया जन्म भूमी बुद्धया उपदेश प्रचार याःपिं बुद्धया जन्म भूमिया नागरिक भिक्षुपिंत देशं पितिना छ्वत। अनागारिकापिंत न्हुतुइ पाःकां सुया बिल। ज्ञानमाला (भजन) सफू धू धू यायेत स्वत।

फाल्गुण ३ गते २००२ साल। सुथं निसें स्वयम्भू महाचैत्ये न्ह्याबलें खने मदइपिं मनूत उखे थुखे खने दु। म्ये हाले गाइथे गाइथे च्वंका छम्ह मनू भजनया फलचाय् थुखे फेतू वल। ज्ञानमालाया मेया लचे तुतिं ताल बिल। भजन याःपिं तःसकं लयूताल। थः दुनागु रसे सुं न्हूम्ह दुं वइगु इमित गुलि यइगु? भजने हानं म्ये पिहाँ वल। मनू सतले हे फेतुत। भजन भन बांलाक सूरं जुल। आरति जुल। तर आरति जकछु सिधल, सतले मिमलः जुत। ज्ञानमाला सफू दक्क जुले व्हाना नियेवं मारा याना दां मुंथें सफू मुन। सकलें वाल्ल! अले धराधर मनूत वल— नां न्यन, थर न्यन, बर्ष न्यन, त्वाः न्यन,। म्ही काल। सकसितं ११ बजे पुलिस गोश्वराय् हाजीर सःता वन। म्ये हालीपिं ज्ञानमाला सतले तुं, म्ये सफू सरकारी मनूया ल्हाते!

तर मग्याः। सुं मनू मग्याः। सकलें सीत तयार। ११ बजे सकलें गोश्वराय् मज्जां हाजीर! इमिगु न्हापांगु प्रश्न सफू गनं वल धयागु खः। सकसिनं लिसः ब्रिल— भजनया सतलं वल। धात्थें ठीक खः। अन सतले वांछ्वया तये हइगु असत्यसां सफू व सतलं हे वःगु खः। अभ धात्थें धाःसा नुगलं नुगलं वल।

तर खँ थुलिं प्व: मचा:। छगू ज्ञानमाला सफूती कोनात्वा:या बद्रिनारायणया अर्पण वाक्य दु। मिखा कनेगु अपराधयागु इले सफू दान बीम्ह छाय् अपराधी मजुइ? अभ्र व सफू मीम्ह छाय् अपराधी मजुइ? दातां थ्यन, सफू म्यूम्हं थ्यन। मा: हँहं नीन्याम्ह ति हे दत। तारीख बिल।

ज्ञानमाला आ: तारीखे लात। प्रगतियात बलात् सरासर वने मब्यूसे इघू थिधू जक याका तल। प्यन्हुइ–न्यान्हुइ, च्यान्हुइ भिन्हुइ गबलें छु शमशेरया लायकुली, गबलें छु शमशेरया लायकुली। लायकु खिचातयेसं नयेथें स्वइ, स्वायथें स्वइ, व्हाँव्हाँ उइ। धाइ, "छिपिं छम्ह हे ल्यनी मखु, फुक्कं जेल वनीपिं जुल।" कुत: या:पिसं नं याना हे च्वन—अथे हे जुइकेगु। खुँ, लुच्चा, ठग, घुस्याहातयेगु मुद्दा न्ह्योने ततं ततं तमं चूर जुइव जिपिं न्ह्योने तइगु। तर जिपिं सु? नेपाल भाषां म्ये हालापिं। थ:गु मां–भाषां म्ये हा:पिंत छु तधंगु दण्ड बी? चखुंचां ला बखुंचिया भाय् मल्हा: मनुखं छाय् करं थ: मां-भाय् तोती? हानं मेगु चार्ज बी स्लो कांग्रेस। तर प्रमाण? छुं मदु। अले हानं तारीख बी। थाय् जक पाक, चरित्र नायक जक पाक व हे छगू तमे सकसितं भत्राँय् जुइक प्वेका छ्वयेगु उद्देश्यं थ्व प्याखं दच्छि तक जुल।

फागुण ४ गते २००३ साल। ज्ञानमालाया पासापिं पद्मशम्शेरया लायकुली। थौंला मुद्दा सि हे धइगु। गन छ्वइगु, छु याइगु, गुलि छु काइगु कानूनया सफुती ला दुगु हे मखु। ज्ञानमालायापिंत नुग: धुकधुकु मिकेगु स्वत। थ:गु भाषां थ:गु धर्मया म्ये हालेगु अधिकार सुनां मथू? अले सु छाय् ग्याइ?

पद्मशम्शेर सवारी जुल। हुकुम जुल—'छिमिगु सफू जि बांलाक ब्वने धुन।'

ज्ञानमालां छुं लिसः बी मलाःनि वहादुर शम्शेरं तुल—"थुकी भ्रीः नेपाल भूमि अपवित्र जुल" धया तःगु दु।"

केशर शम्शेरं लिसः बिल, 'थुकी भ्रीत छुं अप्जेक्शन मदु।'

धात्थें सुयातं थन 'नेपाल भूमि अपवित्र' जुल धका धाःगु बांलाक थुइव मयये माःगु छुं मदु। छाय्धाःसा नेपाल अपवित्र जुल धका थःगु पुण्यभूमियात बांमलाक धाःगु मखु। खालि म्ये च्विना दीम्हसिया द्यना च्वंपि नेपाःमित थनेत पुण्यभूमि नेपाः बांलाकेत बल्लाकेत हे जक थथे धया च्वंगु खः। गुगुं दथुइ च्वंगु खँ छकूचां खँ त्याजी मखु। च्वे व क्वेया गुजागु खँया सिलसिलाय् धाःगु खः सीव तिनि धात्थेंगु खँ थुइ। तर थन थुजागु छुं खँ मदु। खालि तम्वयेके बी, ज्ञानमालाया श्रद्धालु भजन याइपिंत दण्ड बीके धका जक मती। मेखे भ्रीत अप्जेकेशन मदु धाःगु शायद राजनैतिक दृष्टिं खः। यःगु थःजु, प्रधान मंत्री पद्म शम्शेरं हुकुम जुल—' सफू बांला, जि स्वये धुन।' थ्व खँ सकलें वाल्ल जुल।

पद्मशम्शेरं हानं हुकुम जुल—'थ्व ज्ञानमाला गन छापे यानागु ?'

"विदेशे छापे याना तःगु।"— लिसः बिल।

हानं हुकुम जुल—"थन हे छापे या, छाय् विदेशे

छापे यायेगु ? छिमिगु ज्ञानमाला सफूत नं यंकि। छिक-पिंत दच्छि दुःख जुल। छिकपिनि थःथःगु धर्म या। "

थुलि सिबे ज्ञानमालायापिंत मेगु छु मानि ? सकलें लय्ताल। थः थः मां-भाय्‌या म्ये थः थम्हं हाले दइगु जुल, थः थःगु धर्माचरण थः थःम्हं पालन याये दइगु जुल। धर्म व भाषाया थ्व स्वतन्त्रता ब्यूगु धात्थें राणा-कालीन इतिहासया निंतिं नं बांलागु देन जुल। ज्ञान-मालायापिसं जय जयकार माने यात। पिने सफू लाका छुल्याहा जुया च्वंपिनि ख्वाः ह्याउँल। कन्हे खुनु हे ११ बजे स्वयम्भूस लाका यंकूगु सफूत अड्डां पित बिल। छिमिगु फुक्क सफू गथे कया हयागु खः, अथे हे दनि धका थ्वः हे मफयनानि धका धाःवले मेगु धायेगु हे छु दनि ? ज्ञानमाला सफू ज्वना सकलें छें छें थ्यन। ज्ञानमाला म्येया हानं छको रमझम वल। प्रधान मंत्री (श्री ३) या "छिमिगु भाय्‌या सफू नं थन हे छापे या" धयागु हुकुमं याना नेपाल भाषा नेपाले हे प्रकाशित याये जिल। अले प्रकाशिनि समितिं सफू जाँचे याना सफू पास याना ब्रीगु पास जुल। अर्थात् नेपालीयात राजनैतिक दृष्टिं चीत प्रकाशिनी समिति अड्डा चायेका ब्यूसा नेपाल भाषायात भाषागत दृष्टि व राजनैतिक दृष्टिं नं चीत स्वःगु आः मंत। वयात भाषागत बन्धन चवुत। गुगु विविध भाषा भाषी दुगु देशया निंतिं दयेमाःगु भाषागत सम्मान स्वतन्त्रता प्राप्त जूगु हे नेपाल भाषाया निंतिं इतिहासया विषय जू वन। थुकथं नेपाल भाषाया प्रकाशनया लुखा ज्ञानमालां चायेका बिल। थ्व हे भाषा क्षत्रे ज्ञानमालायागु गुवलें ल्वमंके मफइगु देन नं खः।

ज्ञानमाला भजन खलःया जन्म

ज्ञानमाला हानं च्यानावं वन। त्वाः त्वाले भजन जुयावं वन। छुं छगू संगठन कथं कापी च्वया थ्वया मिटिंग मजूसां सभा समिति वने मजूसां अथें मुंज्या व ज्या-खँ जुया हे च्वन। ज्ञानमाला छगू संगठन मखुसां तःधंगु संगठन जुल। छगू खलः धका मदयेकूसां छगू धर्मया, श्रद्धाया, भक्तिया अभ्र दकले सकले तःसकं मिले जूगु खलः जुयावं वन। देशे नचंसा हयेत, धर्म व विद्याया महत्ता थुइकेत कुतः यायां ववं देशे नचंसा वल। देशे स्वतन्त्र जुल। छह्मसिया हुकुमं न्यारन्यार जुइगु, छह्मसिया हुकुमं सर्वस्व काइगु व्यवस्थां मुक्त जुल। भाषा व धर्मया स्वतन्त्रता नं मनूयात प्राप्त जुल। भाषाया कारणं जेल वंपिं मुक्त जुल। धर्मया कारणं देशं पितुना छ्वःपिं भं हे बांलाक दुहाँ वया नं निर्धक्कं ज्या याये दत। भन्तेपिं व उपासकपिं हानं बांलाक जाना नं जाना थें क्यने छिन। अले २००८ साल वैशाखया १६ गते खुनु "ज्ञानमाला भजन खलः" या स्वनेगु ज्या जुल। ज्ञानमाला भजनया संस्थागत जन्म जुल। २१ ह्म सदस्यपिं व ७ कोरमया विधि विधान दयेकल। पदाधिकारी ल्ययेगु ज्या जुल। थ्व ह्मापांगु मुंज्याय् उपस्थिति थथे खः :--

भिक्षु अमृतानन्द महास्थविर

श्री माणिकरत्न

" महारत्न

" रत्नवीरसिंह (भाइसाहु)

" तीर्थनारायण

श्री अमृतलाल
" पूर्णमान
" कांछाबुद्ध
" द्वारिकादास
" भक्तिलाल
" दयावीरसिंह
" सिद्धिरत्न
" द्वारिका प्रसाद नेपाली
" पूर्णकाजी
" नाति गुरुजु
" नन्दरत्न
" रत्नवहादुर
" केदारदास
" रत्नपति
" तुयू
" आशारत्न
" तेजमुनि
" साहिंला
" चिनियादास
" सानुकाजी
" भाइराम
" न्हुक्षरत्न
" भाइकाजी

थ्व मुंज्याय्‌ल्यःपिं पदाधिकारीः

भिक्षु अमृतानन्द स्थविर	(मू नायः)
श्री मणिक्समान	(नायः)
श्री महारत्न	(नोकू)
श्री रत्नवीर सिंह (भाइसाहु)	(नोकू)
श्री तीर्थ नारायण	मंत्री
,, अमृतलाल	उपमंत्री
,, पूर्णमान	प्रचार मंत्री
,, कांछाबुद्ध	,,
,, द्वारिकादास	,,
,, भक्तिलाल	कोषाध्यक्ष

ज्ञानमाला भजन खलःया उद्देश्य

संस्थागत कथं "ज्ञानमाला भजन खलः" या जन्म जुइवं उद्‌देश्य वांलाक धाये छिन। अले उद्‌देश्य नं प्रकट यात। उपिं मूल कथं स्वंगू दुः—

(१) स्वयम्भू चैत्य स्थाने नित्य भजन यायेगु

(२) स्वयम्भू स्थान व अन्य विहार स्थानया सुधार यायेगु

(३) ज्ञानमाला भजन द्वारा मानव कल्याण यायेगु।

ज्ञानमाला भजन खलःया ज्या

ज्या व खँ चूलाःह्म मनू छगू कथं मनू खः। अभ्र व बांलागु ज्या व खँ जुइव भ्रंहे व धायेंह्म मनू जुइ। वथें संस्था समिति नं उद्‌देश्य कथं न्ह्यां वने फयेव व संस्था समितिया मू दइ।

वयागु सार जुइ। उकिं ज्ञानमाला भजन खलःया मू नं वयागु उद्देश्य कथं वयागु ज्या-खँ हे निर्भर जू।

थःगु न्हापांगु उद्देश्ये ज्ञानमाला भजन खलः आः तक सकलया धर्म व श्रद्धां बांलाक हे सफल जू। आःतकं स्वयम्भू महाचैत्यस अटूट नित्य भजन यानावं वया च्वंगु सकसिनं स्यूगु हे खँ खः।

निगूगु उद्देश्य कथं स्वयम्भू महाचैत्य व स्वयम्भू स्थानया सुधार यायेगु खः। थुकी नं इले ब्यले थ्वं ज्या याः। दकसिबे न्हापां स्वयम्भू शोभा निंतिं व स्वयम्भूया रक्षाया निंतिं नं स्वयम्भू बन संरक्षण जुइमाः। थुकिया निंतिं सरकारयात बिंति भाव याना संरक्षणया ज्या गुलि छु यात सकसिनं स्यूगु खँ खः। सरकारया बन मंत्रालयया सूचना दयेक दयेक नं वन संरक्षण व संवर्द्धन जुइ मफुगु धाइ—व म्हीगु हे कुतले निर्भर जू। अथे नं थ्वया बन न्हनावं वंगु खना थ्वयात बचे यायेत सरकारी रूपं हे बन महोत्सव धयागु उत्त चाला मदुनिबले थन बन महोत्सव जुल। २००८ सालया आषाढ १३ गते गोकर्ण ६०० सः मा सिमा हया वन महोत्सव सम्पन्न जुल। थ्वयां लिपा सरकारं इलेब्यले वनमहोत्सव सम्पन्न याना नं वल। भतिचा अभ कुतः गाके फुसा स्वयम्भू छगुलिं धात्थें हे बांलाक जंगल दयेमा, अत्यन्त मनोहर आनन्द शान्ति दायक थाय् म्हीसं याये फु।

मेगु ज्ञानमाला भजन खलकं लँया विषये कुतः यात। २००८ सालया श्रावणं गःचाः हिलेगु लँपु बांलाकेत छगू कार्य साधक समिति नं दयेकल। गुकी 'क' वर्गया सदस्यपिं

मध्ये ७२ ह्म सदश्यपिं पालंपाः यांना न्हि न्याह्म ज्या नायः जुया कुतः यात। यद्यपि झीगु दुर्बलतां अथवा झीगु कुतः मगाना मती तःथें ज्ञानमालां लँया ज्या पुवंके मफु खः। तर अथे नं थौं गुगु तःब्यागु भतिचा छिगु लँपु दु उकी ज्ञानमाला भजन खलःया श्रद्धा वा कुतः दु। गुलि ज्यू खइ व लँया ज्या उलि पुवंके फुसा!

निगूगु उद्‌देश्य कथं स्वयम्भूया नापं मेगु स्थानया सुधार यायेगु उद्‌देश्य कथं नेपाःया बहाः बहिली थ्वया ध्यान वन। त्वाः त्वाः पत्तिं नेपाले दुगु बहाः बही, अभ छगू इले छपुचः मनूत च्वनेत हे बहा, बही नि दयेकेगु झीगु श्रद्धां व भक्ति जाःगु संस्कृति नेपाःया बौद्धतये शक्ति क्यं। हानं ई-व्यः नापं तया थथे बहाः बही दयेके फुगु खँ थुइव झीगु बुद्धिमत्ता नं झीसं खनी। थुजागु हे झी त्वाः त्वाले दुगु बहाः बहीया परम्परा कथं आः न्हूगु त्वा; वने जूसां बहाः बही दयेके मफुसां झीके उजागु श्रद्धा मदुगु मखु। छाय् धाःसा भन्तेपिं गन तक बिज्यात अन तक विहार दयावं वना च्वंगु थुकीया चिं खः। तर झी बौद्धपिं थुलिं संतोष जुइ मज्यू, दुगु बहाः बही नं रक्षा यायेमाः। फुथें चाःथें सफा सुग्घर यायेगु, फुगु चाःगु माःथाय् माः कथं जिर्णोद्धार यायेगु नं ज्ञानमाला भजन खलःया निगूगु उद्‌देश्य कथं अन्य विहार स्थानया सुधार अन्तर्गत जू भालपाः छको विचाः याः वनेथें जुइक बाःछी बाःछी बुद्ध-पूजा (विहारे पूजा=बहाः पूजा) यायेगु विचाः जुल। अले नेपाःया छुं बहाः बहीया थकालि व बौद्ध संघ संस्था मुना सल्हा साहुति जुल। सकसिनं थ्व पुण्य

कार्य महान भालपाः स्वीकार यात। हानं सकसिनं पूजाया सम्यक् पद्धतिं, धर्म शीलाचरण सम्पन्न कथं बुद्ध-पूजा यायेगु अले ज्ञानमालाया नं प्रचार याना धर्म देशना याकेगु आदि खँ निर्णय जुल। थुकिया निंतिं पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविर व पूज्य धर्मालोक महास्थविर निह्म धर्मानुशासक लयया थ्व न्ह्या ज्ञानमालां तुं संचालन यायेगु कथं कोछित।

पाक्षिक बुद्ध-पूजा

बाःछी बाःछी बहाः पूजा

बुद्ध-पूजा दकसिबे न्हापां स्वयम्भूस जुल। कजी दुगु बहाः पूजाय् कजीया थासं पूजा जुइ। तर ज्ञानमाला भजन खलःया थ्व बहाःपूजा बाःछी छथाय् छथाय् वना पूजा जुइगु, थुकिया कजी नं सकलें श्रद्धालुपिं। उकिं छखें स्वयम्भुस स्वंगु स्वयम्भू महाचैत्ये नित्य भजन याना च्वंगु भजन खलः न्ह्य जक जूसां च्यूगु थ्व बहाः पूजा, सकलया श्रद्धां जाःगु स्वयम्भू महाचैत्यं हे प्रारम्भ यायेगु उत्तम भालपाः स्वयम्भू स्थानं निसें बुद्धपूजा प्रारम्भ जुल।

अष्टमी अष्टमीं जुइगु थ्व बुद्ध-पूजा (बहाः पूजा) य् न्यासलं मयाक श्रद्धालुपिं उपस्थित जुल। थ्व बुद्ध-पूजा छखे विशुद्ध कथं, मेखें प्रीतिपद कथं हानं सकलें उपस्थित जुइ फुगु कथं जुया मनूतये श्रद्धा बृद्धि जुयावं वन। छगू अष्टमी थासं मेगु अष्टमी थासे बुद्धपूजा न्यना सकलें थः थः छेँ लिहां बिज्याइ भाइ। अले दिं लयाः खाखां अष्टमी

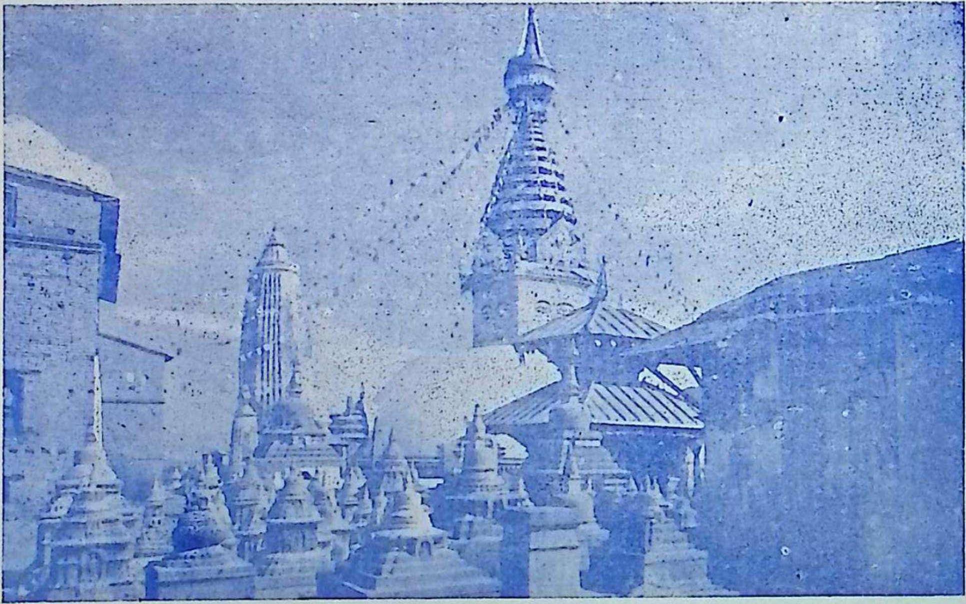

स्वयम्भू

लुमंका लुमंका सोमनस्स जुया अष्टमीया पूजा जुइगु बहाले सकलें हानं मुं वइ। थ्यंलिसे श्रद्धालुपिं ज्ञानमाला भजनया रसे आनन्दित जुइ, अले सकलें मुनेवं सकलया श्रद्धां बुद्ध-पूजा तइ तःगु न्ह्याका छह्म श्रद्धालु धर्म पासाया ल्हातं मेह्म श्रद्धालु धर्म पासाया ल्हाते पूजाभु लः ल्हाना छह्म हे सकलं, सकलें हे छह्म कथं जाना श्रद्धापूर्वक बुद्ध-पूजा याइ। सकलया सम्मिलित श्रद्धाया स्वरूप बांलाका तःगु पुष्प, धूप, नैवद्य, फलफूल, पिंडपात्र, व प्रदीप आदि बुद्धया चरणे छाये धुंका सकलें फेतुना शील प्रार्थना याइ।

छाय् धाःसा बुद्ध प्रति श्रद्धा व भक्ति तया पुष्प धूपादि पूजा यायेगु नापं हे परमार्थिक चर्य्या नं पुरे याये यायेमाः। धर्मया आचरण हे पारमार्थिक बुद्ध-पूजा खः। उकिं आचरण शुद्ध यायेत शील प्रार्थना याइ। अले अनं लिपा काय, वाक व चित्तं बुद्ध-पूजा सम्पन्न यायेत गाथां पुष्प, धूप, नैवद्यादि द्वारा बुद्ध-पूजा याइ। पूजां लिपा भिक्षु महासंघ पाखें छह्म भन्तेनं तथागतया अमृतमय उपदेश देशना याना बिज्याइ। दकसिवे लिपा श्रद्धा व भक्ति धर्म कार्य सम्पन्न याये धुंका सकल सत्व प्राणीपिनि हित, सुख व उद्धार कामना यासे पुण्यानुमोदन याइ। अले सकलें हानं वइगु अष्टमी खुनु गुगु बहाले मुनेगु खः न्यना लसतां धर्म पालन याना छें छें लिहां बिज्याइ झाइ।

थ्व हे कथं धर्म कार्य सम्पन्न जुया वनं बाःछी बाःछीया थ्व बुद्ध-पूजा तसकं बांलाना वन। सकसितं धर्म नापं शान्ति व प्रमुदित भाव बीगु जुया वन। बौद्धपिनि दथुइ दया च्वंगुली अक्ष अप्वः एकता, प्रेम व मत्री भाव दया

वल। परिणामतः २०१७ साल जेष्ठ २७ गते ज्ञानमाला भजन खलःया सर्व साधारण सभां बहाः पूजा धका जरूनिं कोछ्व्यूगुली, श्रावणया १० गते खुनु फया वंसा ८८ बहाः ध्यंकं पूजा यायेगु याना चूडा कर्म जुइगु बहाले ध्यंकं बुद्ध-पूजा यायेगु निर्णय यात, अन्ते चेच्या बहाः जक नं मजूसे आपालं बहाः बहिली नेपाः गाःया ऐतिहासिक थासे ध्यंकं बुद्ध-पूजा जुल।

थ्व झर्झं समय व योजना विस्तार जुयावं वना च्वंगु बुद्ध-पूजाय् ज्याया भार नं म्ह मजू। आपालं समस्या वल। तर धर्मया भ्रातृभावं व सकलयागु श्रद्धाया बलं इले बिले ज्ञानमाला भजन खलःया मुंज्या च्वना समस्या समाधान जुल। बहाःया लयाः काः वनेगु, बहाःया जः खः बिज्याःपिं दीपिं महानुभावपिंत बिन्ति भाव यायेगु ज्या जुल। अले न्ह्यागुं मछिगु चीकूगु बहाः बहिली नं सकल श्रद्धालुपिंत छिना वन। न्ह्यागु बहाः बहिली नं बहाः पूजा वंपिं प्रसन्नथें बहाः बहीया व त्वाःबाःया महानुभावपिं नं प्रसन्न। न्ह्याथासं उजागु धर्म समुहयात न्ह्याम्हं बहाः बहीया छचालं च्वंपिसं दलान चायेका, मातं, च्वत, प्यत ध्यंक तोता बिया धर्म कर्मयात थाय् बिल। सुखः लासा आदि बिया स्वागत यात। फुगु चाःगु ग्वाहालि बिल। अथे नं बुद्ध-पूजा वांलाकेत ज्ञानमाला भजन खलः पाखें छुं छुं विशेष ज्यात जिम्मा बी माल।

(१) बुद्ध-पूजा बन्दोवस्त : सर्वश्री न्हुछेरत्न, भाइकाजी, पूर्णकाजी व चन्द्रलक्ष्मी।

२) भजन बन्दोबस्तः सर्वश्री पूर्णमान, महारत्न, हर्षमान

(३) माइक बन्दोवस्त : सर्वश्री रामबहादुर, रत्नपति
(४) प्रबन्ध : सर्वश्री नाति शाक्य, राम ठवेल।

मिटिंग निर्णयं लिपा अभ ज्या यायां भं ज्या बांलाकेत पूजा पाखे श्री धर्मचारी अनागारिकां बांलाक हे प्रबन्ध याना बिज्यात। वसपोलं सकलया श्रद्धां वःगु पूजा ज्वलं तालाकेगु ज्याय् न्ह्यज्याभा मेपिं अनागारिकापिं व उपासिकापिं नापं तया पूजा बांलाका बिज्याःगु जक मखु, माः कथं श्रद्धालुपिनि श्रद्धाया तिबः कया ज्वलंछि बांलागु पूजा ज्वलं गनं हे मदु मजुइक नं प्रबन्ध याना बिज्यात।

अथे हे बुद्ध-पूजा सिधयेवं भोजनयात गनं निमंत्रणाय् बिज्यायेत अथवा विहारे बिज्यायेत इलं मबिया भोजनया प्रबन्ध निंतिं नं कुतः याये माल। आपालं बहाः बहिली ला स्थानीय महानुभावपिनि श्रद्धा भोजन हे जुल। गनं गनं थासे व परिस्थितिं मछिथाय् धाइ ज्ञानमाला भजन खलःया पाखें हे प्रबन्ध जुल। तर न्ह्याथाय् जुइमा ग्वाहालि याना बीत मनूत माः। थुजागु भोजन प्रबन्धादि ज्या खें श्री न्हुक्षे गुरुजु, श्री राजमान उपासक व श्री रत्नबहादुर उपासकं ग्वाहालि याना बिल। हानं माइकया विषये भ्वाइस अफ रेडियों माःथाय् माःकथं ग्वाहालि याना बिल दकले सकले ला दुगं बहीया श्रीसाहु बुद्धरत्नं आपालं ग्वाहालि याना दिल। वेकलं निःशुक्ल माइकयात ब्याटरी बुद्ध-पूजा जूथाय् तकयात प्रदान याना दिल।

बुद्ध-पूजा बांलागु धर्मया चित्त उत्पत्ति याइगु व धर्म नं लाइगु कथं जूगुलिं आपालं निमंत्रणा नं वल। बहाः

बहिलिं पिने वनेत मछिंगु तर श्रद्धायात साधुवाद नं बी मा:गुलिं इले बिले मिटिंग च्वना अष्टमी दिं मलाक दथुइ दथुइ वना थुजागु निमंत्रणा गुलि फु उलि स्वीकार यात।

ऐतिहासिक बौद्ध तीर्थ यात्रा

बा:छी बा:छी बुद्ध-पूजा याना ववं, धर्म श्रवण यायां आपालं बुद्ध व बुद्ध-धर्म प्रति श्रद्धा दत। भगवान बुद्धया जीवनी व वसपोलया श्रीचरणं पवित्र जुया च्वंगु तीर्थ स्थलया महत्ता मं दकले थुल। छखें सकलया नुगले स्वां ह्व:गु श्रद्धा मेखें धर्म ज्ञानं बौद्ध तीर्थ स्थले वनेगु इच्छा सकसियां नुगले बुया वल। गुगु धात्थें हे स्वाभाविक ख:।

महापरिनिर्वाण अवस्थाय् तथागत अर्हत् सम्यक् सम्बुद्धं आज्ञा जुया बिज्या:गु दु—

'चत्तारिमानि आनन्द, सद्धस्स कुलपुत्तस्स दस्सनीयानी संवेजनीयानि ठानानि। कतमानि चतारि? इध तथागतो जातो'ति.....इध तथागतो अनुत्तरं सम्मासम्बोधिं अभिसम्बुद्धो'ति ... इध तथागतो अनुत्तरं धम्मचक्कं पवत्तितं'ति... इध तथागतो अनुपादिसेसाय निब्बाणधातुया परिनिब्बुतो'ति। आनन्द सद्धस्स कुलपुत्तस्स दस्सनीयं ठानं।

'आनन्द, प्यंगू थुपिं थायत श्रद्धालु कुलपुत्रपित दर्शनीय व संवेजनीय स्थान ख:। छु छु प्यंगू? थन

तथागत जन्म जुल धका…… थन तथागतं अनुत्तरगु सम्यक् सम्बोधि प्राप्त याना बिज्यात धका…… थन तथागतं अनुत्तरगु धर्मचक्र प्रवर्तन याना बिज्यात धका…… थन तथागत अनुपादीशेष महापरिनिर्वाण जुया बिज्यात धका श्रद्धालु कुलपिंत दर्शनीयगु व संवेग बीगु थाय् जुइ।

थ्व हे संवेग बुद्ध-पूजाया श्रद्धालुपिंके वल। अले दर्शनया उत्कल अभिलाषा जुल। हानं प्यदँतिया धार्मिक एकता, भ्रातृभाव, स्नेह, मैत्री व श्रद्धां जाःपिं सकल पाक्षिक बुद्ध-पूजार्थीपिनिगु थ्व इच्छा गथे पुरे मजुइ? थ्व सकलयागु श्रद्धा बलया लिधंसाय् दुनें दुनें माःगु कथं ज्या-खँ यायां ज्या-खँ पुवनीथें च्वनेवं २०२१ साल कार्तिक ३ गते खुनु ज्ञानमालाया मुंज्या जुल। मुंज्याय् थथे निर्णय जुलः—

नेपाःया बौद्धपिनिगु सुख-समृद्धि व एकताया उद्देश्य ज्वना ज्ञानमाला भजन खलः स्वयम्भूया तत्वावधाने बुद्ध-पूजा कमिति दयेका गुगु बुद्ध-पूजा याना वया च्वंगु ११५ बहाः कचाये धुंकल। आः व हे क्रमे तथागतया चरणं पवित्र जुया च्वंगु बौद्ध तीर्थ यात्रा यायेगु अभिलाषा सकसिनं प्रकट याःगु यक्वं दत। व हे अभिलाषायात थुइकाव ज्ञानमालाया अधिकारीपिं नाप जूगु मौखिक वचनया आधारे भारतीय दूतावास नाप थ्व ज्या पुवंकेत वंगु भिंलाति न्ह्यो निसें गुगु कार्यवाही श्री सुदर्शन भन्तेनं "याना बिज्याःगु खः," उकियागु थौंतकया प्रगती ध्यानय्तया ज्ञानमाला भजन खलःया पासा-पिनिगु पुचलं थौं बौद्ध तीर्थाटन याकेगु निर्णय यात।

अले नापं तुं थ्व ज्या सम्पादन यायेत "बौद्ध तीर्थ यात्रा समिति" नामं छगू कमिटिं गठन यात। उकिया पदाधिकारी त्यःपिं हानं जुया बिज्याःपिं दीपिं थथेः—

धर्मानुशासक : पूज्यवर प्रज्ञानन्द महास्थविर
अध्यक्ष : सुदर्शन भन्ते
सेक्रेटरी : श्री हरिदास रंजितकार
उपसेक्रेटरी : " नाति गुरुजु
कोषाध्यक्ष : " पुष्परत्न 'सागर'
" राजमान उपासक
" भाइकाजी उपासक

सदश्यपिं :

(१) भिक्षु प्रज्ञारश्मि
(२) भिक्षु कुमार काश्यप
(३) श्री महारत्न उपासक
(४) " रत्नबहादुर माली
(५) " चन्द्रबहादुर
(६) " द्वारिका प्रसाद
(७) " रत्नबहादुर
(८) " पूर्णकाजी
(९) " कुंजबहादुर सिंह
(१०) " इन्द्रनारायण
(११) " बेखारत्न
(१२) " पूर्णसिद्धि

छम्ह सुं चाःहिलेत गुजागु थाकु। थ्व ध्यसः न्यासः मनूत गय् याना यंकेगु ? थुकी गुजागु तक सम्भावित समस्या दु, थ्व फुक्क खेँ अभ्र नं विचाः जुल। छखे मनूत वनेत न्ह्यतु दां च्यू वःपिं हूल। मेखे विविध समस्या समाधानार्थ उप-समिति दयेकेगु व मिटिंग च्वना माःगु ज्या यायेगुलिं लिमलाः। थुकीया निंतिं दयेकूगु उपसमितित थुपिं खः—

(अ) खाद्य कमिति
(आ) निरीक्षण कमिति
(इ) अफिस व इन्क्वायरी कमिति
(ई) स्वयं सेवक कमिति
(उ) धर्मदेशना कमिति
(ऊ) श्रृंगार कमिति
(ए) भजन कमिति
(ऐ) स्वास्थ्य कमिति

अले विभागीय थुपिं कमितिया ज्या बांलाक पुवंका दीपिं क्रमशः थ्वेकःपिं खः— श्री रत्नबहादुर माली, श्री इन्द्रनारायण, श्री पूर्णसिद्धि, श्री बाबुकाजी श्री द्वारिकाप्रसाद, भिक्षु प्रज्ञारश्मि, श्री चन्द्रबहादुर शाक्य, श्री डा. केशवानन्द वैद्य व कम्पाउंदर श्री द्वारिकामान।

विशेष रेल व विशेष बसया प्रबन्ध थुकी मुख्य ज्या खः। गनं रेल इले थ्यंके बिया गनं बस इले थ्यंका तये मफुत कि मनूत फुक ध्याक्क दी माली। हानं उखे च्वेया कार्यक्रम व प्रबन्ध छेँ दुंथें दुना वनीगु भय। रेल थःम्हं न्हापां दयेका बियागु कथं न्ह्यायेत तयार जुया च्वनी,

छथाय् गनंया छुं लेटं रेलया लँपु हे तीथें जुइ फु। रेल न्ह्यायेगु मनूत लेँ वनेथें मखु। थःगु इले बिले न्ह्याना च्वंगु रेलं अतिरिक्त फुक्क रेल नाप सुलाकाम्ना म्हितेथें फुक्क रेलया मंकागु लीगे लँपु दयेका वया वनेमाः। बसया प्रबन्ध नं छगः निगः बसया खँ मखु। भिंस्वंगः बसया प्रबन्ध। व नं रेल थ्यनेवं यंका बीपिं। थुकथं विविध खँ पौ जक च्वच्वं कोजिके मफया थःपिं हे वने माल। थ्व फुक्क कार्यक्रम दयेकेत व माःगु खँ कोछीत अध्यक्ष व सेक्रेटरी स्वयं गोरखपुर, लुम्बिनी, बुद्धगया व सारनाथ वनेगु कोछित। गुगु इले रेल याउँक न्ह्याये फु, उगु ई यात्रीतयेत मज्यू। रेलं गुगुं थासे चान्हे थ्यंका बीगु यात्रीतयेत मनि। छाय् धाःसा १२ घण्टां अप्वः रेल दिकेत किसियातथें वयात नसा नकेत खर्च तू। यात्रीतयेत स्वयेथाय् मोटरया निंतिं रेलं सुथे सुथे थ्यंसा कतिलाः, तर रेलया न्ह्याना च्वंगु जाल चीका छगः स्पेशल ट्रेन न्ह्यायेगु वयागु निंतिं जीवन मरणया समस्या। थुकथं रेलया सुविधा व यात्रीपिनि सुविधा दृष्टि खँल्हा बल्हा यायां समस्या समाधान जुल। हानं थ्व ज्याय् रेल वे अधिकारीपिसं माक्व हे ग्वाहालि बिल। थासे थासे पूर्व सुचं बिया हानं बसया निंतिं सम्भावित कार्य-क्रम कथंया दिं व ई बिया प्रतिनिधि मण्डल लिहाँ वल। हानं विशेष रेल गाडीया निंतिं भारतीय दूतावास पाखें कुतः यायां दिल्ली रेल वे बोर्ड पूर्वी रेलवे व पूर्वोत्तर रेलवे स विशेष रेल गाडीयात आदेश जुल। श्री ५ या सरकारं नं भन्सारे यथा सम्भव यात्रीपिंत सुविधा बीगु, शनिवार जूसां इलं मचाःगु थुइका राहदानी सुविधा बीगु याना बिल।

पाक्षिक बुद्ध-पूजाया परिसमाप्तिमय बौद्ध तीर्थ स्थाने बुद्ध-पूजायात कछलागाः ३, १०८५ (७ मार्ग २०२१) निसें मनूत रक्सौल स्वया वनेगु ज्या जुल। रक्सौले पुचः नायः व वया परिवार मुना ग्रूपया ज्या पुवन। बीरगंज व रक्सौल धर्मशाला यात्रीतयेसं जाल।

रक्सौले स्वागत

कछलागाः ५, १०८५ (९ मार्ग २०२१) जुल। सन्ध्या तकं मनूत फुक्क हे धयाथें थ्यन। फुक्क विभागया मनूत थः थः ज्याय् लिमलाक जुल। श्रद्धालुपिनिगु थ्व समुदायं सकलें प्रभावित जुल।नेपाः व भारतया बौद्ध तीर्थं नेपाः व भारतया मित्रता क्वातुका तःगुयात लवयक हे रक्सौल स्थित स्थानीय जनतां थ्व यात्री दलया स्वागते छगू समारोहया आयोजना यात। थ्व महान ऐतिहासिक बौद्ध तीर्थ यात्रा मंगलमय कथं सिद्ध जुइमा धयागु कामना यासे भिक्षु महासंघं पवित्र परित्राण पाठ नं याना बिज्यात।

स्वागत समारोहे नवाना समितिया अध्यक्षं धया बिज्यात, 'थुजागु महान धार्मिक यात्रां पुण्य प्राप्ति जक जुइगु मखु, पारस्परिक प्रेम व मैत्री नं अप्वः दयेका बीगु खः।'

स्वागत समारोहे भारतीय दूतावास पाखें सांस्कृतिक सहचारी डा. इन्दूशेखरं धया दिल—'थुजागु विशाल बौद्ध जमघट थ्वयां न्हापा थन जूगु हे मदुनि।' हानं वेकलं छिकपिनिगु

ध्व यात्रां भारत नेपालया इतिहासथें पुलांगु मैत्री सम्बन्ध अभ्र बल्लाइगु क्वातुइगु आशा नं प्रकट याना दिल। वेकलं अन्ते ध्व यात्रार्थ याना तयागु प्रबन्धं सकसितं सुख-सुविधा बीगु आशा नं प्रकट याना दिल।

समारोहे रक्सौल जनता पाखें स्वागत भाषण सिधयेवं रक्सौल नागरिकपिनि पाखें अभिनन्दन देछायेगु नं ज्या जुल। देछाःगु अभिनन्दन थथे खः :—

अभिनन्दन-पत्र

स्वतन्त्र नेपाःया बौद्ध-तीर्थयात्री दलया कर कमले

सादर सप्रेम समर्पित

जिमि थःलागु स्वतन्त्र नेपाःया बौद्ध-धर्मया नायः भिक्षुपिं, व सम्भ्रान्त नागरिकपिं,

थ्व जिमि देशया निंतिं न्ह्याबलें या गौरव खः—महाप्राण भगवान बुद्धया पालिख्वाँय् स्वस्वं ल्यूल्यू वना थः मित्र देश नेपाः नाप मैत्री व थवं थवेया कुलि न्हापां निसें या आः तकं क्वातुसे च्वंक बःलाका जिमि नुगः लय्तागुलिं भय्भय् बिका तल। हानं लिपा नं थथे हे जुइका तइतिनि। महात्मा बुद्धया आशीर्वादं थथे बांलागु भिंगु वातावरणे छिकपिंत थः दथुइ अभिनन्दन याये खना जिपिं लय्तागु उलिथुलि धका हे धाये मफु। बौद्ध धर्मगण,

थौंया उगुं थुगुं या कारणं कय्कुंगु युगे विश्व शान्तिया शंख पुया बिज्याःकपिं बौद्ध धर्मया अनुयायी व महात्मा बुद्धया कर्मभूमि कथं थ्व देश व थ्वयो नागरिकपिं थ्व मंत्र-दाताया जन्मभूमि व धर्मवीर नागरिकपिनिगु स्वागत यासे जिपिं अथे हे थःत थम्हं गौरवान्वित भालपाः च्वना, गथे चक्रवर्ती अशोकं भगवान बुद्धया स्वागत यासे गौरवान्वित अनुभव याःगु खः।

शान्तिदूतपिं,

छलपोल छिकिपिनिगु थ्व धर्मयात्रा बांलाकं हे सफल जुइ धका नुगलं निसें जिमिसं कामना याना हानं छिकपिनि ल्हाती देछायाच्वना—जिमिगु शुभकामना कथं थ्व 'पत्रं पुष्पं फलं तोयं'या हार्दिक अभिनन्दन !

भिं तुनापिं,

रक्सौल नगरया नागरिकपिं

विशेष रेल

विशेष रेले स्वपु ध्वाँय् दु नेपाःया राष्ट्र झण्डा, भारतया राष्ट्र झण्डा व दथुइ बौद्ध झण्डा

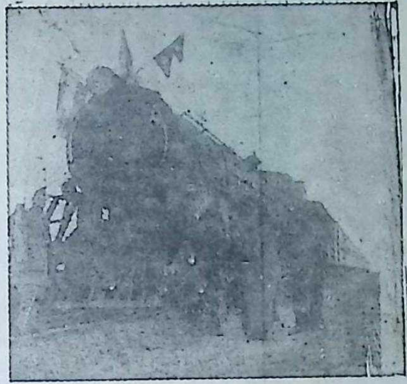

बौद्ध तीर्थ यात्रा समितिया रेले कार्यालय

जःपाखें ल्यूने : भिक्षु सुदर्शन (अध्यक्ष), श्री इन्द्रनारायण (कार्यालय प्रमुख)
डा. केशवानन्द वैद्य A,B.M.S. (यात्रीदलया डाक्टर),
श्री द्वारिकामान श्रेष्ठ (कम्पाउँडर)

विशेष
रेल

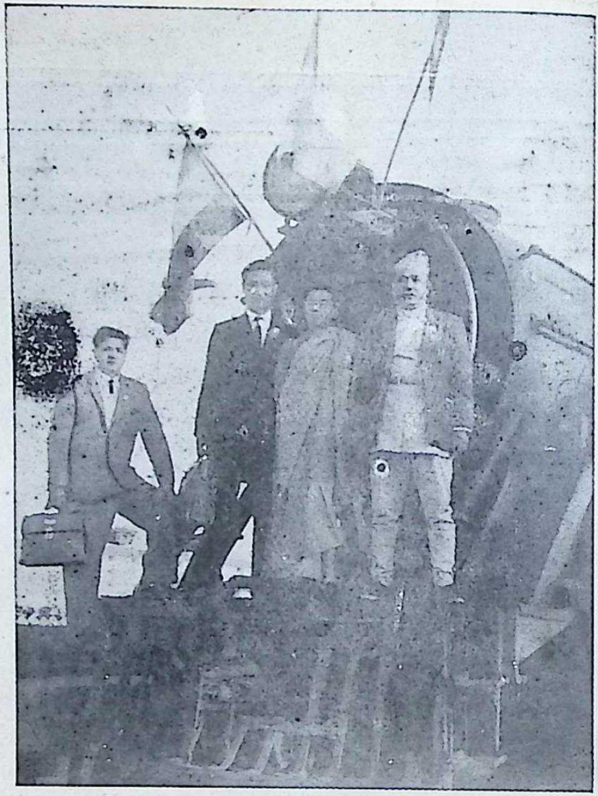

समितिया
सेक्रेटरी,
कार्यालय
प्रमुख,
अध्यक्ष,
खाद्यप्रमुख

समितिया
कार्यकर्तापिं
नापं विशेष
रेलगाडीया
कार्यकर्तापिं

थ्व अभिनन्दनया लिसले समितिया अध्यक्षं कृतज्ञता देछासे धया बिज्यात—"बुद्धया जन्म व कर्मभूमि निगू देशया सम्बन्ध व मित्रता बुद्धया धर्म दतले दयाच्वनी।" अले हानं समिति पाखें उपहार नापं यात्रीदलया चि भगवान बुद्ध नापं 'स्वयम्भू ज्ञानमाला भजन खलः, नेपाल' कियातःगु लुँ सिया तःगु बायूच नं लःल्हायेगु ज्या जुल।

विशेष रेल गाडी थ्यना हे च्वंगु खः। सकलें थःथः पुचः नापं पुचः नायःत रेलया डिब्बाय् दुहाँ वन। सकसियां नुगले लयूताः बिलिबिलिं जाः। रेले नेपाःया राष्ट्रीय ध्वजा, भारतीय ध्वजा व दथुइ बौद्ध ध्वजा ब्वल। मानो निगू देशया मित्रता व भ्रातृत्व भाव बुद्धं न्ह्याबलेंया निंतिं स्वाना बिया च्वन, कुलि चिका च्वन।

विशेष रेलगाडी

विशेष रेलगाडी नेपाःया निंतिं राष्ट्रपिता स्व· श्री ५ त्रिभुवन वीरविक्रम शाहदेवया सवारी दकसिबे ह्नापां न्ह्याःगु खः। आः तक इतिहासे नेपाली जनताया निंतिं छगः विशेष रेलगाडी न्ह्याःगु थ्व न्हापांगु बार खः। समिति व रेलवे अधिकारी जाना दयेकूगु कार्यक्रम कथं हे रक्सौलं कछलागा ५, १०८५ (६ मार्ग २०२१ चान्हे १२·३० बजे। अंग्रेजी हिसाबं २५ नवम्बरया १२.३० बजे) रेल न्ह्यात। विशेष रेलगाडी सोनपुर मेला व बम्बईले छगू सम्मेलनया कारणं स्थगितया सुचं दया नं थ्व नेपाःया निंतिं अपवादथें याना रेले छगः इंजिन, न्हेगः ताताहाकःगु (६४ ह्म च्वनेगु सीटया) डिब्बा, छगः सामान तयेगु वायूगनया कम्पोजं बने जूगु खः। अले थ्व

विशेष रेलया सुविधा निंतिं मा:गु सकतां प्रबन्ध दु। रेल मुजफ्फरपुर स्वया मेमेगु न्ह्याबलें या रेल चीकु चीकुं चिलाचिला सुलाकासा ह्मितेथें न्ह्यानावं च्वन। यात्रीत सकलें डिब्बा हे थ:गु छेँ या कोठाथें याना च्वंना च्वत।

मुजफ्फरपुर

सुथसिया द्य: तुयूतुयू धा:बले मुजफ्फरपुर थ्यन। पूर्व तयारी निंतिं भ्रमणं च्वंपिं समितिया सेक्रेटरी श्री हरिदास रंजितकार व डा. जगतचन्द्र मोहन सहित मुजफ्फरपुरया जिल्लाधिकारी, पुलिस अधिकारी व टुरिस्ट विभागया प्रमुख व स्थानीय जनतां यात्रीदलया स्वागत यात। सकसियां ख्वा: सिलेगु ज्या सिधल। समिति पाखें दकसिबे न्हापांया नयेगु प्रबन्ध कथं जलपान जुल, यद्यपि थ्व नयेगु प्रबन्धे समिति मूल कथं प्रबन्धया जक जिम्मेवारी ख:।

वैशाली

वैशाली मुजफ्फरपुरं भिंछक्वे त्या (35 Kms.) तापाः। यात्रीपिं सुथेसिया ८ ताः ई तकं थः थः मोटरे च्वं वन। १३ गः वसे सकलें च्वनेवं मोटर न्ह्याना वन। छगू इले छगू हे खलः छकोलं नापं थथे यात्रा याः वःगु खना सकलें स्यूपिं प्रभावित जुल। मस्यूपिं १३ गः बस भवः खनेवं सीकेत उत्साहित जुल।

वैशाली लिच्छवीपिनिगु गणतन्त्रात्मक देशया राजधानी खः। भगवान बुद्ध थन थःगु जीवित अवस्थाय् त्विज्याःगु दु। बुद्धया महापरिनिर्वाणं लिपा वसपोलया अस्तिधातु छभाग थनं नं काये दुगु वा काये खंगु खं हे थ्वया बुद्ध प्रतिया श्रद्धा क्यं। अभ बुद्ध धर्म वल्लाकेगु बांलाकेगु निंतिं थनं निगूगु धर्म सम्मेलन (संगीति) याःगुलिं वैशालीया बुद्ध-धर्म प्रतिया देन बांलाक न्ह्यथं।

वैशाली आः तकं मेमेगु बौद्ध तीर्थ स्थले थें बाबांलागु विहार आदि मदु। तर अथे नं अनया पुलांगु भग्नावशेषत खनीबले न्हापाया इतिहासं श्रद्धालुपिनि नुगले संवेग हया ब्यू। बुद्धं मोल्हुया विज्याइगु पुखू व ल्वहँया छगः स्तम्भ आः तकं थन दनि। स्तम्भे आखः किया तःगु मदु, तर अथे नं स्तम्भया पहः व उकी च्वे च्वंह्म सिंहं थ्व अशोक स्तम्भ धका हे धाः। स्तम्भ पृथिवीं च्वे हे २२ फूट तःहाक खने दु।

बौध्द तीर्थ यात्रीपिनि चाहिलेगु ज्या सिधयेवं थन हे भोजन कथं पुरि नयेगु ज्या जुल। अनं हानं बसं थःगु विशेष रेलगाडी तुं च्वनेत मुजफ्फरपुर लिहाँ वयेगु ज्या जुल। नज्या सिधयेका सकलें थःथःगु नां च्वया तिका तःगु डिब्बाय् च्वन। रेल बहनी ८ ताः इले गोरखपुर स्वया न्ह्यात।

गोरखपुर

कछलागाः ८,१०८५, (११ मार्ग १०२१, २६ नवम्बर ६४) खुनु सुथे गोरखपुर थ्यन। स्थानीय जनताया पाखें स्वागतं लिपा लुम्बिनीया निंतिं न्याये-नीगु ज्या जुल। नयेगु ज्या सिधयेका सकलें थःथः डिब्बाय् थःथः थासे च्वन। रेल हानं लुम्बिनी पाखे स्वया १·४० इले न्ह्यात।

नवगढ़ स्टेशन

४ ताः इले नवगढ स्टेशने नेपाली ध्वजा, बौध्द ध्वजा व भारतीय ध्वजां छायेपाः तःगु रेल थ्यन।पूर्व प्रबन्ध निंतिं मुजफ्फरपुरं वाया वया च्वंपिं समितिया प्रतिनिधिपिं सहित स्थानीय जनतां बौध्द ध्वजा ब्वयेका स्वागत याना च्वन। बसत नं बर्स्तिनिसें रिजर्व याना हया तःगु व विशेष सुविधा जनक १२ गः वसे यात्रीतः सकलें च्वनेवं बस लुम्बिनी स्वया न्ह्यात। लिपा यंकूगु बस छगः नं लुम्बिनी थ्यन। लुम्बिनीया धर्मशाला, सतः, बरंदा व मंदीर जाल। विश्व बौध्द सम्मेलन इलेया हूलं लिपा व सिबे नं अप्वः नेपाली बौध्द तयेगु छकोलंगु आगमन थ्व खः। नवगढं लुम्बिनी झिछक्वेत्या तापाः। नेपालं नेपाः जुना बनेत भैरहवां लुम्बिनी झिनिक्वेया लँ खः। तर थुकिया निंतिं नवगढ पाखें थें आः तक मोटरया लँ मदुनि।

लुम्बिनी

भगवान् बुद्धया जन्मभूमि

जन्मभूमि स्थित महामाया देवी व बोधिसत्व सिद्धार्थ दुगु देगः

ऐतिहासिक पुखू व खःपाखे सिथे अशोक स्तम्भ

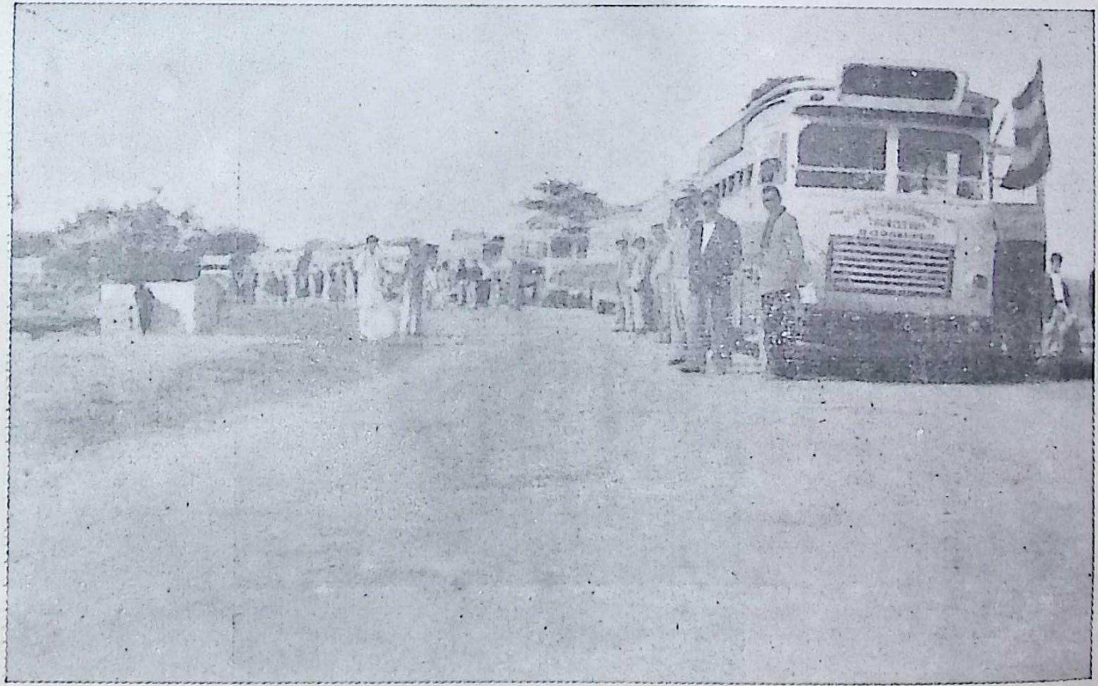

यात्रीदलया मेगु यात्रा साधन विशेषबसया झ्वः : चित्रे भिंप्यंग· बस मध्ये भिंछगःया झ्वः खने द

लुम्बिनी

बुद्ध-धर्मया तीर्थ-स्थानया नां कायेबले दकसिबे न्हापां लुम्बिनी न्ह्योने च्वं वइ। भगवान बुद्ध जुया बिज्याकम्ह सिद्धार्थया थन जन्म जुल, उकिं थ्व थाय् बौद्ध-तीर्थ स्थले न्हापा लात। नाप नापं जातकया धापू कथं बोधिसत्वं पृथिवी लयया बिज्या:बले दकसिबे उत्तमगु थाय् हे लुम्बिनी लयया बिज्यात, उकिं थ्व थाय् उत्तमगु बौद्ध तीर्थ स्थल कथं श्रद्धालुपिं थन वया च्वन। भाग्यया खँ ख:, बोधि-सत्वया मां महामाया देवी कपिलवस्तुं थ:छें देवदह बिज्याना च्वंबले सिद्धार्थया जन्म लें हे लुम्बिनी जुल, अले थ्व लुम्बिनी कपिलवस्तु व देवदह नापं थौं तकं नेपा:या राज्ये दुने लाना च्वंगु जुया च्वन।

लुम्बिनी मेमेगु बौद्ध तीर्थ स्थल नापं आ: तकं दर्शनीय व पूजनीय स्थान जुया वया च्वन। थ:गु राज्याभिषेकं २० दँ लिपा सम्राट अशोकं थनया धर्म यात्रा यात। थ:गु यात्राया स्मृति स्वरूप शीला-स्तम्भ छगः तल। गुगु शीला स्तम्भ छुं ई पृथिवीं तोपुया त:सां थौं हानं पिने धस्वाना च्वंगु खने दत। उकी ब्राम्हि आखः किया त:गु दु। व देवनागरी थथे ख:—

देवानं पियेन पियदसिन लाजिन वीसतिवसा भिसितेन
अतन आगाच महीहिते यिदबुधेज़ाते सक्यमुनीति
सिलाविगडभी चा कालापित सिलाथमे च उसपापिते
हिद भगवं जातेति लुंमिनी गामे उबलिके कटे
अठ भागिये च

देवतापिनि यःम्ह प्रियदर्शी (अशोक) जुजु राज्याभिषेकया २० दँ क्यंगु दँ थः हे बिज्यात। थन बुद्ध शाक्यमुनि बूगुलिं ल्वहँया पःखा चाहीके बिल हानं छगू शिलास्तम्भ नं थंका बिज्यात। थन भगवान बूगुलिं लुम्बिनी गांयात बलि (=पोता) मुक्त याना बिल हानं च्याब्वे छब्वया भागी नं।

अशोकं लिपा प्रसिद्धपिं देश विदेशया यात्रापिं थन न्ह्याम्हं थ्यं। अनगिन्ति श्रद्धालुपिं थन वल। लुम्बिनीया श्रद्धां गुलिखे बौद्ध देशया चित्रकलाय्, मूर्तिकलाय् थ्वया प्रभाव लात।

अशोक स्तम्भया पूर्वे लिक्कसं छगू विहार (देवस्थान) दु। गन पुलांगु कला सम्पन्नगु सिद्धार्थया जन्म नापं महामाया व ब्रम्हादि देवतापिं किया तःगु मूर्ति दु। हानं थ्व हे आकृति सीकेगुली ग्वाहालि यायेत वर्थे हे जाःगु न्हूगु प्रतिमा छगूनं जवे तया तःगु दु।

थन लिक्कसं छगू पुखू दु। थ्व पुखू सिद्धार्थयात मोल्हुइकूगु पुखू धका धाइ। थ्वया हे न्ह्योने पाखे २५०० बुद्ध-जयन्ती उपलक्षे श्री ५ या सरकारं दयेकूगु न्हूगु बुद्ध मंदीर छगू दु, गुगु कलात्मक नापं लुम्बिनी दक्ले सकलें भव्य खने दुगु जुया च्वं। भति भी द्योया दक्षिण पत्ति वने। लँया पूर्वे रेष्ट हाउस व छगू स्कूल, पश्चिमे धर्मशाला दु। अभ्र दक्षिण पाखे पसः निपसः प्यपसः दु।

लुम्बिनी बुद्ध-पूजा

कछलागाः नवमी १०८५(ने· सं· १२ मार्ग ०२१, २७ नवम्बर ६४) खुनु नसंचां निसें श्रद्धालुपिनि चित्त प्रसन्न। थुखे महामाया देवी मूर्ति न्ह्योने वा बोधिसत्वया मंदीर न्ह्योने सिमा क्वे ज्ञानमाला भजन खलःया थःगु बुद्ध-पूजा कार्यक्रमथें हे भजनया कार्यक्रम शुरु जुल। श्रद्धालुपिं नं आनन्द विभोर जुया विविध म्ये लयात्मक श्रद्धाञ्जलि देछाछां भजन यातः—

लुम्बिनी लुम्बिनी अय् लुम्बिनी,
जिमिगु श्रद्धाया बिन्ति लुम्बिनी॥ ध्रु ॥

गुगुं इले थन गुगुं बेलाय् थन
स्वां व सिमाया न्ह्याइपुगु उपवन
कपिलवस्तु देवदहया
दथुयागु मंका उपवनसं ॥ १ ॥

कपिलवस्तुया कायमचा गौतम
देवदहया छयमचा गौतम
बूगु गन खः धा, लुम्बिनी वन थन
माया देवी गन दंगु ? ॥ २ ॥

थन हे जगते लोके श्रेष्ठम्ह
घोषणायागु खः जि हे जेष्ठम्ह
अय् लुम्बिनी धा, अबलेयागु सः
जिमिगु न्हायूपने तैबी फुला छं ?॥ ३ ॥

धात्थें श्रद्धालुपिनिगु गुलि लय्ताः भय् भय् बीगु श्रद्धां ज्राःगु बिन्ति थ्व ? बुद्धयागु व प्रथम विजय घोष, दुःख कष्टं पीडितपित प्राप्त जूगु व आश्वासन धात्थें सुया न्यने मयइ ? अले भजन छाय् भ्रः भ्रः मधाइ ? भजन याःपिनि भजन यायां हे गाः मताः। भजनया तन्मयतां थ्व हे भजने लीन जुया लुम्बिनीया महानताय् दुने मास्ते वः, बोधिसत्वया हानं छको दर्शन याये मास्ते वः। इमि छेँ ल्वःमन, बुं ल्वःमन। छेंया मांभ्र ल्वःमन। गुलि ज्या वां छ्वया, गुलि विधि व्यवहार चीका थ्व महान तीर्थाटने वया, व सार जुल। थ्व हे श्रद्धां जाःगु वातावरणे नुगः सिलेत शील-प्रार्थना यात। भिक्षु महासंघ सिमा क्वे बिज्याना च्वन। थुलि नेपाःमि भिक्षुपिं, थुलि नेपाःमि उपासक उपासिकापिं नव जागृति लिपा आः तकं ममुंनिगु खः। शील प्रार्थनां लिपा सकसिनं भ्वलं च्वना बुद्ध-पूजा न्ह्याकल। बुद्धया महान गुण, धर्मया पवित्र गुण, संघया विशुध्द गुण संस्मरण यायां बोधिसत्वयात बुद्धयात पुष्प, धूप, नैवद्य, फल मूलादि पूजा यात। सकलें फेतुना हानं वचि द्वार कुशल कार्य यायेत पाली गाथाया अनुकरण पूज्य प्रज्ञारश्मि भन्ते नं याका बिज्यात। धर्म देशना लुम्बिनी च्वना बिज्याकम्ह अनिरूद्ध भन्ते नं याना बिज्यात।

थुकथं भजन, शील-प्रार्थना, बुद्ध-पूजा, धर्म-देशना, धर्म-पूजा लिपा प्राप्त पुण्य सम्भारं सकल सत्व प्राणीपिनि हित मंगल कामना यासे पुण्यानुमोदन यात। अले सकलें कृतपुण्य जुया हानं छगू इच्छा यात— लुम्बिनी भ्री थुलि मछि वया छता स्मृति चिन्ह तये। खतु सकसिया पाखें हे बौद्ध तीर्थ यात्रा समितिया पाखें सेक्रेटरी श्री हरिदास रंजित-

कारं पाक्षिक बुद्ध-पूजायागु थाय् थासेया किपा मुना तःगु आयल्वम छगू उपहार स्वरुप लुम्बिनी निंतिं भिक्षु अनिरुद्ध स्थविरयात लःल्हाये धुंकूगु खः। तर अथे नं अभ मेगु छगू स्मृति चिन्ह तये धका यात्रा दलया छम्ह सदस्य श्री मि. सु. हरिबहादुर चित्रकारं इच्छा याना दिल। अले वेकःया श्रद्धाय् सकसिनं श्रद्धां तिव्रः बिल।

बुद्ध-पूजाया कार्यक्रम सिधयेका सकसियां भोजनया व्यवस्था जुल। थन तक सकसिकें हे जाकि व्रजि आदि प्रसस्त खाद्यान्न दनि। उकिं थन समिति पाखें खाद्य समितिं मतितेल सिवे छुं मेगु प्रवन्ध यायेम्वाः। थःथःपुचः जाना भोजन ताःलाकेगु ज्या जुल। भोजनया ज्या याकनं सि नं धल। अले थःत पिया च्वंगु मोटरे थः थः पुचः जाना च्वनेगु जुल। मोटर भ्वःलकं न्ह्यात। हानं छको लें लें अभूतपूर्व मोटर भ्वः व बौद्ध भण्डा व्वयेका वःगु खना सकलें आश्चर्य चाल। निश्चित कार्यक्रम कथं सकलें ३.०० ताः ईया दुने नवगढ स्टेशन थ्यन। सकलें थःत पिया च्वंगु वा थःपिसं स्टेशने तोता वनागु विशेष रेल गाडीया थः थः थासे च्वन। रेल ३·३० ताः त्या इले सिटी बिया न्ह्यात। ईः व्यःया रेलं अप्वः हथुइ वःगु थ्व रेल, अभ रेलें च्वंगु समितिया अफिसं भजन जुया च्वंगु माइकयां सलं स्टेशन स्टेशने यात्री दल स्वः वःपिनि हूल धयां मव्याः।

हानं गोरखपुर

नवगढं ४ ताः इले न्ह्याःगु रेल आनन्द नगर जुना हानं छको ६ ताः तिं इले यात्री दल गोरखपुर थ्यन। सुचं बीवं फ्क्क बस स्टेशने थ्यन।

कुशीनगर

रेलं नं बस लिक्क च्वंगु प्लेट फार्मे यात्रीत तये हल। रेलया डिब्बां क्वहाँ वया बसे सकलें च्वन। १३ गः बस भवः लाक न्ह्यात। ६ ताः इले बसं सकलं कुशीनगरे थ्यंका बिल। कुशीनगरया दक्व धर्मशालाया कोठा, हल व स्कूलत स्मेतं जाल। गुलिसियां मि च्याकल, गुलिसियां पित्यायेत्रं नये ज्यूगु नसा बजि व याकनं बासि थी मफुगु गुंडपाख, लाखामरि, अफ्न गुलिसिनं लः भचा व चि-चिकं-मलता तया बालावाला यायेवं तयारगु ल्वसा गुंदुर नापं वेलि जुल। गुलि गुलि चाहीं होटेले मरि छुका, जा थुइका बेलि थानां तिनि धनेगु यात।

कछला गाः १०, १०८५ (१३ मार्ग २०२१, २८ नवम्बर ६४) या नसंचा वल। म्हिगःया बिजुलि मते नं तिफ्यायेमफुगु कुशीनगर छ्लंग खने दत। थः थः च्वनागु धर्मशाला खन। यचुसे पिचुसे च्वंगु थाय्, छिंसे बांलासे च्वंगु लँपु, न्ह्याइपुसे च्वंगु बगीचा। छको सकसियां मन बांला ताइ वयागु लुम्बिनी पाखे लिहाँ वन। गवलें व लुम्बिनी उपवने थथे बगीचा दइ धयाथें मने मने खँ ल्हात।

सकलें उखे थुखे चाःह्यू जुल। उखे थःगु कार्यक्रम स्वस्वं ज्ञानमाला भजन खलः तथागतया महापरिनिर्वाण रूपे दयेका तःगु विहारे (मंदीरे) वन। माइक जडान जुल। छाय्-धाःसा यात्राय थःपिसं हे भिक्षु महासंघया ड्राइ बैटरी सेट

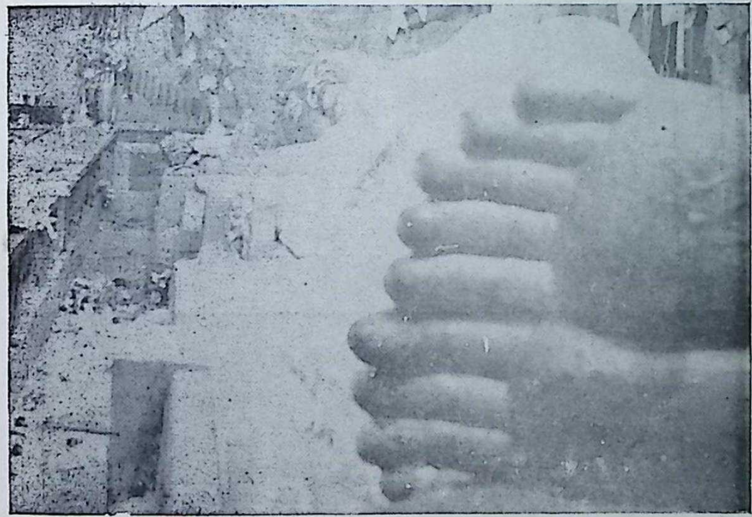

तथागतया महापरिनिर्वाण
कुशीनगर

सेक्रेटरी श्री हरिदास रंजितकारं समिति पाखें
पूज्यपाद चन्द्रमणि महास्थविरयात पाक्षिक बुद्ध-पूजाया चित्र-इतिहास देछा

भिक्षु सुदर्शन पाखें पाक्षिक बुद्ध-पूजा नापं कुशीनगरया इतिहासया न्वचु
चन्द्रमणि महास्थविर, भिक्षु प्रज्ञानन्द, भिक्षु बुद्धघोष, भिक्षु प्रज्ञारश्मि

माइक, ज्ञानमालाया थ:गु हे माइक ज्वलं, अभ: मा:गु मालीगु सामान तकं थः नापं यंकागु। माइकया व्यवस्था-यात धात्थें कुतलं श्री रामबहादुरजु छुटी कया यात्राय् भ्:ागु। माइक सः फैरे जुल। छको शिकायत वल, "थन माइक तये मज्यू धाल।" शायद तथागतया महापरि-निर्वाणया शान्त निरव वातावरण दुगु थ्व थासे माइकया होहल्ला मज्यू। तर लिसः वन, "माइकं छुं धाइगु याइगु मखु। केवल बुद्धया हे भजन खः। व नं शान्त कथं, मधुर कथं, विरह भावं, भक्ति जा:गु नुगलं।" धात्थें जुल नं अथे हे। कुशीनगरया महापरिनिर्वाण मूर्तिया पिने न्ह्योने पाखे उत्तर पश्चिम कुने सकलें ज्ञानमालाया भजन खलः फेतुत। विविध ज्ञानमालायागु थाय्यात ल्व:ल्व:गु लयया भजन म्ये नापं विरहं जा:गु नेपा:या लोकलचे बारमासे बौद्ध ऋषि महाप्रज्ञायागु म्ये थथे भजन यात—

कुशीनगर थ्व मल्ल उद्यान भगवान शास्ता निर्वाण जुवगु॥धु॥
दुर्लभ जुवगु बुद्धया दर्शन, दुर्लभ न्यनेगु धर्म महान
पीन्यादँ यंकं ज्ञान कनाव, भगवान शास्ता निर्वाण जुवगु ॥१॥
दुक्खं मुक्त ज्वीगु उपाय करुणा तयाव कना बिज्याम्ह।
करुणाया मूर्ति ज्ञानया खानि, भगवान शास्ता निर्वाण जुवगु॥२॥
अमृत ज्ञान कना बिज्या:म्ह, लोके पूज्य जुया बिज्याम्ह।
सुभद्रयात थ्वीका भिक्षुगण ख्वेका,
भगवान शास्ता निर्वाण जुवगु॥३॥
थमं थ:त सिकेगु ज्ञान, कना बिज्या:म्ह जगतया नाथ।
चेदँया वैसे प्रज्ञा प्रदीप, भगवान शास्ता निर्वाण जुवगु ।४॥

भजन जुयावं च्वन। अप्वलं श्रद्धालुपिं भजन कन्हे नं न्यने फु— स्वयेगु कन्हे मदु भालपा: समयोचित ज्ञान

कया चाःहिला जुल। उकिं नु भासँ भी नं छको वांलाक कुशीनगर चाह्यू वने, दर्शन याः वने।

दकसिबे न्हापां ला कुशीनगर बौद्धतयेगु तीर्थ स्थलया नां कायेबले दकसिबे न्ह्वे थ्वया नां वइ। ख नं, तथागतया जीवने गुलिखे गुलिखे तीर्थ स्थल दया वन, थन हे थःगु श्री चरण श्रीपादं थ्व पृथिवीयात तीर्थ स्थल दयेका बिज्याःम्ह तथागतया महापरिनिर्वाण जुल। थ्वयां लिपा पृथिवीं तीर्थस्थल थासे थासे दयेके मफुत तर अथे नं नेपाःमिपिनि यात्रा भवलं लँपु कथं थ्व निकोगु वारं थ्यंकः वने छिगु तीर्थ स्थानं जुया च्वन। खतु न्ह्यागुं लँपुं वंसां लँपुइ भवःलाक तीर्थ स्थान मलाः। छाय्धाःसा ज्ञान मामां उखें थुखें जुया बिज्याःम्ह ज्ञान लाना नं गामं-गामे, निगमं-निगमे, जनपदं जनपदे, देशं-देशे चारिका याना बिज्यानां संसारया प्राणीपिनि उद्धार याना बिज्याःकम्ह तथागतया थ्यंगू महानिमित्त स्थल मेमेगु निमित्त वा घटना स्थल भवः मलाः। कोरा जीवनया भवः मिले यायेत हे जक थथे यात्रा याये माःगु दु। नत्र तथागतं आज्ञा जुया बिज्याःथें संवेग कायेत, आदर्श कायेत, लँपु मालेत, न्ह्याथाय् न्हापा लासां छु, न्ह्याथाय् लिपा लाःसां छु। थ्व यात्रा दलं नं उकिं थ्व हे लँपु ज्वन। लुम्बिनीं लिपा कुशीनगर दर्शन याःवन।

कुशीनगर भिं न्हेय्क्वे (55 kms) गोरखपुरं (उत्तर प्रदेश) दु। थनया जः खः गां-गांया नामे आः तकं पाली साहित्ये वइगु गांया नांत ल्यँ दु। थौं खाश कुशीनगरया अवशेष कथं नं खंडहर हे अप्वः दु। गुप्तकालीन महापरिनिर्वाण स्तुपया जिर्णोद्धार जूगु हाले हे दुं वंगु, आः तकं अथें तिनि। थ्वया

छ्याचालं खंडहर व तुं आदि दु। गुगु तुंया लःयागु वयान ह्लेनसांगं याना वन, व तुं आः नं मंदिर वनेबले जः पाखे दनि। आः थन खंडहर खने दये धुंकूगु थाय् तोता वया लिक्क लिक्क व लेँ लेँ स्वांया सौन्दर्य दु। बर्मी जनताया श्रद्धां अप्वः थाय् काःगुलि थन पुलांगु बर्मी विहारत अप्वः दु। उकी नितं जाःगु सीमा गृह, वया न्ह्योने खवे च्वंगु चुक खंगु बर्मी विहार, हानं आधुनिक कथं दयेका तःगु हल दथुइ दुगु बर्मी रेस्ट हाउस, चन्द्रमणि निःशुल्क पाठशाला उल्लेखनीय खः। च्वयां थुखे पीच रोड पुला विरलाया धर्मशाला दु। अले भति च्वे दक्षिण पाखे २५०८ बुद्ध जयन्ती दयेकूगु सरकारी धर्मशाला दु। हानं उत्तर पाखे धाःसा स्वासां स्वासां हे छगू मंदीर दयेका तल। प्राइमरी स्कूलया हे ल्यूने पाखे छगू चिनिया धर्मशाला दु। गुगु छम्ह मिसाम्ह चिनियामाइया कुतलं हे तयार जूगु खः। अले उखे बुद्ध डिग्री कालेज २५०० जयन्ती उपलक्षे दयेकूगु सांचीया कलात्मक ढांचाया बोर्डिङ्ग छेँ दु।

यात्रीपिं थुपिं फुक्क थाय् चाःहिला च्वन—पूजा ई थ्यन। माइकं सकसितं सःता हल। अले पूजायात सकलें भवः छुत। नेपालं निसें थ्यंगु तीर्थस्थानया निंति नं फलफूल छता निता तोता माक्व सामान समिति अनागारिका धर्मचारी- यात भार बिया प्रबन्ध याना यंकूगु खः। अन नं दुगु यथा श्रद्धा सकसिनं पूजाय् छात। कुशीनगरया परिधि हे पिने कुशीनगरया दकसिबे पिनेया लुखां निसें पूजा ज्वलं श्रद्धा पूर्वक न्ह्याका हया बुद्ध-पूजा जुल। माइकं नं महाकारुणिक तथागतया गुंगू गुण, धर्मया खुगू गूण, संघया गुंगू गुण स्मरण याकेत पाली गाथा न्ह्यज्वां जुया ब्वना च्वन। बुद्ध-

पूजाया थ्व भज्यता, श्रद्धालुपिनिगु चित्तया अबलेयागु लयूताः वर्णनातीत खः। पुन्नाभु महान तथागतया महापरिनिर्वाण मूर्तिया न्ह्योने थ्यनेवं सकलें फेतुत। कुशीनगरे हे धयाथें जीवन हना च्विज्याःम्ह सकल हे धयाथें नेपाली भिक्षु, श्रामणेर व अनागारिकापिनि गुरुवर चन्द्रमणि महास्थविर नं च्विज्यात। थन नं अथे हे अभूतपूर्व जुल, छायधाःसा उलि अप्वः शिष्यपिं वसपोल नापं कुशीनगरे थ्यंगु थ्व ह्मापांगु हे बार खः। गुरु व शिष्यपिं. अभ्क नेपाली उपासकपिनि सम्मिलित उपस्थिति सकलें आनन्द विभोर जुल। तथागत प्रति श्रद्धां नुगले भयभय् बिका बुद्ध-पूजा जुल। पुण्य सम्पादन यात।

बुद्ध-पूजां लिपा गुरुवर चन्द्रमणि महास्थविरं धर्म-देशना याना बिज्यात। सकलें एकाग्र चित्तं धर्मश्रवणे तल्लीन जुल। वसपोलयागु थ्व धर्मदेशनाया अनुवाद भिक्षु बुद्धघोष स्थविरं याना बिज्याःगु खः। धर्मदेशनाया क्रमे गुरुं आज्ञा जुया बिज्यात, "थुलि यौद्धत छक्वोलं छगू देशं वःगु थथे बुद्ध-पूजादि धर्म-कार्य याःगु जिं थःगु जीवने मस्यूनि।"

धर्मदेशना सिधयेवं सकल यात्रीपिनि पाखें समितिया सेक्रेटरीं पाक्षिक बुद्ध-पूजाया चित्रमय इतिहासया आयूलबम कुशीनगरया निंतिं गुरुयात लःल्हात। अले बूपिं सकलें सीमानि, सीगु व बुइगुलिं मुक्त जुइत याकनं निर्वाण लायेमाः धयागु सीका निर्वाण कामना सह पुण्यानुमोदन याना कुशीनगरया बुद्ध-पूजाया कार्यक्रम क्वःचाल। तर अभ्क नं नेपाःयागु व भारतयागु राष्ट्रीय ध्वजा अले दथुइ बौद्ध ध्वजा ब्वया हे च्वन। विशाल महापरिनिर्वाण मूर्ति नं स्वस्वं स्वये हे मगाः।

माप नापं आयुष्मान आनन्द तथागतया महापरिनिर्वाण विरहं अधैर्य जूथें आपालं श्रद्धालुपिनि तुगः नं खुलुखुलु मिन। मिखां रुवबि वल। लोकनाथ शान्तिनायक तथागतया थं थथे महापरिनिर्वाण? महाकारुणिक सम्यक् सम्बुद्धं नं तोतका च्वने मा:गु थ्व संसार!! धिक्कार खः, थ्व निसार अनित्य संसार!!!

★

थुखे तथागतं थ्व निःसार संसारयात उपदेश बिया बिज्या:गु, धर्मचक्र प्रवर्तन याना बिज्या:गु थासे वने मानि। उकिं सकसिनं नज्या यात। भिक्षु महासंघयात भोजन दान बीगु ज्या जुल। भोजन सिधयेका सकसिनं थःथः सामान प्वःचित। खतु थन समितिया हानं छन्हु यात्रीत तयेगु विचाः दु। थुकिया निंतिं संभाव्य थाकु नं समितिं मखंगु मखु। उकिं कार्यक्रम हे थुजागु, गुकी छन्हु बान्हिलिसः बान्हु व कन्हे खुनु सुथबंछि आराम। बसया निंतिं दिकेगु बा: अप्वः सुइगु व न्हेगूगु विश्व बौद्ध सम्मेलन उद्‌घाटन नं कन्हे खुन्हु जुइगु जुया रेलया कार्यक्रम हीकेत मछिना उखुनु हे यात्रीत वने मा:गु खः। तर अथे धका स्वयेगुली छुं बाधा मजू। ई मगाना छुं तोमफ्यू—सिवाय् आपाः च्वंसा आपाः मिखाय् प्यपुनीगु छगू सिबे।

मोटरे सामान तयेधुंका सकलें मुकुटबन्धन महा चैत्ये (रामाभारे) वना। आः थुखे थ्यंकः पीच लं दत। थ्व कुशी-नगरं निगू फर्लाङ्ग ति दु। थ्व थाय् तथागतयात पूर्ण पावा गणतन्त्रात्मक राजकीय सम्मानपूर्वक अग्नि संस्कार या:गु थाय् खः। थन हे तथागतया अस्ति अवशेष निंतिं ल्वापु जुइ

थ्यंगु खः। हानं थन हे लिपा अस्तिभाग च्याभाग थला न्ह्यूगु खः। थुकिया दर्शनं लिपा हानं सकलें थः थः मोटरे च्वन। १३ गः ततःगःगु न्हून्हूगु सरकारी बस। बसे बौद्ध ध्वजा नं स्वया च्वन। अनं लिपा भति थुखे वया मठ कुंबरे थ्यन। मस्यंगु रूपे मंदीरया अंश थ्व हे छकू पुलांगु ल्यंगु दु। नापं मंदीरया जः पाखे छकूचा खंडहर। तर लखं याना पुखूचाथें च्वं। थ्वया छचालं अभ्र खंडहर दु धयागु अनुमान याउँक जू। तथागत पावा दुहाँ बिज्याज्यां मफया फेतुना बिज्याःगु थ्व थाय् खः। थन च्वना हे तथागतं आनन्दयात त्वनेत हिरण्यवती लः कायेके छ्वया बिज्यात। थ्व स्थानया दर्शनं लिपा हानं यात्रीत सकलें थःथः बसे च्वन। यात्रीतयेत च्वनेत माःगु सकतां प्रबन्ध याना बिज्याःपिं पूज्य अच्युतानन्द भन्ते व अनागारिका उपेक्खादि सकसिकें बिदा कयां स्वता इले कुशीनगरं बसं लिहाँ वल। यात्रीत कुशीनगरं तापाना वन, पीचया लें जःखः बजार गांचा ध्वदूथाय् तक मनूत हूल हूल दना स्वया च्वन। तर बसया इंजिनं सुयात स्वया च्वं? ड्राइभर, क्लिनर आदि बसया निंतिं ४० म्ह ति कर्मचारीपिनि स्टाफ नं प्यन्हु न्ह्यो निसें थ्व हे यात्राया निंतिं हाजिरी तया तःगु हँ। उकिं वेकःपिनि नं यात्रीपिं नाप स्नेहपूर्ण व्यवहार जूसां गोरखपुर याकनं थ्यंके हथाय् हे जुइ। मोटर न्ह्यावनावं च्वन।

अभ्र हानं गोरखपुर

वंसें लि छाय् मथ्यनि? अभ्र धात्थें चच्छि ह्निच्छिया कार्यक्रम चीहाकेका अर्थात् विश्राम वांछ्वया पायूछि ४·३० ताः त्या इले हे गोरखपुर थ्यन।

यात्रीपिसं गोरखपुर ह्मसिल। उकि गुलि थः थः पुच नायः नापं चाह्यू वन। गुलिसियां नयेगु निंतिं स्टोभ च्याकल, गुलिसियां सिं हे च्याकल।

वहनीसिया ई ताः ई जुल। नज्या व चाह्यू वंपिं मध्यना भतिचा पिये माल। तर याकनं हे रेल हानं सन। नेपाःया राष्ट्रीय ध्वजा, भारतीय राष्ट्रीय ध्वजा व बौद्ध ध्वजा त्वयेका इंजिनं स्वांय् स्वांय् यात। गार्डं रेलया डिब्बाय् च्वंगु समितिया आफिसे वया मनूत थ्यं मथ्यं स्वयेगु आग्रह यात। अले समितिया अधिकारीपिसं हानं रेल न्ह्याके ज्यूगु सुचं बीवं गार्डं वाउंगु ध्वाँय् त्वयेकल। इंजिनं सिटि बिल। रेलया आफिसे च्वंगु बौद्ध ध्वजा नं फरफरे जुल। रेल न्ह्यात। सकलें थःथः धर्म पासापिनि व त्वाःबाःयापिनि थिथि खँवाः स्वया खँ जुल। ई वं लिसे थःथः लासा चकंकल। सुया छु धन्दा? रेले सुं मेपिं गः वइगु मदु। रेलं गनं च्वहाँ वने माःगु मखु। अप्वः यंका बी हे मखु। माथाय् तक जक थ्यंका सुं क च्वंच्वनीह्म रेल ख हे खः थें। सकलें याउँ क द्यन। रेल न्ह्यःवःपिं व न्ह्यलं चाःपिं छुं वास्ता मयासे न्ह्यानावं च्वन। स्टेशन स्टेशनं वा जक्शन जक्शनं इले मलाना टेलेग्राफिकल वःगु सुचं कथं विशेष रेलगाडीयात लँ बिया हे च्वंगु दुथें। न्हिन्हिया नियमित रेलत नाप सुलाकासा ह्मिता विशेष रेल गाड़ीं त्वां वंवं चा काटे यात।

सारनाथ

कछलागाः ११, १०८५(१४ मार्ग, २६ नवम्बर) खुनु नसंचाय् ४ ताः इले सारनाथ स्टेशने रेल थ्यन। स्यूस्यूपिसं द्वेगःथें च्वंगु, नालंदाया लुखा व पःखालें च्वंगु स्टेशन स्वस्वं धाल–सारनाथ ! सारनाथ !! सारनाथ थ्यन ! धाथें सारनाथ ला थ्यननि !

समिति पाखें माइकिंग जुल 'क्वहाँ झाये म्वाःनि। क्वहाँ झाय् म्वाःनि, च्वना दी लाःनि। थ्वः तुयु मजूनि। हानं छिपा सूचना वन—वसः पुना दिसँ! हाकुगु वसः तोता दिसँ!! आः सारनाथ वने त्यल। थन मनूत यक्व दु। देश विदेशया मनूत आपालं दु।'

धात्थें सारनाथे मनूत यक्व दु। सारनाथं थाय् बी मफुत। उकीसं कार्यक्रम कथं कन्हे थ्यने माःगु। थौं विश्व बौद्ध सम्मेलनया उद्घाटन धका रेलं छन्हु न्ह्यो हया बिल नं थाय् मदु। पूर्व प्रवन्धित थाय् मदयेवं छगू बर्मी धर्मशाला पूरा थःत कया। अझ मनूत यक्व दुथाय् भति भति ज्या मनू जुया नं मल्वःगु याइपि दतं छु आश्चर्य ? सारनाथे थ्यनेवं छम्ह यात्री वन्धुया कोट तन, निम्हसित ति गःपते चासुसे च्वनीगु वासः तल, निम्हसिया न्ह्योने दां वाका क्यन। अले बौद्ध तीर्थ

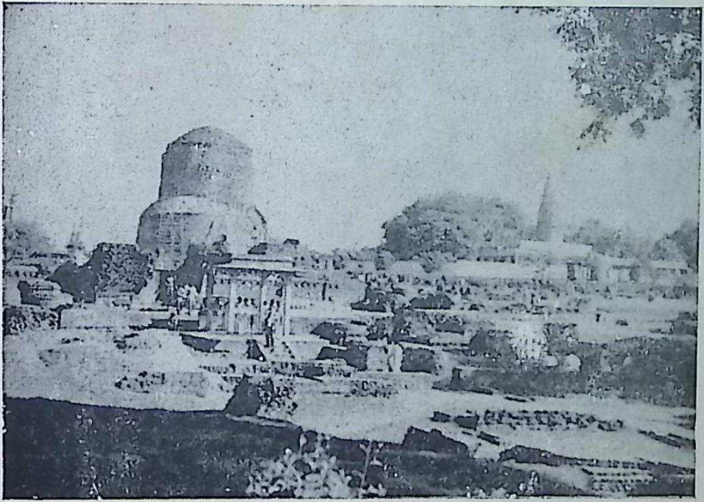

सारनाथ

प्रथम धर्मचक्र प्रवर्तन भूमि

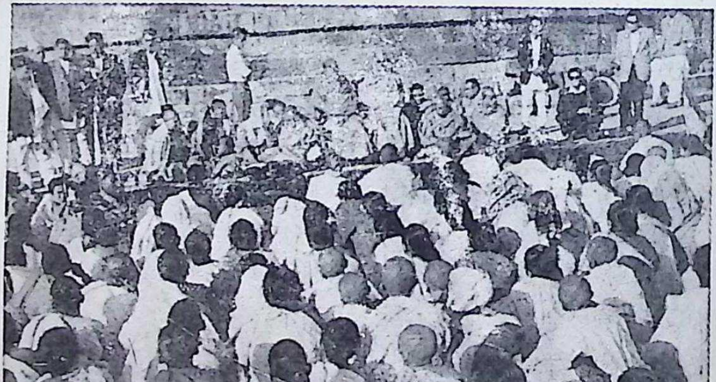

धर्मदेशना न्ह्यो
श्री सेक्रेटरी पाखें समितिया कार्यक्रम सम्बन्धी न्वचु

यात्रा समितिं तुरुन्त सरकारया पाखें सुरक्षार्थ रेले तकं पुलिस दुसां थ्व सम्मेलन हूले थ्व ज्वने थाकुपिं खँतपाखें थःपिं गय् सतर्क मजुइ ? हाःपिं यक्व हा, समितिं छगू हे जक तःधंगु धर्मशालाय् सकलें च्वनेगु यात। छचालं पःखा दु। तर अफ नं दुहाँ वं पिहाँ वं दुबले छगः त्रसः बाक्से मिखा पीकल। अले समितिं नेपाली बाहिक सुं गेटं दुमकाल। छुं विशेष प्रबन्ध मखयेकं पिमछ्वत। थ्व तःधंगु सतर्कं लिपा हे नं फंदिल समिति बरबाद जुइ त्यन। नेपालं पिहाँ वनेवं दां ज्वने मखु धका स्वीकार याना तया नं परिस्थितिं समितिया दां ज्वंका तयाह्म कोषाध्यक्ष श्रीसाहु राजमान समितिया हे विशिष्ट कार्यकर्तापिं नापं सम्मेलने फाःगु। मालीम्हं छु मखं ? जेँ दुने प्यती च्वंगु नोट पं खन। जादुथें जाःगु चकुति किल। लाय् लाना घाः जुल। स्यात। वेकः सरासर धर्मशाला लिहाँ फाल। ब्यक्व क्वे खः पाखे बालांगु गाः वंगु निलांगु हाकःगु घाः। नोट पें कुंचा कुंचा जक चात। थुखे डाक्टर केशवानन्द व कम्पाउंडर द्वारिकामानं उपचार याना दिल। हानं थुखे छाय् यात्रीपिंत थौं स्वतन्त्रताय् बाधा बिये माल, चाःह्यू वनेत विशेष प्रबन्धं जक छ्वये माल धयावं च्वना। दां प्वः काये मखंगु, धर्मशालाय् दुहाँ पिहाँ जुया मिखा पीके मखंगु तं बहनी चान्हे दिकी धका पुलिसया विशेष प्रबन्ध सरकार पाखें जुल। समिति नं पूरा सतर्क। भाग्य खः, अबले सुयागुं ह्मिचा चाके म्वाल, भाग्य खः कोषाध्यक्षयाके च्वंगु प्यद्वः न्याद्वः नोट मफुत, अफ भाग्य खः, कोषाध्यक्षयात छुं मजुल। भारत सरकारं पूरा थुजागु हूले नं समितियात मदद बिल।

थ्व दिं धात्थें विचित्र ! छखे विश्व बौद्ध सम्मेलनया उद्‌घाटन, छखे वये वनेत पूरा सतर्कता, छखे मेपिनि (यात्री दलं पिनेया पिनि) थुलि थय्‌ जुल धयागु रिपोर्ट, छखे ह्निगः तक न्हाचः तक खनाह्म भन्तेया म्हे गबलें कमीच सुरुवाः, गबलें पायन्ट टाइ, गबलें सुरुवा व कोट ! सकलें त्वल्हे चाः। सःस्यूपिसं धया च्वन—भन्ते कन्हे उपसम्पदा जुइगु, उकिं थौं गृहस्थ जूगु। अले फोटो काइपिं श्री सानुभाइ व श्री चुडारत्नया लिमलाः। थ्व दिं थथे हे छखे लहर बहर, मेखे स्वतन्त्रं चाहिलेत भचा मछिंथें जुइक फुत।

सारनाथे बुद्ध-पूजा

कछलागाः १२, १०८५ (१५ मार्ग, ३० नवम्बर) खुनु सुथसिया नसंचां निसें लिमलाः। निन्हुया सुथसिगु कार्यक्रम नं थौं याये माःगु। सुथे द्यः तुइवं तथागतं धर्मचक्र पवर्तन याना बिज्याःगु थासे च्वंगु धम्मिक स्तूपया न्ह्योने भजन जुल। सकलें श्रद्धालुपिं नं धम्मिक स्तूप न्ह्योने पश्चिमाभिमुख याना आपालं पुलांगु भग्नावशेष व न्ह्याइपुगु स्वां-सिमाया दथुइ फेतुना च्वन। सकलें लय्‌नाः, सकसियां नुगले श्रद्धां बिलिः बिलिं जाः। ज्ञानमालां थाय्‌यात ल्वःगु भजन म्ये लयल्यं खाश बौद्ध तीर्थाटन निंतिं च्युंगु भजन यात—

काशीया मृगदाव धागु वन थो, शास्ता बिज्याना थन
न्हापां हे थव धर्मचक्र हियेका बिज्यागु न्याम्हेसितं ॥धु॥

भो भिक्षु छिमिसं अग्राह्य सियेकी, त्याग्‌ याये मागु निता
नितां त्याग जुयाव मध्यम विचा, ल्वीका कया मध्यता ॥१॥

कामे काम सुखैगु भावं विषय तोता छ्वये माःगु नं।
अत्यन्त दुःख कष्ट ज्वीगु चर्या तोता छ्वयेगु थ्व नं ॥२॥

भगवानं उपदेश ब्यूगु गुगु खः, सम्यक् दृष्टि धन।
प्यंगू आर्य महान सत्य पिकया, क्यना बिज्याःगु थन ॥३॥

जूगु बोधि व सत्य ज्ञान थुयका व पञ्चवर्गी थन
न्याम्हं हे अरहन्त जूगु थन हे थ्व खः व मृगदावन ॥४॥

प्रज्ञा ज्ञान प्रकारा जूगु थन नं संसार न्यंकं वना
श्रद्धावन्त मुना वयाव सकलें याःगु मनं भावना। ॥५॥

भजनं लिपा सारनाथ मृगदावनया आः लुइका तक्क खंडहर अथवा आः कया तक्क सारनाथया परिधि लिक्क पश्चिम पाखे च्वंगु ऊ० कित्तिमा महास्थविरया धर्मशालां निसें बुद्ध-पूजा ज्यलं ज्वना धम्मिक स्तुपस बुद्ध-पूजा जुल। पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविर पाखें शील प्रदान जुइ धुनेवं भिक्षु प्रज्ञारश्मि पाखें बुद्ध-पूजा याका चिज्यात। अले हानं तानसेनं बिज्याना च्वंम्ह पूज्य शाक्यानन्द महास्थविरं तथागतं देशना याना बिज्याःगु थासे थः नेपाली उपासक उपासिकापिंत बुद्ध-वचनामृत सह धर्म-देशना याना बिज्यात। धर्म-पूजा व पुण्यानुमोदनं लिपा सेक्रेटरी समितिया सूचना आदि बिया थनया कार्यक्रम सिधयेकल।

आः सकसियां मन थः च्वं च्वनागु धर्मशालाय् वन। छायधाःसा अन हे सीमा गृहे समितिया अध्यक्ष उपसम्पदा जुइगु। सकलें लय्ताः, सकलें उत्सुक। छखे सँ खायेगु व हररर हररर न्हिलेगु जुया च्वन, मेखे उपसम्पदा ज्या

यायेत भिक्षु महासंघपिं बिज्यानावं च्वन। अले सीमा-गृहे सकल भिक्षु महासंघपिं बिज्यायेवं मोल्हुया तुयूगु वस्त्रं तियेका ह्मानं श्रामणेर दीक्षा बिल। लिपा भिक्षु महासंघं विनयपूर्वक उपसम्पदाया ज्या सिधयेका बिज्यात।

बौद्ध पद्धति व धात्थें विनयानुसार कथं नकतिनि उप-सम्पदा जुम्हसित दान प्रदान यायेगु साब हे उत्तम। महान फल दायक। छायधाःसा नव उपसम्पदा पाखें विनयया ब्याक्क चिचीधंगु नियम तकं पालन जूनि। उकिं उपसम्पद भिक्षु उपसम्पदा जुइ धुंका भिक्षाटन वनी। थथे वनेगु भ्मी लोक संस्कृती नं आः तकं दनि। थथे हे भिक्षु सुदर्शन भिक्षाटन वन। सकल धयाथें बौद्ध तीर्थ यात्रीपिंत श्व महापात्रे दान यायेगु सुअवसर नं प्राप्त जुल। फल मल, वस्त्र, बूगु खाद्य वस्तुखं पात्र जाल। छायधाःसा भिक्षु-पिंत गन कच्यूगु छुं दान ग्रहण यायेगु छगू चिकचाधंगु विनयया जुमां उल्लंघन खः, अन हे ध्येबा ग्रहण पाखें नं खः। भिक्षाटनं लिपा सकल भिक्षु महासंघयात उपसम्पदा दायिका जुम्ह श्रीमती चन्द्रलक्ष्मी उपासिकां भोजन प्रदान यात। थुकथं सारनाथया बुद्ध-पुजा व उपसम्पदा कार्य पुवन। सकलें थः थः नज्याय् बन। गुलि मनूत जक अभ्म नं सारनाथ चाःह्यू वनतिनि धाःसां ज्यू।

झासँ, भ्मी नं छको सारनाथ चाःह्यू वने। तर भ्मी लँपु कथं चाह्यू वने। छायधाःसा बौद्ध तीर्थाटनया यात्रीत सारनाथ थः थः पुचः हे जक चाह्यू वं गुलि सु गन ध्यं, सु गन मथ्यं हे धाये थाकु।

खतु सारनाथ स्टेशनं निसें हे सारनाथ थ्यं। भतिचा थुखे वये धुनेव हे देगः-दिगः थ्यनी। धर्मशालात थ्यनि। अथे थ्यनीगुली स्टेशनं वयेबले दकसिबे न्हापां खः पाखे चिनिया धर्मशाला, जः पाखे सारनाथया कालेज ह्नापा लाइ। अनं प्यका लँ थ्यनी। तःप्यंक मवःसे पलख दुवान्ते तुं दना खः पाखे स्वयेव न्ह्योनेसं खनी— छखे सरकारी विश्रामशाला, मेखे सारनाथ दातव्य औषधालय। अले हानं न्ह्यां वयेव ह्याउँगु तःखागु विल्डिग खनी व हे तःधंगु धर्मशाला खः। बिरलां दयेका तःगु। जः पाखे स्व० अनागारिका धर्मपालं दयेका तःगु मूल गन्धकुटि। अभ न्ह्यां वंसा भीसं सारनाथ धर्म शालाया भोजनालय, संघाराम, पोष्ट अफिस, महाबोधि सभाया कार्यालय, पुस्तकालय, म्यूजिम खनी। भी उखे वना च्वने मखुत। मूलगन्ध कुटि हे छको दुहाँ वना दर्शन याये। भगवान् बुद्धया प्रथम धर्मचक्र प्रवर्तनया शीतलता आः नं अन लयँ दनि। मूलगन्ध कुटि अंगले छम्ह जापानी चित्रकार कोसेतूनोसूं च्वया वंगु तस्बीरत गुलि बांला? थ्व मूलगन्ध कुटि अनागारिका धर्मपालं दयेका वंगु खः— गुम्हसिगु प्रतिमा मूलगन्ध कुटि पिहाँ वयेबले खःपाखे लँपुइ हे तया तःगु दु। आः भी मूलगन्ध कुटि पिने चाःहिले। जः पाखे चाह्युह्युं चूलाःगु लँपु दक्षिण पाखें वंसा धम्मिक स्तुप लाइ—खने हे नं ला दुनि! ल्यूने पाखे वना च्वंगु लँपुं वंसा आपालं भग्नावशेषत खनी। थुपिं फुक्कं न्हापा इले बिले श्रद्धापूर्वक दयेका तःगु विहार व चैत्यादिया अवशेषत खः। थ्व हे भग्नावशेषया लँपुइ मूलगन्ध कुटिया ल्यूने पाखे न्हापायागु

गन्धकुटि दु। गन्धकुटि, संघारामया बुद्ध स्वयं विराजमान जुया बिज्याइगु कोठा वा कुटियात धाइगु खः। बुद्धया कुटि न्ह्याबलें पुष्प धुपादिं नस्वाना च्वनी, उकिं उकीयात मूलगन्ध कुटि धका धाइगु खः। हानं थथे भग्नावशेष स्वस्वं चाःहिला भ्नी भतिचा जक वने सम्राट अशोकयात यात्राया चिं वा श्रद्धाया चिं थयागु ल्वहँया स्तम्भ खनी। थ्व स्तम्से भिक्षु व भिक्षुणीपिंत सकलें न्ह्याबले एकताय् च्वनेगु उपदेश बिया तःगु दु। थ्व स्तम्भया सिंह दुगु च्वका भति भ्नी उत्तर पाखे वंसा सारनाथया म्यूजिमे तुं दु। अन भग्नावशेषया दथुइ तुं छगः खनी। व तुथी नँया दण्डी तया तोपुया तःगु दु। १२ वीं शताब्दी कन्नौजया जुजु गोविन्द चन्द्रया रानी कुमार देवीं दयेका तःगु थ्व धर्मचक्र मंदीरया अंश खः। हानं थ्व हे सारनाथया श्रद्धापूर्ण निर्माणया ज्याय् शायद दकसिबे लिपाया निर्माण खः। सारनाथया विशाल संघारामे मुहम्मद घोरीया सेना, हूणया फौज, शायद गजनीया सुलतान मुहम्मदं पालंपाः याना स्यंका बिल। तर अथे नं थनया अतीतयात म्हुनां म्हुइ मफु, थनया प्रति दुगु श्रद्धायात तोपुइ मफु। बार बार छगू ईया श्रद्धाय् मेगु ईया श्रद्धां तपं तः वया च्वंथें आः नं वया हे च्वंगु दनि। आः भ्नीपिं उत्तर पाखे सीथं सीथं वने। मृगत भ्नीसं खनी, थ्व थाय् हे ऋृषितयेगु देश, मृगतयेगु वन खः। उकिं थ्वयात हे परम्परानुरूप जुइकेत थ्व मृगदावन २५०० बुद्ध-जयन्ती स्थापना याःगु खः। मृगदावनया सिथं सिथं पूर्व पाखे वना भ्नी गन्ध कुटिं उत्तर वया च्वंगु लँपु थोदुके। अन वनेवं सीथे पलिस्वां पुखू व भारते बुद्ध-धर्मया पुनरुद्धारक अ० धर्मपालया अवशेष थुना

तःधाय् ध्वनी। वरु वनेबले लें जवे पाखे लाःगु बाल बाटिका व देगःथें च्वं च्वना नं थांथें लट्टा दुगु धात्थंया देगः मखु। व लःया रिजर्वायर खः। गुलि गुलिसिनं ईंजिनियरया थ्व कलात्मक अभिव्यक्ति मथुया थन हे मत विया च्वनी हँ! सारनाथं बनारस वना च्वंगु मोटर लँपुं वना म्यूजिम पुलेवं भति उखे षाद्वंथें च्वंगु उकी च्वे च्यासिलि लूगु अप्पां दना तःगु छगू स्मारक खनी। थ्व भगवान बुद्धं थःत सेवा याना वःपिं पंचभद्र वर्गीपि नाप लाःगु थाय् खः। च्वेया अप्पां दना तःगु जक लिपाया मुस्लीम स्मृति खः।

यात्रीपिसं थुपिं फुक स्वत, गुलिसिनं इतिहासं नापं, गुलि-सिनं श्रद्धा व संवेग नापं। अले सारनाथया पुण्य कार्य क्याक्क सिधयेका बनारस चाःहिलेत सकलें हथाय् चाल। थन बसं नं भतिचा यात्रीतयेत लें पीका तल।

बनारस

४ ताः इलेती सारनाथं १३ गः बसं बनारस वनेगु जुल। बस सरासर वना मानस-मंदीरया न्ह्योने दित। थ्व बनारसया न्हू आकर्षण खः। अनं यात्रीपिं बनारस हिन्दू विश्व विद्यालये थ्यन। थन नं बिरलायागु सिहु-मरमरयागु विश्वनाथ मंदीर स्वत। अनं चाःची हिला विद्यापीठ रोड सिगराय् च्वंगु बर्मी धर्मशालाय् मोटर दिक्ल. हानं थन मन्ह्यंपिं मेगु बर्मी धर्मशालाय् तये यंकल। निगुलि धर्मशालाय् यात्रीपिनि निंतिं बांलाकं हे माक्क थाय् थी चीका तःगु। सिगराया ऊ० कित्तिमा महास्थविरं दयेका बिज्याःगु बुद्ध-मंदीर तःधंगु हले यात्रीपिनिगु दल च्वंवले हानं अन ज्ञानमालाया भजन जूवले धयां मब्याक्क आनन्द ताल। थौंया बेलि गुलिसियां होटेले जुल, गुलिसियां मिच्याका थःथः हे जुल। सुरक्षाया निंतिं पुलिस पाः दु। यात्रीपिं नं म्ह मजू। अले सुयात छु धन्दा? सकलें याउँक द्यन। पूजां, उखें थुखें जुयागुलि, मोटर भ्रमणं थके जूपिं सक-सियां अले माकुक न्ह्यः मवये माःगु हे छु दु?

कछलागाः १३, १०८५ (१६ मार्ग, १ दिसम्बर) या नसंचा वल। नसंचा लिसे हे मनूत रिक्शा कांकां उखे थुखे वन। गुलिं चाह्यू वन, गुलिं मनया खिति सिलेगु शील कया नं शायद हानं लखं पाप चुइकेगु विचारे काशी

वन जुइमाः। थंः तुयुया बः लिसे बजार चाःहिलेगु, व काशी खुशी दूँगाचाय् च्वना चाहिलेगुली छिमलाः। थौं सुथ बंछी थथे थःथः यः सीक वनेगु, व थः थः गन यः अन पसले जलपान भोजन यायेगुली स्वतन्त्र। तर अथे नं समिति पुचः नायः पाखें व हानं बजारे बजारे समितिया कार्यकर्तापिं सम्भाव्य नुक्सानं बचे यायेत स्वइपि तया हे तःगु दु।

५ ताः इले सकलें बनारस कैंट स्टेशने मुन। थनं निसें यात्रीपिंत छोटी लाइनयागु विशेष रेलया थासे बडी लाइनयागु विशेष रेल माःगु। छोटी लाइनया आः तकया रेल पूर्वोत्तर रेल वे नं याइगु प्रबन्धे दुने खः। बडी लाइनया प्रबन्ध पूर्वी रेल वे नं याइगु खः। रेल वे बोर्डया निर्णय जुया जिमित थुकिया छुं च्यू ताः मदु। वं फुक्क प्रबन्ध याना हे तइगु निश्चित। रेल नं पायूछि इले थ्यंका तल। बहनीसिया न्हेताः त्या ई तकं सकलें सकलें रेले च्वन।

रेल नं थः इले गया जक्शन स्वया न्ह्यात। रेलं यात्रीत झर्रं गया पाखे स्वया वना च्वन, पूर्व प्रबन्धया निंति बनारसे यात्रीपिं तोता बुद्धगया थ्यंका च्वंह्म समितिया अध्यक्षं गया जक्शनं रेल गन गन थ्यन न्यनेगु यानावं च्वन। हानं समितिया अध्यक्षयात इले बिले विशेष रेल थनं पुल—थन स्टेशने थ्यनीन धका रेलया रिपोर्ट रेलवे अधिकारीपिसं बियावं च्वन। पर्यटक विभागया स्थानीय अधिकारी, स्थानीय सांस्कृतिक संघ संस्थाया सदस्यपिं चान्हसिया १ ताः इलं निसें गया स्टेशने मुन। छायूधाःसा विशेष रेलगाडी ४·३० ताः त्या ताके थ्यनीगु अनुमान रेलवे अधिकारीपिनिगु खः। नेपाली

बौद्ध दलया थ्व स्वागत प्रबन्धया ल्यूने नं प्रबन्धक दुगु खः। छायधाःसा भारतीय दूतावास पाखें थासे थासे तारया सन्देशं अतिरिक्त थासे थासे दूतावासया अधिकारीपिं हे झाइ च्वंगु। छखें केन्द्रीय रेलवे बोर्डया यात्रीपिंत सुखसुविधा बीगु सूचना। उकिं थथे यात्रीपिनि स्वागतार्थ तयारी जुइगु स्वाभाविक खँ खः। बस १३ गः चान्हेसिया ३ ताः इले हे रेलवे स्टेशने थ्यंके हल। थुकथं बुद्धगयाया यात्रार्थ यातायातया प्रबन्ध स्वागतया प्रबन्ध याना पिथ्रा च्वच्वं रेल नं खने दया वल।

गया

यात्री दल खने दया वःलिसे स्वागतार्थ गया जक्सनें मुना च्वंपिं लय्ताः। जक्शान सतिना वःलिसे यात्रीत नं लय्ताः। थ्व लय्ताया दथुइ रेलवे प्लेटफार्मे सुंक दिना बिल। सकलें यात्रीत क्वहाँ वल। जिल्लाधिकारी सह पर्यटक केन्द्र, सांस्कृतिक संघया अधिकारीपिं व जनतां यात्रीदलयात माल्यार्पण याना भव्य स्वागत यात। स्वागत भाषण याना लसकुस यात। प्रत्युत्तर रूपे यात्री दल पाखें समितिया सेक्रटरी सह कार्यकर्तापिसं बुद्धयागु बायूज़ व नेपाली तपुलि उपहार देछाया कृतज्ञता प्रकट याना बिज्यात। अले सकलें बसे च्वन। बस बुद्धगया स्वया न्ह्यात।

बुद्धगया

बुद्धगया गया स्टेशनं बसया बांलागु लँपु वनीबले थ्यक्वे त्या दु। सकल श्रद्धालुपिं थन वःयू च्वना कन्हे जक सुथ न्हापां लिहाँ वःसां गाःगु खः। तर अथे नं न्हिच्छि च्वना बहनी जक लिहाँ वंसा चाहीथें हे भाःपाः दुगु न्हिच्छिया कार्यक्रम शुरु यात। सकलें उत्साहित। यात्री दलयात बुद्धगया थ्यनेवं नं छखे स्वागतया हूल, मेखे कार्यक्रम छुना यंकेगु हथाय्। स्वागत संक्षिप्त याना सकसिनं कार्यक्रमे मन बिल। सकलें बुद्धगयाया तःगोगु चीभाः क्वे क्वहाँ वन ।

बुद्धगया, अर्थात् बोधिसत्व सिद्धार्थं बुद्धत्व लाःगु थाय्। थ्वया अशोककालीन नां 'सम्बोधि' खः। शायद सम्बोधि लाभ जूगु स्मृति व गया स्थानया नांया थ्व संयुक्त नां खः। बुद्धगयाय् खाश थौं गुगु मंदीर दु गुलिखे खर्चं लिपा जिर्णोद्धार जूगु खः। थौं थ्व मंदीर १६० फूट तःजाः जू। मंदीरया छचालं लत्हंया अवशेषत दु। मंदीर थः छचालं च्वंगु जमीनया तहलं क्वे गाले लाः। हानं मंदिल लँपुया धात्थेंगु सतह नं अथे हे क्वथ्याः। थुकिं भीत थनया अवशेषत सर अलेक्जेंडर कनिङ्घमया कुतलं प्रकाशे हये न्ह्यो आः थौं खने दुगु अवशेषथें हे थथ्याःगु सतहं ल्हाना च्वन ला धयाथें मती वयेकाः ब्यू। बुद्धगयाया निर्माण व विनाश थुलि जुइ धुंकल कि आः थ्वया प्राचीनतम स्वरूप हे भीगु न्ह्योने स्पष्ट मजू। बोधिसत्व सिद्धार्थ थन उरुवेल जंगले वया एकान्त वास याःगु व

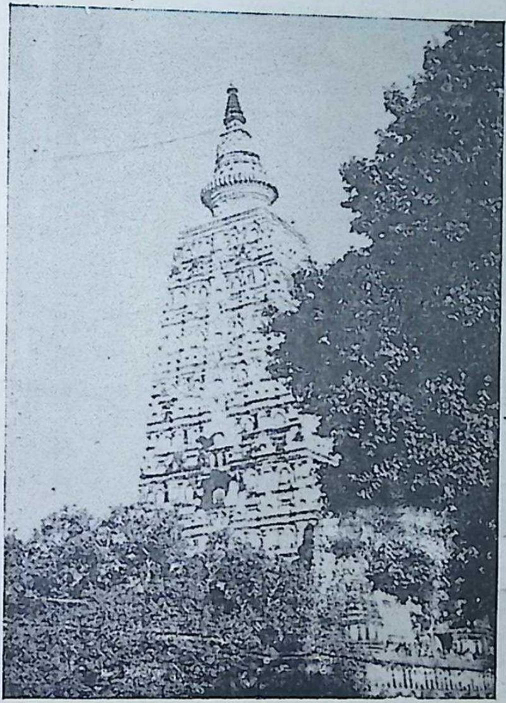

बुद्धगया

बुद्धत्व-प्राप्ति स्थान

भिक्षु सुदर्शनया उपसम्पदा

(क्वे) यात्री पुचः गन गन थ्यन, अन अन हे नेपाली श्रद्धालुपिनि पूजा अर्चन जुल

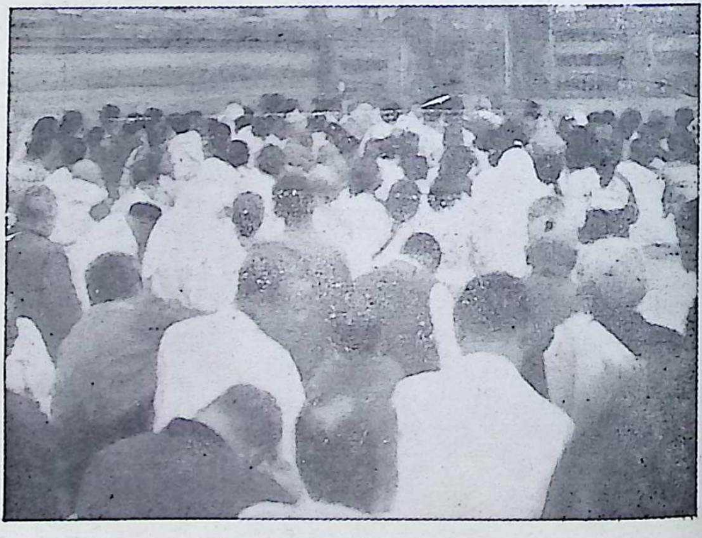

एकान्त चिन्तन याःगु खः। हानं थन हे वसपोलं बुद्धत्व साक्षात्कार याना कया बिज्याःगु खः। थ्व जंगलमय थाय् गबले थथे विहारया संघारामया केन्द्र जू वन, इतिहासे दुने हे माला स्वये मानि। थुलि स्पष्ट जू— थन अशोकं नं थःगु राज्याभिषेकं झिदँ लिपा यात्रा यात। उकिं अवश्यं अबले छुं थःगु श्रद्धानुसार निर्माण याःगु दइ। ह्वेन सांगं थःगु यात्रा वर्णने च्वया तःगुलिं नं थ्व थाय्यागु न्हापाया समृद्धि न्ह्योने तः।

थौं महाबोधि देगःया व हे रूप झी न्ह्योने दु— गुगु रूप चीगोगु कथं झी नेपाले यले दु, बर्माय् दु। थ्व देगःया पूर्व पाखे लुखां दुहाँ वनेव तःधीम्ह भगवान बुद्धया दर्शन जुइ। वसपोलं भूमि स्पर्श याना बिज्याना च्वंगु दु। थ्व भूमि स्पर्श मुद्रा वसपोलं थःगु पारमिता गुण धर्मया साक्षि पृथिवीयात तया बिज्याःगुया प्रतीक खः। महाबोधिया न्ह्योने गुगुं इले महादेव तया तःगु चिं नं दनि— छायधाःसा तःधंगु संघर्ष व तःधंगु बौद्धपिनिगु कुतलं लिपा हे तिनि ब्राह्मणवादी महंतया पुरोहितत्वं थ्व देगः मुक्त जूगु खः। महाबोधि देगले यलया महाबुद्धे थें थहाँ वने ज्यू। तर थौंकन्हे महाबुद्धे न्यातं जक थहाँ वने ज्यूथें थन नं छतं जक थहाँ वने ज्यू। महाबोधिया छचालं बुद्धया बुद्धत्व प्राप्ति लिपायागु हप्ता हप्ता नाप सम्बन्ध स्वाःगु थायत दु। दक्षिने बुद्धगया देगःया द्यायागु खः पाखे तःजागु ल्वहँया तहाःकःगु मंच दु। व बुद्धत्व प्राप्ति लिपा तथागतं प्राप्त बोधिज्ञानयात लुमंका चिन्तन व मनन यायां इधू थिधू जुया बिज्याःगु थाय् खः। देगःया न्ह्योने खः पाखे तुं थजाः थाय् मेगु चीगोगु देगः छगः दु। थुकीयात

बुद्धं बोधिज्ञान लाना विज्याःगु सिमायात स्वया च्वना बिज्याःगु थायूया प्रतीक माने यानात गु दु। दकले सकले देगःया बुद्ध मूर्तिया ल्यूने देगः थीक हे बोधिवृक्ष सिमा दु। धात्थें बोधिवृक्ष सिमा व बुद्ध मूर्ति जक भीसं मिखाय् लुइकूसा अर्थात् देगःयात छको चीका स्वसा भीसं खनी बुद्धं बोधिवृक्ष सिमा के पूर्व पाखे स्वया वज्राशन याना विज्याना च्वन। वस्तुतः बौद्धपिनि निंतिं थुगु थाय् हे अत्यन्त श्रेष्ठ व उत्तम। बौद्ध तीर्थ यात्रादलया सदश्यपिसं नं उकिं थ्व हे थाय् ल्यल। बोधिवृक्ष क्वे नेपाःया अधिकारी मुना च्वन। कार्यक्रम कथं बुद्धगया व बोधिवृक्ष के च्वना ज्ञानमाला भजन यात। भजन यायां भजने थथे धाल—

बोधि सत्वं बुद्ध पद लाःगु बुद्धगया थ्व
मार गण दक्क फुक त्याका व बोधिसत्वं ।ध्रु॥
पारमिता भिंतायात स्वता प्रकार नं
लख लख कल्प दुक्ख सियाव बोधिसत्व ॥१॥
राज पात तोलताव पत्नी पुत्र त्याग याना
जगत हित मन याना व बोधिसत्वं ॥२॥
खुदँ तक दुःख सिया दुष्कर चर्चा याना
लन तोता थन बुद्ध जुल व बोधिसत्व ॥३॥
बछलाया स्वांया पुन्ही बुद्धया पद लात
प्रज्ञाया चक्षु ज्ञान लात व बोधिसत्व ॥४॥

भजनया कार्यक्रम सिधयेवं बुद्ध-पूजा न्ह्याकल। महाबोधि व बुद्धगया देगः छचालं चाःहीक श्रद्धालुपिं च्वना बुद्ध-पूजा याव। थन थ्व थासे हे तिनि बुद्धत्व प्राप्त जुल। थ्व थासे छन्हु

बुद्ध पूजाया तयारी

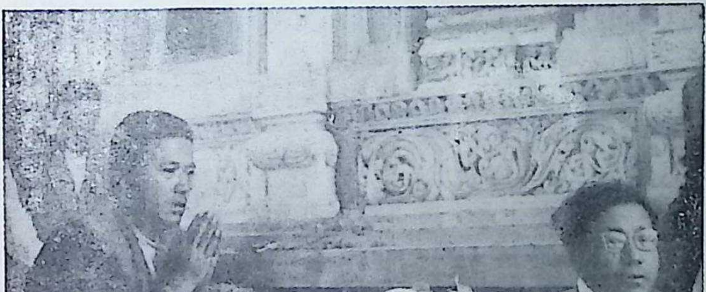

खवं ल्यूने : श्री राजमान उपासक (कोषाध्यक्ष), श्री रत्नबहादुर माली (खाद्य प्रमुख), श्री चन्द्रबहादुर उपासक (शृंगार-प्रमुख)

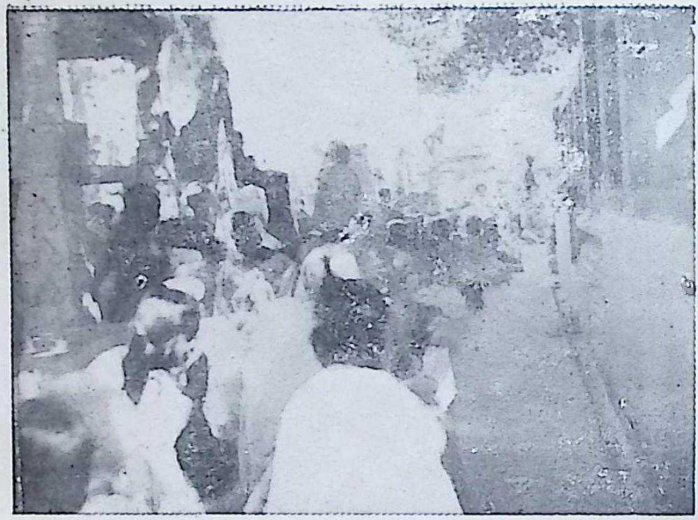

बोधिसत्वं लुइकूगु ज्ञानं जगतया गुलि असंख्य प्राणीपिंत कल्याण याये धुंकल ? अले थ्व थासे छाय् श्रद्धालुपिं आत्म-विभोर मजुइ ?

बुद्ध-पूजाया कार्यक्रम मध्ये थौंया कार्यक्रम तःसकं भव्य। श्रद्धालुपिं सकलें हथासं पुचः मिंक लाना च्वन। उकिं बुद्धगया छगुलिं नेपाली श्रद्धालुपिसं जाःथें खने दु। सकलें फेतुइवं प्रज्ञानन्द महास्थविरं शील बिया बिज्यात। अले महाबोधि रेस्ट हाउसया अधिकारी भिक्षु नन्दसारं बुद्ध-वन्दना याका बिज्यात। बुद्ध-पूजाया परिसमाप्ति लिपा भिक्षु सुदर्शनं बोधि-वृक्ष क्वे बोधिज्ञानया व्याख्या सहित धर्म देशना याना बिज्यात।

बुद्धगया प्रति गुलि श्रद्धा तये ? गुगु बोधिवृक्षयात तथागतं अहो अन च्वना जित थुजागु ज्ञान दत, थुजागु बोधिज्ञान लात धका न्हेन्हु तक मिखा फुति मयासे स्वया च्वना बिज्यात, व बोधिवृक्षयात श्रद्धालुपिसं जक छाय् स्वया मच्वनि ? यद्यपि थ्व २५०० दँ न्ह्योया व हे सिमा मखुत, तर अथे नं व हे सिमाया कचामचां, व हे सिमाया हां तःमा जुया च्वंगु थ्व बोधिवृक्षमा खःनि। बोधिवृक्ष प्रति उकिं श्रद्धालु भक्तजनपिसं थः थः श्रद्धानुरूप बोधिवृक्षे संघ दान यायेत खायेगु ज्या यात। बोधिवृक्षे अनेक दान प्रदानया बस्तु खाया व फुक्कं बुद्ध-गयाय् बिज्याकपिं भिक्षुपिंत दान बिया बिज्यात वा दिल। फुक्कं अनेक पुण्यकार्य सम्पन्न याये धुंका पुण्यानुमोदनं लिपा सकलें कृतार्थ जूथें ताल। छाय्धाःसा थनं हे बौद्ध तीर्थ यात्री दलया महान पुण्य कार्य सकलया श्रद्धानुभावं बांलाक सम्पन्न जुल। हानं थनं पटना व राजगृह नालंदा वने मानिसां अन

पूजाया कार्यक्रम मदु। विशेषतः खाश पूजादिया कार्यक्रम लुम्बिनी, बुद्धगया, सारनाथ व कुशीनगरे तया तःगु खः। व थौंया पूजां सम्पन्न जुल।

पूजा लिपा सकले समिति थः निर्देशने थम्हं निर्धारित याना तःगु बौद्ध ध्वजा तयातःगु पसले वना सकसितं पालं यायेगु आग्रह समितिया उपसेक्रेटरी श्री नातीगुरुजुं याना-बिज्यात। हानं बहनीया पूजादि कार्यक्रम नं न्यंकल। सकसितं समितिं पालं मिधसें निसें बहनी तक चाहिलेत तोतूगु खः। अले सकलें चाःह्यू वन। गुलि गयाय् वन। गुलि बुद्ध तपस्या च्वना बिज्याःथाय् वन। गुलिं सुजातां क्षीर दान याःथाय् वन। हानं सकलें बुद्धगयाया लिक्क च्वंगु देंगले विहार विहारे चाःह्यू वन।

बुद्धगयाया लिक्क लिक्क बुद्धगयाया देंगःया ल्यूने पाखे च्वे निगू स्वंगू धर्मशाला दु। अले उखे उखे मेगु मेगु स्वये बहःगु स्थानत नं दु। भी छसिनिसें वंसा खनी, समन्वयाश्राम, बुद्धगया मेनेजिंग बोर्डया अफिस, कुने तिब्बती धर्मशाला, महाबोधि विश्रामशाला। थ्वया नापं कच्चिगु वनाच्वंगु लँपुं भतिचा वनेवं भीसं विरलाया धर्मशाला खनी। हानं भी न्ह्योने च्वंगु पीचया लँ वना म्यूजियम स्वः वने फु। म्यूजियम चीधना नं आकर्षक जू। लिक्कसं सरकारी रेस्ट हाउस दु। थ्व निगुलिं २५०० बुद्ध-जयन्तीयात दयेकूगु खः। भीपिं पीचया लँपुं वनेव लँपु चाःह्यू थाय् हे चुलिचू चिनिया धर्मशाला खनी। अनं उखे वनेवं बुद्धगयाया दक्व धर्मशाला मध्ये आकर्षकगु काम्बोडियाया मन्दिर व धर्मशाला खनी।

सिंहमरमरया थ्व बुद्ध मन्दीर थःगु हे कलां सम्पन्न जुया नं धात्थें हे बांला। धर्मशालाया नं थः देशया राजदूतावासया अनुमतिं जक यात्रीपिंत बास बीगुया नाप नापं थनया थःगु हे कथंगु विशेषता दु। यात्रीपिं सकलें थन न्यंकनं पुचः पुचः चाःह्िला च्वन। थौं बुद्धगया छगुलिं हे नेपाःमिपिनिगु थें च्वं। बजारे स्व नेपाःमि, विहारे स्व नेपाःमि, धर्मशालाय् स्व नेपाःमि! थ्व न्हिछि्लया हूलं बुद्धगया न्ह्याइपुथें यात्रीदलया श्रद्धालुपिनि न्ह्याइपुथें जुजुं हे दिं वन। सूर्यं विदा काये त्यनेवं सकलें हानं प्रदीप-पूजाया कार्यक्रमे मुन। ज्ञानमाला भजन जुल। सकलें बोधिवृक्षया किचले च्वना जप ध्याने पलख सां लीन जुल। प्रदीप-पूजा जुल। थौं चच्छि देगः छगलं मत च्याकेगु इच्छा पुरे याये मफुसां निभाः दनिबले हे देगले बिजुली मत च्याके खंगु हे खः। चाकः मत च्याकेत वातावरणं मब्यूसां थःगु नेपाःया हे श्रद्धा कथं इताः च्याकूपिं ह्म मदु। प्रदीप-पुजा सिधया नं मत च्रिया च्वंपिं फ्वः मचाः। अले गुलिं थ्व हे अवसर लाका बुद्धगयाया परिक्रमा याना च्वन। गुलिं ध्यान भावनाय् च्वंच्वन। मोटर भ्वः भ्वः वया पिया च्वं वल।

बस वयेवं पूजादि कार्यक्रमं संतुष्टपिं लिहाँ वने हथाय् चाल। गुलिंसिया धाःसा भावनाय् ध्याने च्वंपिनि दने मन मदुनि। उखे महाबोधिया न्ह्योने श्रद्धापूर्वक च्याका तःगु मत नं च्यानावं च्वन तिनि। थुजागु हे श्रद्धा स्वया चच्छि बुद्धगयासं बाये च्वनेगु कार्यक्रम नं दुगु खः। गया थ्यंका रेले हे याउँक द्यं वये धयागु इच्छा आपाःसिया खने दया कन्हे सुथे लिहाँ वयेगु थासे थौं हे बहनी लिबाक लिहाँ वया रेले द्यनेगु गोसा ग्वया तःगु खः।

बह्नीसिया ६ ताः ई जूबले सकलें लुधन। अले बसे सकलें च्वं वयेवं बस न्ह्यात। सकलें थःगु रेले थ्यन। उखुनुया चा याउंक रेले हे वंगु जुल।

कछलागाः ३०, १०८५ (१८ मार्ग, ३ दिसम्बर) या नसंचा नापं सकसियां न्ह्यलं चाल। अन सकसियां च्या त्वनेगु जुल। च्या त्वनेगु ज्या पटनाय् हे जक याये धका मती तःपिंत भति जक चाःनि हिले ला ननिं नये ला थें जुया पात। गया जक्शनं ८ ताः इले सुथे रेल पटना स्वया न्ह्यात।

टनाय् स्वागत

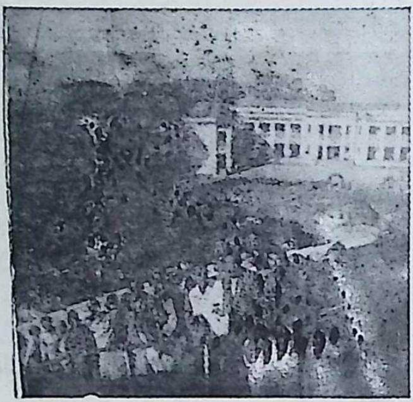

पटनाय् गोलघरया लैँ

पटनाय् स्वागत

पटना

१२ ताः ति इले रेल पटना थ्यन। पटनाय् स्वागतया तःधंगु तयारी जुया च्वंगु। रेल वे स्टेशने सरकारी अधिकारीपिं सहित रेडियो सम्बाद दाता, प्रेस, नेपाल भारत सांस्कृतिककेन्द्रया अधिकारी वर्ग अन मुना च्वन। स्वागत निंतिं भाइ च्वंपिं मध्ये थ्वेकःपिं उल्लेखनीय जूः—

१) श्री एम्. पी. सिंह – नहर तथा विद्युत मंत्री
२) ” जे. एन्. शाह – पटना मजिस्ट्रेट
३) ” शाहबीर महतो – विहार राज्य सरकार
४) पटनाया मेयर
५) पटना कांग्रेस कमितिया अध्यक्ष
६) डिपुटि डाइरेक्टर पब्लिक रिलेशन
७) विहार राज्यया डिपुटि मिनिस्टर
८) नेपाल भारत मैत्री संघया अध्यक्ष श्री दि. एन. सिंह।

पारस्परिक परिचयया आदान प्रदान जुइ धुंका स्वागत व स्वागत समारोह रेलवे प्लेट फार्मतुं आयोजना जुल। स्वागत समारोहे नेपाः व भारतया मैत्री तथा भगवान बुद्धयागु शान्ति सन्देशया चर्चा याना जूगु खः। स्वागतया प्रत्युत्तर भाषणे समितिया अध्यक्षं स्वयम्भू ज्ञानमाला भजन खलःया इतिहास नापं पाक्षिक बुद्ध–पूजाया खँ न्ह्यथना दी धुंका नेपाः व भारतया पुलांगु मित्रतापूर्ण सम्बन्धया चर्चा याना बिज्यात। हानं बुद्धया सन्देशं भारत व नेपाःया

मित्रता नं दयावं च्वनीगु खँ न्ह्यथना बिज्यात। अध्यक्षजुं हानं धया बिज्यात—'जिमिगु थ्व यात्रा नेपाःया निंतिं जक ऐतिहासिक मखु, एशियाइ बौद्ध देशया बौद्धतयेगु यात्राया इतिहासे नं थ्व छुमाँ खः।' वस्पोलं धया बिज्यात— 'थुलि संख्याय् छकोलं छगू देशं बौद्धत वःगु व थथे छुं थःगु कार्यक्रमय् सिलसिलाय् वया कार्यक्रम कथं पूजादि ज्या सम्पन्न याःगु थ्व न्हापांगु बार खः।' अन्ते वसपोलं यात्रा दलयात रक्सौलं निसें वना वनागु थासे थुकथं हे भव्य स्वागत याःगु व भारत सरकार पाखें सुख सुविधार्थ प्रबन्ध याःगुली कृतज्ञता नं ज्ञापन याना बिज्यात।

थुकथं हे अध्यक्षं रेडियो रिपोर्टरयात व रेडियो समाचार दर्शनयात नं थुजागु हे आशयया सन्देश बिया बिज्याना सम्राट अशोकया राजधानी पटना वा पाटलिपुत्रया ऐतिहासिक महत्व न्ह्यथना बिज्यात।

स्वागतया ज्या सिधयेवं यात्रीत मोटरे च्वनेगु यात। थन यात्रीत सकसितं तोता बीगु व स्वाधीन कथं थः थः पुचः नायः नाप चाःह्यू वनेगु कार्यक्रम दुगु खः। तर बस द्वारा याकनं शहर परिक्रमा सिधइ भाःपाः १३गः बसया प्रबन्ध जुया च्वंगु। बसं सेक्रेटरीयट व गोलघर स्वया सम्राट अशोकया लायकू स्वये धका वनाबले छखे इलं मबिल मेखे टिकट कया च्वने माःबले थ्व ज्या बांलाक पुवंके फइ मखु भालपाः सकलें स्टेशने तुं लिहाँ वये माल। पटनाय् थुकथं हे छखे रेलया टाइम स्वस्वं मेखे बजार वनेथे वनेथें जुजुं यात्रीतयेत इगः सिगः जुया भतिचा कष्ट जुल। हानं रेलवे अधिकारीपिं नाप खँ ल्हाल्हां भतिचा रेल लेट

हे यायेगु निर्णय जुसेंलि थ्व हे सूचना सकसितं बियेगु जुल। धास्थें खः, पटनाय् बसं चाःह्रीका सुख सुविधा बीगु सिबे २००, ३०० गू ति रिक्शा नम्बर कया यात्रीतयेत तोता बी फुगुसा व्यूगु आनन्दं सिबे बीगु आनन्दं अप्वः आनन्दित जुइगु। तर अवसरयात म्हस्यूपिं यात्रीपिसं लिपा भतिचा समय बियागुलिं नं आपालं लाभ उठे याना काल। आपाः-सिनं बजार वनेगु व नये नीगु ज्या सिधयेकल। अले बह्नी ६ बजेती रेल पटनां राजगृह स्वया न्ह्यात। यात्रीत सकलें थः थः डिब्बाय् धंदिल। रेल राजगृह स्वया वनावं च्वन। थ्यंपि न्ह्योः वयेका हे च्वन। सुनानं मस्यु, राज-गृहे रेल गुलि बजे थ्यन! छाय्धाःसा रेल राजगृहे थ्यनानं गबेत नं सुं क्वहाँ मवयाः यात्रीत रेले हे द्यनीगु जुइ धका रेल छखे अलग लीगे तया तल।

राजगृह

थिला च्व १, १०८५ (१६ मार्ग, ४ दिसम्बर) या नसंचाय् सकसियां न्ह्यलं चाल। रेल दिना हे च्वन। लवहँ द्वँ लवहँ द्वँया दथुइ रेल दिना च्वन। स्मृति दना वल— राजगृहे बढ़ी लाइन हाले हे तिनि दयेकूगु, नत्र थन रक्सौलं अमलेखगंजया रेल हे न्ह्याना च्वंगु। उकिं क्वहां वना उखे थुखे स्वतं धात्थें मतया जले खने दया च्वन— राजगीह! अले छु माल, नसंचा! "राजगृह थ्यन, राजगृह थ्यना च्वन। भ्रासँ, क्वा:लखे मोल्हू भ्रासँ। थ:थ: पालंपा: भ्रासँ। क्वा: लखे मोल्हू भ्रासँ।" धयागु सूचना वन। भया: चायेका स्वत। अले मनूत क्वहाँ वयेगु नं यात। आ: छु मानि, भ्व: भ्व: मनूत राजगृह पाखे न्ह्याना च्वंगु खने दत। अथें हे न्ह्याबलें यात्रीतयेगु हूल जुया च्वनीगु थाय्। नेपा:मि दल नं थ्यंवले ला म्वाल। तर सकलें गुलि हिटी, गुलिं पुखुली याना क्वालखे मोल्हुइगु आनन्द का: जुल।

राजगृह पटना (विहार) या दक्षिण-पूर्वे स्वीनिक्वे त्या उखे ला:। बोधगयां थन नीन्याक्वे ति तापा:, पावापुरीया लँपुं व:सा भिंस्वक्वे तापा:। हानं राजगृहया थ:गु हे त:गु मछि नां दु। तर अथे नं गिरिव्रज, वृहद्रथपुर आदि नां न्ह्यागुं जिमिगु नं ख: धका धाइगु कथंया नां ख:। व्हेन सांगया वर्णने बरु ख:,

थ्वयात कुशाग्रपुर धका उल्लेख याना तःगु दु। तर अथे नं भी बौद्धपिनि निंतिं परिचित शब्द, प्रामाणिक शब्द राजगह (राजगृह) हे खः।

बोधिसत्व सिद्धार्थया जीवने ततःधंगु घटना नापं थ्व थाय्‌या पुण्य-स्मृति स्वाना च्वंगु दु। थ्व थाय् अबले राजतन्त्रात्मक देशत मध्ये बल्लागु तःकूगु देश खः। थन अबलेया धर्मया प्रसिद्ध आचार्यपिं च्वंच्वंगु खः।राजकुमार सिद्धार्थ कपिलवस्तुं पिहाँ बिज्याना थन हे दकसिबे न्हापां भिक्षाटन बिज्याःगु उल्लेख पाली व संस्कृत बुद्ध जीवनी वर्णन याना तःगु दु। राजकुमार सिद्धार्थ कपिलवस्तु पिब्वां बिज्याना दकसिबे न्हापां पिलुया बिज्याःगु थाय् हे थ्व खः। श्रमण भेष धारण याना दकसिबे न्हापां थन हे वसपोल भिक्षाटन बिज्यात। भिक्षाटने प्राप्त जूगु भिक्षान्न भपिया बिज्याये त्यंबले वसपोल-यात वाक्क वल। अले थःत थम्हं बोध बिया वसपोलं भोजन भपाः बिज्यात। उकिं त्यागी जीवनया दकसिबे न्हापांगु अनु-भव भूमि राजगृह खः। अबले थन मगध साम्राज्ये जुजु बिम्बि-सार फेतुना च्वंगु खः। सिद्धार्थया भिक्षाटन खना आपालं मनूतयेत भ्रम जुल, थ्व सु खः ? धर्मया अधिकारीपिं व धर्मपुरुष त्यागीत यक्व दया नं शायद उलि प्रभावशाली व्यक्तित्वं सम्पन्नम्ह न्हापा सुं थन भिक्षाटने मवःनि जुइ। अभ उलि शान्ति-या निंतिं दुनियाया ;दुःख कष्ट मदयेकेगु अन्तर इच्छां संयमित शील स्वभावयाम्ह ह्लापा सुना नं मखंनि। थ्व ह्लापांगु भिक्षा-टनं नत्र थपाय्‌धंगु ख्याति प्राप्त जुइ माःगु छुं हे कारण मदु। थ्व भिक्षाटनया खँ बिम्बिसारया लाय्‌कुली थ्यंकं थ्यन। बिम्बिसारं अबले धाल, "व भिक्षाटन याःवःम्ह देवतादि जूसा

व भिक्षाटनं लिपा अदृश्य हे जुया वनी, यदि साक्षात् मनू खःसा थःगु भिक्षा थले च्वंगु भिक्षान्न भपाः बिज्याइ। वसपोल राजकुमार खः, बोधिसत्व जुया नं मनू खः—महामानव, संसारया सर्वकालीन सर्वश्रेष्ठ लोकोपकार जुइक थःगु सन्देश बिया बिज्याःह्म तथागत जुया बिज्याइह्म सिद्धार्थं सिमाक्वे फेतुना प्राप्त भिक्षान्न भपाः बिज्यात। थ्व हे खँ बिम्बिसारया लायकुली थ्यनेवं हानं वसपोलयात सःता यंकल। सम्राट बिम्बिसारं परिचय फ्वनेवं बोधिसत्वं थःगु परिचय बिया बिज्यात। परिचये हिमालयया मुले च्वंगु कपिलवस्तुयाह्म धका न्ह्यथना तःगु दु। थुलि धायेवं सम्राट बिम्बिसारं वसपोलयात ह्मसीकल। अले धाल, "कपिलवस्तु च्वने मन मदया पिहाँ वयागु खःसा आमजाःगु जाःगु यौवने आमथे चाहिला जुइ मत्य। थन जिथाय् च्वं।" थ्वया लिसले बोधिसत्वं छुं लाभालाभया कलहं छेँ पिहाँ वयागु मखु, बरु जगत प्राणीया हितया कारणे जन्म, जरा, व्याधि व मरण दुःखं मुक्ति लायेत पिहाँ वयागु धका धायेवं बिम्बिसारं धाल—अथेसा गुखुनु छलपोलं व मुक्ति लाना बिज्याइ, जितः नं बिया बिज्याये माली। बोधिसत्वं थ्व प्रार्थनायात स्वीकार याना बिज्यात। थ्व हे मगधया ह्मापांगु बुद्ध-सन्देश प्रतिया श्रद्धा व आकांक्षाया छुमाँ खः।

बुद्धत्व लाना बिज्याये धुंका व हे देँ बुद्ध थन बिज्यात। श्रद्धालुपिंत भिक्षु भिक्षुणी याना बिज्याये धुंका धर्म पुरुषपिंत धर्म परिवर्तन यायेगु ज्या नं बुद्धं न्हापां मगधे हे याना बिज्यात। अले बुद्धया धर्मे श्रद्धा तःपिं मध्ये राज्य प्रमुख वा जुजु आदिया मध्ये सम्राट बिम्बिसार दकसिबे च्वे

खः। अभ राजपात आदि तोता बिज्याकह्म बुद्धं संघया निंतिं विहारया प्रतिष्ठान यायेगु ज्याय् नं मगधया वेणुवन दकसिवे न्हापांगु सांघिक सम्पत्ति वा विहार याना बिज्यात। थुकथं थनं हे न्हापां संघया प्रचार केन्द्र दः वन। बुद्ध थ्वयां लिपा नं वरोवर बिज्याः। आः नं बुद्धगयाया पहाडं स्वाःथें स्वाःथें च्वंगु मगध-राजगृहया लँपु ल्यँ हे दनि। बुद्ध-गयां सारनाथे धर्मया प्रचार जुइ धुंका प्रचारया हा अप्वः व न्हापां काःगु थ्व थाय् खः। नाप नापं बुद्धया चीर प्रतिद्वन्दी देवदत्तया प्रतिस्पर्धां चरम अवस्थाय् थ्यंकूगु थाय् थन हे। आः नं थन गृद्धकूट पर्वते व थाय् दनि- गन देवदत्तं बुद्धयात ल्वहँतं केकल।

राजगृहे थौं गुगुं बांलागु पुलांगु तःगोगु देगः खने मदु। तर अथे नं बिम्बिसारया लाय्कू, अजातशत्रुया लाय्कू नापं आपालं विहारया अवशेषत थन जंगले दथुइ खने दु। बिम्बि-सारया वेणुवन आः नं चिं कथं खने दनि। जीवक कुमारया विहार थन गृद्धकूट वनेबले लें हे लाः। गृद्धकूट पर्वते गुलिखे क्षीणाश्रव भिक्षु भिक्षुणीपिं च्वना वंगु गुफादि न्ह्योने मवःसां गृद्धकूट पर्वत च्वकाय् दयेका तःगु विहारादि अव-शेष ला आः तकं दनि। थ्वया जःखः पहाडे देवदत्तया गुफा व निगंठ सम्प्रदायया ध्यान स्थानत यक्व दु। धात्थें धाःसा क्वाः लखं मोल्हुइगुया पहाड च्वे जैन देगः भति पुला वना लिक्कसं हे प्रथम धर्म संगायना जूगु सप्त पाषाण गुफा लाना च्वंगु दु। तथागतया महापरिनिर्वाणं लिपा धर्मया चिरस्थायी निंतिं सुनां सुनां छु छु धर्म समुदाय न्यना तःगु दु, थवं थवे आदान प्रदान सांघिक रूपे ययायेगु

विचाः कुशीनगरे हे जूगु खः। तर थ्व ज्या पावा गणतन्त्र पुलाः मगधे जू वल। थुकिया कारण शायद अजातशत्रुया श्रद्धाया बल जुइ।

यात्रीपिं थन न्यंकनं गुलिं सुथे गुलिं न्हिने याना चाःहिल। हानं रेल नालंदाय् दिकेगु व्यवस्था मदुगुलिं थन हे राजगृहे रेले धुक्कं च्वना नालंदा नं स्वः वनेगु कार्यक्रम दुगुलिं गुलिं नालंदा नं स्वः वनेगु यात। थ्व फुक्क चाःहिलेगु निंतिं नालंदायात तोता समिति पाखें बस आदिया प्रबन्ध व बजेट मदुगु खः। तर यात्रीपिनि सुविधाया विचारं विहार स्टेट बसं बस न्हापा हे हया ब्यूगुलिं अन हे समिति भतिचा खर्च व्यहोरे यायेगु भतिचा यात्रीपिंके कायेगु याना बसया प्रबन्ध राजगृह चाःह्लिलेत नं जुल। बसं यात्रीपिं उखें थुखें चाःहिलावं च्वन। थुकिं याना छखें चाःहिलेगु स्वयेगु याकनं सिधल, मेखें थौं हे नालंदा वने फुपिं नं दत। उकिं ज्या अःपुइगु पाखें मिखा ब्वया बच्छिति यात्रीपिनि नालंदा वनेगु प्रबन्ध नं जुल।

नालंदा

नालंदा राजगृहं उत्तर-पूर्व पाखे च्यक्वे तापाक लाः। अले नालंदायागु नांया विषये नं विविध तर्क दु। पलेस्वांयो तःधंगु पुखू छगू दुगुया कारणं नालम्+दा (पलेस्वां बीम्ह) अर्थे व ना+ आलम+दा अर्थात् न्ह्याक्व काःसां मफुइगु मगाःगु कथं अक्षय ज्ञान बीगु अर्थे थ्वया तर्क वा परिभाषा तःसकं प्रसिद्ध। अभ्र विश्व विद्यालयया महानताया दृष्टि न्हापाया तर्क सिबे लिपाया तर्क बांला जू। तर शर्त दु— थन विश्व विद्यालय दये न्ह्यो मेगु हे खाश धात्थेंगु नां दु धका लिपाया परिभाषां स्वीकार याये हे माली।

नालंदा बौद्ध संस्कृती शिक्षण व साधनाया केन्द्र खः। थनया महत्ता व विपुलता आः नं भीसं भग्नावशेषे दुने खंनि। राजगृहे बुद्ध व बौद्धपिनिगु जुया च्वंगु प्रचार व आवागमनया प्रभावं थ्व थाय् गय् अलग लाना च्वने फइ? श्रद्धालु लेपां बुद्धयात संघया निंतिं महान त्याग याःगु दु। लेपाया तःधंगु भवनं हे नालंदाय् थ्व महान संस्कृतिया शिक्षा व प्रचारण केन्द्रयात नि स्वना ब्यूगु सिद्ध जूसां छुं आश्चर्य चायेम्वाः। थन नं सम्राट अशोकं थःगु पाखें विहार दयेके ब्यूगु दु। लिपा थन सलंसः विहार दया वन। रत्न सागर, रत्नोधि व रत्न रंजकथें जाःगु ततः

जाःगु छें बौद्ध-ग्रन्थं जाल। थुपिं विहार व शिक्षण संस्थां चिर स्थायीया गुजागु आकांक्षा ज्वना च्वंगु दु—थ्वया मोटर न्ह्याके ज्यूगु अ'गः ग्वलं नंवाः। अफ थौं गुलि भग्नावशेष खने दु--थ्व ला छकूचा दसु हे जक खः। सलंसः गांया आयं थनया विश्व विद्यालय चले जुया च्वंगुलिं थ्वया विशालता न्ह्यथं। थन सम्पूर्ण भारतं व तिब्बत चीन, जापान. कोरिया, मंगोलिया व लंकां निसें याना न्ह्याःलें द्वलंद्वः विद्यार्थीत वः। थन दर्शन व योगया शिक्षा जक मखु, आयुर्वेद व गणितया शिक्षा नं बांलाक व्यू। धापू दु, ८ संख्यां ल्याः ज्या जुया च्वंगुली शून्य प्रणाली नालन्दाया भिक्षुपिनि न्ह्यपुं हे न्हापां पिहाँ वल। थ्व शिक्षण संस्थाया संरक्षण सम्राट् अशोकं निसें गुप्त वंश, मौर्य वंश, पाल वंश आदि ईः व्ययाः वंश व नरसिंह गुप्त, भास्कर वर्मन् तथा हर्षवर्द्धन, धर्मपाल व देवपालथें जाःपिं गुलिखे जुजुपिसं याना वंगु प्रमाण थनया खुड़ाइले वःगु अभिलेखं बांलाक नंवाः। थनया आचार्य शीलभद्र, शान्तरक्षित, अतीसा दीपंकर व श्रीज्ञानथें जाःपिनि कृति आः तकं थनया शिक्षण स्तर थह्यं। प्रसिद्ध चिनिया यात्री ह्वेन सांगं थन हे शिक्षा प्राप्त यात, हानं हे सलंसः बौद्ध ग्रन्थ चिनिया भाषाय् थःदेशे लिहाँ वने धुंका अनुवाद याना बीगु ज्या यात। थ्व विद्या भण्डार, संस्कृति विस्तारया श्रोतथें जुया च्वंगु स्थानया पतन अवले जुल—गबले बौद्ध दर्शन व संस्कृति अति प्रतीकवादे वन, हानं तन्त्र मंत्रे निर्भर जुया हिन्दुत्वे च्वन। नत्र बारंबार निर्माण जुयावं च्वंगु नालंदा छाय् इस्लामी आक्रमणं लिपा इस्लामी लूट-पीटं लिपा हानं

दना वये मफये मा:गु दु ?

नालंदाय् थौं १९५१ स प्रतिस्थापित नालंदा इस्टिच्यूट दु। थन बौद्ध साहित्य व संस्कृतिया अनुसन्धान जू। नव नालंदा धका प्राचीन गौरवया स्मृती रूपे शिक्षण व्यवस्था हानं छुना यंका च्वंगु दु। गुकी अन्तरराष्ट्रीय बौद्धपिसं दर्शनया विशेषतः पालीया अध्ययन याना च्वन। नालंदाय् थ्व न्हूगु विहार वा शिक्षण केन्द्रं अतिरिक्त छगू म्यूजियम दु म्यूजिमे थन हे खुडाइले लूगु वस्तुत तया त:गु खः। म्यूजिम चिकिचाधना नं त:सकं महत्वपूर्ण जू। थन म्यूजिमे स्वयेत यात्री दलया सुविधा निंतिं भति ई मखुसां विशेष आदेशं स्वये दयेकेगु आग्रह कथं सुचं वना लिवाक तक म्यूजिम चा नं चाल।

थुकथं बौद्ध तीर्थ यात्रा समितिं मूल कथं याये मा:गु याता-यातया प्रबन्ध, समयं मलाना स्वये मखनीगु अवस्था सदयेका बीगु कुतः आदिं अतिरिक्त थ: रेल क्वे हे पसः थ्यंके मा:गु वातावरण श्रृष्टि याना वियेगु ज्या जुल। हानं थन हे कुशी-नगर, सारनाथ व बुद्धगयाय् सिबे खाद्य प्रबन्ध समितिया विशेषतः लिंमलात। पटनां हे माक्व जाकि, लहर, मतितेल, चि-चिकं आदिया समितिं प्रबन्ध याना: ह:गु खः। खाद्य प्रबन्धया अधिकारी श्री रत्नबहादुर उपासकया थन साव हे लिमला:। तर छह्मसिया लिमला: मेह्मसिनं गय् स्वया च्वनी ? मेपिं सहयोगी पासापिसं ग्वाहालि यात। बांलाकं हे थन जा थुया: नयेगु व चा:हिलेगु ज्या जुया च्वंगुलिं सकसितं न्ह्या:इपु नं ता:। गुलिं थन क्वा:लखे मोल्हुइगुली लुमधंसा गुलिं गृद्धकूट पर्वतया च्वकाय् च्वनेगुली लुमधं। थुखे घा:सा

राजगृहया नागरिकपिनि यात्रीपिंत थ्यंखुनु स्वागत याये मखना लुमधं। यात्री दल पटनाय् लिबाःगुलि राजगृहया ढ्लंढ्ः मनूत राजगृह स्टेशने स्वागतार्थ पियाः च्वच्वं कायेल जुया ११ ताः इले ती लिहाँ वने माल खनि। उकिं वेकःपिसं यात्री दलयात सांस्कृतिक कार्यक्रम दयेका स्वागतया ग्वसाः ग्वयादिल। मगध सांस्कृतिक संघया तत्वावधाने छगू तःधंगु जैन धर्मशालाया हःले यात्री दलया सम्माने ग्वसा ग्वःगु थ्व सांस्कृतिक कार्यक्रम धात्थें बांला। खतु यात्रीपि थन हे धर्म-शालाय् हयेगु प्रबन्ध दुगु, तर समिति रेले हे च्वनेगु व नये-त्वने यायेगु अःपुथें ताया धर्मशाला मवनेगु निर्णय याना। उकिं नं थ्व स्वागत भव्य यायेगु कुतः जूगु खने दु। थ्व स्वागते फुक्क समितिया पदाधिकारी व कार्यकर्तापिंत माल्यार्पण यायेवं परिचयया आदान प्रदान नं जुल। अले समिति पाखें ब।यज् व तपुलि उपहार प्रत्युत्तर सम्मान रूपे देछायेगु ज्या जुल। मगध सांस्कृतिक संघया सचिव एस्० पी० ठाकुरजुं नेपाःया बौद्ध यात्रीपिं थुलिमछि संख्याय् राजगृह थ्यंगुलि लय्ताः प्वंकादिल। नापं राजगृहया महत्ता व नेपाल भारतया मित्रताया प्राचीनता नं न्ह्यथना दिल। समिति पाखें प्रत्युत्तर भाषणे अध्यक्षं नवाना बिज्यान—थ्व जिमिगु बौद्ध यात्री पुचःया स्वागते राजगृहया जनतां गुगु हार्दिक स्नेह क्यन, उकी जिपिं आभारि जुये। हानं बौद्ध यात्रीपिनि सम्माने थौंया गुगु सांस्कृ-तिक कार्यक्रम छिकपिनि संघं यात, व नं जिमिसं न्ह्याबलें लुमंका तये।" अन्ते हानं धया विज्यात, "थुजागु हे सम्मानया अव-सर नेपाःयात नं छको बिया दिसँ।" थ्वयां लिपा व्याखं नापं म्ये हाःह्म छह्म कलाकारयात सिरपाः देछायेगु ज्या जुल।

अले थन यात्रा पुचःपाखें नं श्री कमलानन्द पाखं राजमतिया म्ये छपु व ज्ञानमाला भजन छपु प्रस्तुत यात। सकलें बहनी-सिया ११ ताः इले थःगु बाय् थःगु रेले लिध्यन। तर स्वागतया व सम्मानया शृंखला अफ नं क्वः मचाः। कन्हेखुनु सकसियां स्वये सिये सिधयेका नयेनी याना लिहाँ वये त्येका तकं विदाइ सम्मान जुल। छखे समितिया बांलाक छुं विघ्न मजुइक सकलें नेपाः थ्यंकेगु विचाः, मेखे लँपु कथं कलकत्ता वनेगु इच्छापिनि दथुइया खँ पुवंकेत मिटिंगे लिमलाः। आखिर थिला थ्व १ [२० मार्ग, ५ दिसम्बर] खुनु ह्निन्हेसिया २ ताः ति ई जुल। विशेष रेलगाडी न्ह्यात। मन मद्येक, मन मद्येक राजगृहं तोतका विशेष रेलगाडी नापं बरौनि स्वया वया। हानं रेल स्टेशन स्टेशने दीवं क्वहाँ वना समितिया सुरक्षाया दृष्टि याये माःगु कर्तव्य पालन यासे कलकत्ता बाया मवनेगु अर्थात् सकलें नापं वनेगु निवेदन न्यंकेगु ज्या जुल।

४·३० ताः त्या ति इले बख्तियारपुरे यात्रीपिं थ्यन। हानं बहनी बरौनी थ्यन। गुलिं कलकत्ता वनेगु अति आकांक्षापिं यात्रीपिं थनं हे बाया वन। अले समितिया निवेदन स्वीकार याना दींपिं महानुभावपिं रक्सौल तक नापं वयेगु हे स्वीकार याना नापं भाल। थथे भाःपिं मध्ये मरु पिगं ननीया श्रद्धालुपिनिगु नां प्रशंसा सह उल्लेखनीय जू।

बरौनि

यात्रीपिं थनं हानं बडी लाइनं छोटी लाइन यात्रा याये मा:गु। पूर्वी रेलवेया विशेष रेल गाडी तोता हानं पूर्वोत्तर रेलवेया विशेष रेलं वने मा:गु। तर बख्तियारपुरे हे पूर्वोत्तर रेलवेया विशेष रेलं यात्रा समितियात का: वया च्वने धुंकल धयागु स: थ्यन। हानं आग्रह यानाथें बडी लाइनं छोटी लाइन वनेत ता गये म्वा:क वा अप्व: पला: छी म्वा:क इता थिता बडी लाइन व छोटी लाइनगु प्लेट फार्मे रेल दिका बिल। भिपला: पला: छियेवं छगू रेलं मेगु रेलया डिब्बाय् च्वने दत। थन नं यात्रा दलया निंतिं नयेगु सुलभ जुइक पुरि व बेलि तयार जुया च्वंगु दु। छाय्धा:सा स्टेशने न्यास: मनूयात तयार पुरि वा बेलि दये धयागु थाकु। पुरि व बेलि य:ह्मसिया य:गु जुल। मुंव:पिं प्रेस प्रतिनिधिपिंत लिस: बिया स्टेशन सुपरिटेण्डेण्ट सहित विचा: सचा: या: व:पित धन्यवाद बिया बरौनि रेल ६·०० ता: इले वहनी रक्सौल स्वया न्ह्यात। मस्यु रेल गनं गन वन— गनं गनं वल— रेल न्ह्याना हे च्वन। समितिया सदस्यपिनि ज्या पुवन भा:पा: याउँक न्ह्य: व:। यात्रीपिनि नं महान पुण्यकार्य सम्पन्न जुल भालपा: माकुक न्ह्य: व:। गुलिं गुलिं छें सत्ती लिसे छें थ्यंके हथाय्पिनि धाइ भति भति अवश्य न्ह्य: स्यन खइ।

हानं रक्सौले

थः थः छें

थिला थ्व २, १०८५ (२१ मार्ग, ६ दिसम्बर) नसंचाय् न्ह्यलं चा:बले रेल रक्सौलया स:स:तीगु स्टेशने थ्यना च्वने धुंकल खनी। हाहां धाधां झो तुयूवले फुक्क यात्री दल नापं रेल रक्सौल स्टेशने थ्यन। गथे कामना यानागु ख: अथे हे अझ गुलि सुख-शान्ति यात्रा सिधइ धका मती तयागु व सिबे अप्व: सुख शान्ति सकलें लिथ्यन। सकलें लय्ताल। सकलें थ:थ: छें थ्यंथें म्हंग: ज्वयेथें ज्वल। गुलि बसं, गुलि प्लेनं नेपा: थ्यंक: वन। रायल नेपाल इयर लाइन कंर्पोरेशनं नं विशेष कथं न्यागू फ्लाइठ तना बिल। सकलें थ:थ: छें थ्यन। थ:थ:गु भासं थ:थ:गु कथं यात्राया बाखं कन। तर य:म्हसिनं यत्थे बाखं कं व फुक्क बाखने लय्ता: पिज्व:, सन्तोष पिज्व:। अले हानं पुण्यकार्य सम्पन्न जुल भालपा: सकसियां नुगले शान्ति त्रिलि बिलि जा:।

प्रीति समारोह

नेपाःया संस्कृती सुं गनं वनीबले संगं बीगु व तःवनेगु प्रथा दुथें सुं गनं वना थ्यंकः वइबले त्रिचाः याः वनेगु नं थिति दु। थः जहानपिं वा थःथितिपिं सुं गनं वनीबले मनूया मने धन्दा जुइगु, अले परदेश वनीम्ह याउँक थ्यंकः वइबले मनूया नुगले गय् गय् जुइका वलथें धका सीके हथाय् चाइगु स्वाभाविक खँ खः। उकिं थ्व भीगु प्रथा वा थिति मानवीय संस्कृतिया दृष्टिं उत्तम हे जू। सुं वनीबले सगं बी, सुं थ्यंकः वइबले मू ज्वना स्वः वनी। छगू मंगल कामनाया प्रतीक खःसा मेगु परदेशं दुःख कष्ट नया वःगु शरीरयात विचाः याः वनेगुया दसु खः। अले परदेश वंम्हं जक गय् थःगु छाःगु नुगः क्यनी ? वं छें च्वंच्वंपित क्वस्यालि ज्वना वइ, अभ्क तीर्थाटनं वयागु जूसा तीर्थ भ्त्रय् न्यायेकी। यद्यपि थुपिं प्रथा थौंया आर्थिक विषमतां भीत मजी धुंकल, तर अथे नं मूलभूत कथं थुपिं प्रथाय्, मानवीय मतिना व कृतज्ञ स्वभावया नस्वाः मदु धाःये थाकु।

उकिं बौद्ध तीर्थ यात्रा समितिया ध्यान नं थुजागु तथ्ये वन। छखे छुं अंशे पाक्षिक बुद्ध-पूजाय् बिज्याना भ्काया च्वना नं तीर्थाटने वये मफया वये मखना वंपिं दु। मेखे हानं समितिं अपाय् धंगु यात्रा सम्पन्न याना नं नेपाः थ्यनेवं थिथि ख्वाः छको हे मस्वयेगु बांला मजू। अभ्क यात्रा

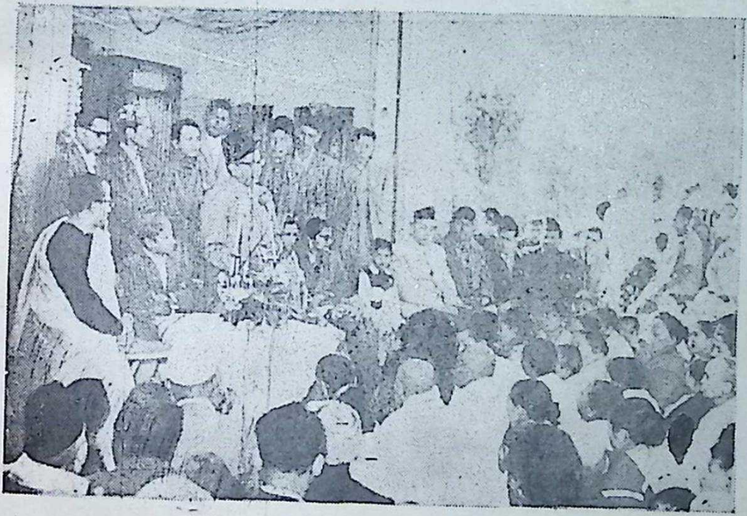

गण महाविहारे प्रीति समारोह

खवं जवे:

भिक्षु सुदर्शन, माननीय विद्युत तथा नहर मन्त्री श्री भुवनलाल प्रधान, महामहिम भारतीय राजदूत, श्रीमन्नारायण, श्रीमती मदालशा नारायण, (छम्ह उखे) सांस्कृतिक सहचारी डाक्टर इन्दूशेखर, श्री सूर्यनारायण माली प्रेस सहचारी नेत्रलकर व द्वितीय सचिव आर. के. सिह

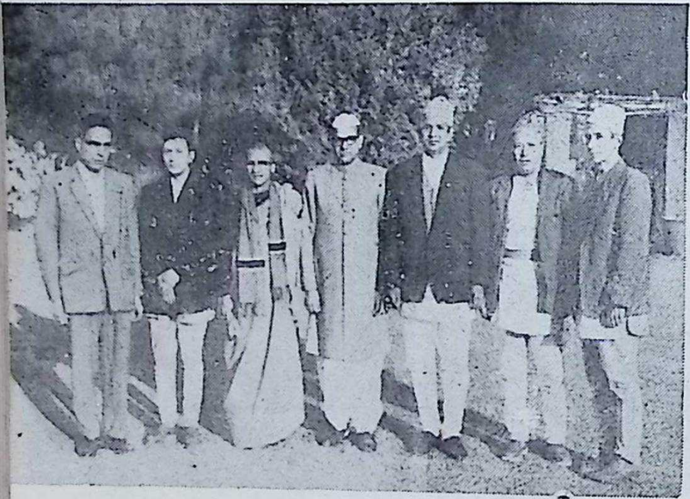

भारतीय दूतावासे स्वागत

ं जवे : श्री द्वारिकाप्रसाद (स्वयम्सेवक प्रमुख) श्री कुन्जवहादुर सिंह,
क्षु सुदर्शन (अध्यक्ष), महामहिम भारतीय राजदूत श्री श्रीमन्नारायण,
हरिदास रंजितकार (सेक्रेटरी), श्री रत्नवहादुर माली (खाद्य प्रमुख);
श्री नाति गुरुजु (उप सेक्रेटरी)

बांलाक व योउँक सफल यायेत विचारं, फू-चाःगु ज्यां अले छुं -छुं कथं हे जक जूसां ध्येबां सहयोग ब्यूपिंत कृतज्ञता क्येने गु छको हे याये मफयेव तःसकं कृतघ्न जुइ भालपाः प्रीति समारोहया ग्वःसा ग्वःगु खः

प्रीति समारोह थिलाथ्व १०, १०८५ (२६ मार्ग २०२१) खुनु गण महाविहारे जुल । छायधाःसा थ्व विहार छखें शहरे लाःसा मेखें थ्व पाक्षिक बुद्धपूजाया क्रमे हे जीर्णोद्धारया खँ छुयेगु ज्या जू वंगु व श्री भाजुरत्न शाक्य सहित सकल परिवारया भूमि संघ दानं लिपा ज्ञान माला भजन खलः व येँ, यल, ख्वप, बलंबुया आपालं त्वाः त्वाःया श्रद्धालुपिनि श्रद्धा व श्रमदानं जीर्णोद्धार जूगु विहार खः । अले थन प्रीति समारोह यानागुलिं यात्रा सम्बन्धी फोटो प्रदर्शनी नं ला आपालंसिनं स्वये खन ?

प्रीति समारोह खुनु गण महाविहार छगुलिं तसकं भःभः धाः। आपालं ध्वज पताका छायपायेका तल । तीर्थ यात्राय् बिज्याःपि भाःपिं, पाक्षिक बुद्ध -पूजा क्रमया धर्म पासापिं गण्यमान्यपिं, श्री ५ यो सरकार व भारतीय दूतावासया आमंत्रित अतिथिपिनि पुचलं गण महाविहार बिलिबिलि जाइ च्वन ।

प्रीति समारोहे दकसिबे न्हापां पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविर पाखें शील प्रदानया ज्या फ्वः चायेवं बौद्ध तीर्थ यात्रा समिति पाखें समितिया सेक्रेटरी श्री हरिदास रंजितकारं स्वागत भाषण याना दिल । स्वागत भाषणया क्रमे प्रीति समारोहया महत्ताय् नवाना धया दिल, थ्व यात्रा सकलें

छ्गः हे दुँगाय् च्वना यात्रा यानार्थें भाःपी फुगु श्रद्धा व मैत्रीया आनुभावं-बांलाक सम्पन्न जूगु खः। थौं हे जिमिसं थ्व यात्रा बांलाकेत ग्वाहालि ब्यूगु संस्था समिति व ग्वाहालि ब्यूपिं महानुभावपिंत धन्यवाद बीगु कर्तव्य भालपा। वेकलं धया दिल, राष्ट्रनायक श्री ५ महाराजाधिराजया शुभ-सन्देशया फ़ल, श्री ५ या सरकार व भारत सरकारया सहयोगं थ्व ज्या बांलाक पुवंके फत। विशेषतः महामहीम भारतीय राजदूत श्री मन्नारायण सहित दुतावासया सांस्कृतिक सहचारी डा० इन्दुशेखर, द्वितीय सचिव आर· बी.-सिंह, प्रेस सहचारि मेवलकर व श्री पी. के· मुखर्जी तथा श्री ए. बोसया पाखें विशेष रेल, विशेष बसत व राशन व्यवस्थाया निंतिं याना दीगु प्रेम व मैत्री पूर्णगु कुतः अत्यन्त सराहनीय खः। उकिं जिपिं सकलें आपालं आपालं कृतज्ञ। थ्वर्या लिपा थ्वेकःपिं सकसितं थ्व यात्राया प्रसाद नापं पत्रं पुष्पं रूप यात्रा सम्बन्ध फोटो आयलबम व उपहार देछाछां परिचय बीगु ज्या नं क्वचाल।

थ्व प्रीति अवस्थाया प्रीति सभा माननीय नहर तथा विद्युत मंत्री श्री भुवनलाल प्रधानजुया सभापतित्वे जूगु खः। सभाय् समितिया अध्यक्ष थ्व ऐतिहासिक बौद्ध तीर्थ यात्रा बांलोक याउँक जूगु खँ न्ह्यथना धया बिज्यात, थुलि अप्वः श्रद्धालुपिं छथ्वः जुया बौद्ध तीर्थ यात्रा याःगु नेपाःया निंतिं जक न्हापांगु खँ मखु, बौद्ध देशया बौद्धपिनि बौद्ध तीर्थ इतिहासे हे न्हापांगु खँ खः। हानं थ्व यात्राय् ५३० ती श्रद्धालुपिं दया जक थ्वया विशेषता च्वं वंगु मखु,

न्ह्याथासं विशेष धार्मिक कार्यक्रमत सम्पन्न याये फुगु नं थ्वया महान् विशेषता खः। वसपोलं हानं धया बिज्यात, थ्व यात्रा उकिं संख्याया कथं अभूतपूर्व खः, वना वनाथाय् दयेका तयागु कार्यक्रम कथं पुण्य सम्पादन जूगु कथं महान खः; हानं खः आशयानागु सिबे नं अप्वः याउँक व न्ह्याइ-पुक सिधःगु धार्मिक यात्रा नं। अन्ते वसपोलं थ्व फुक जूगुया कारण थः देश व मित्र राष्ट्र भारतया सहयोग नापं सकल श्रद्धालुपिनि मैत्रीया अनुभावं खः धका उल्लेख याना यात्री दलया थाय् थासे अभिनन्दन जूगु, स्वागत जूगु, सांस्कृतिक कार्यक्रमया व्यवस्था जूगु खँ नं न्यंका बिज्यात

समारोहे नवाना महामहीम भारतीय राजदूत श्री श्रीमन्ना-रायणं नेपालं ५३० म्ह मछि श्रद्धालुपिं याउँक बौद्ध तीर्थ यात्रा याना लिथ्यंगुली लय्ताः प्वंका दिल। नापं वेकलं नेपाःया धार्मिक विशेषता धार्मिक भ्रातृभाव व धार्मिक सहिष्णुताया प्रशंसा याना दी धुंका यात्री दलया निंतिं यानागु प्रबन्ध मित्र देश प्रतिया कर्तव्य जक खः धका धया दिल।

समारोहे श्रीमती भारतीय राजदूत मदालशा नारायणं नं नवाना दीगु खः। वेकलं थः देशया परम्परा कथं थौं बौद्ध तीर्थ यात्रां लिथ्यंपिंके प्रसाद काये दत धका लय्ताः नं प्वंका दिल। अले थःगु भाषणे वेकलं सत्य व अहिंसाया चर्चा नं बांलाक याना दीगु खः।

प्रीति समारोहया सभापति आसनं माननीय नहर तथा विद्युत मंत्री श्री भुवनलाल प्रधानं नवाना धया दिल-

छिकपिनिगु थुज्यागु धार्मिक यात्रां धम जक लाःगु मखु, पुण्य स्थानया दर्शनं बांलागु प्रेरणा जक नं बीगु मखु, निगू देशया दथुइ दुगु सांस्कृतिक सम्बन्धयात नं क्वातुका बी। थुजागु धार्मिक यात्रां सांस्कृतिक सम्बन्ध क्वातुइगु खँ नवाना दिसे माननीय मंत्रीजुं अनिकोंःव भृकुटि पाखें नेपाःया संस्कृति प्रसार जूगु अशोक व वेकःया काय्-म्ह्याय्पिं महेन्द्र व संघमित्रा पाखें लंकाय् सांस्कृतिक प्रचार जूगु खँया नं चर्चा याना दिल। अन्ते वेकलं गण महाविहारे निकोगु बार वये खंगु व स्वयं उद्घाटित शान्ति पुस्तकालयया उन्नति जुया च्वंगुली लयूताः प्वंका दिल। हानं थुजागु महान् ऐतिहासिक बौद्ध तीर्थ यात्रा सुयातं छूं-छां मजुइक सानन्द शान्ति पूर्वक सम्पन्न जूगुली संतोष प्रकट याना विशेष रेल, बस व राशन सुपथ मुलं प्रबन्ध याना ब्यूगुली श्री ५ या सरकार पाखें भारत सरकार प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन याना दिल।

थुकथं लयूताः दथुइ प्रीति सभा सिधल। तर प्रीति भच्चा हे पाः जुया मवं। थःथः ज्यासः व थःथः पसः हे तालं दया थःथःम्हं नं उलि उलि हे ध्येबा ल्हाना पाना यात्राया व्यवस्था याना दीपिं विज्याःपिं समितिया छह्मथे छह्म पासापिं लयूताःथे यात्रा क्वः चायेका नं यात्री पासापिं सुने खंगुलि यात्रीत लयूताःथे, अले यात्राया इले नेपाले च्वना यात्राय् वंपिनि भिंतुना च्वंपिं धर्म पासापिं लयूताःथे जुया च्वंगु थ्व इले हे लयूताः तुंचा समिति पाखें समितिया खाद्य विभागीय प्रमुख रत्नबहादुर माली शुरु याका दिल। अले हानं

थुखे सकसियां यात्रा सम्बन्धी फोटो प्रदर्शनी स्वयेगुली मन वन। प्रदर्शनी हूल। थुकथं बहनी जुल, तर प्रीति न्ह्यानावं च्वन, समारोह फ्व: चोया नं फ्व:मचा: धयाथें जुया च्वन। अर्थात् कार्यक्रम कथं प्रीति समारोह सिधल, तर अथ्नं थ:थ: नुगले बिलिबिलि जाया व:गु प्रीति फुना मवं, सिधया मवं।

थ्व प्रीति हानं छको भारतीय दूतावासे थ्यन। श्रद्धा-पूर्ण सफल यात्रां लय्ता:पिं खना सु लय्मताइ? दूतावासे विशेष प्रीति वातार्थ समितियात आमंत्रणा वल। समितिया सकलें सदश्यपि वने मफुसां समितिया सदश्यपिं वना उगु दूतावासया स्नेहपूर्ण स्वागते ब्वति का:वन।

पाक्षिक बुद्ध-पूजाया परिसमाप्ति

बौद्ध तीर्थ यात्रा ख तु पाक्षिक बुद्ध-पूजाया परिसमाप्तिमय बुद्ध-पूजा कथं जुगु खः हानं थ्व यात्रां छुं त्रुटि वःसा न्ह्याना च्वंगु प्रेम, श्रद्धा व पवित्रता पूर्ण बुद्ध-पूजा अथे हे पूर्ण मजुइ ला धका भालपाः धात्थें थ्व यात्रा फुक्क थासेया पाक्षिक-पूजा क्वःचायेका जक यायेगु सल्हा नं समिती मवःगु मखु। तर यात्रा पूर्ण सफल जुइगु आशा व विश्वास दया ईव्यः-स्वया हानं प्रबन्ध जूबले यात्रा याये माःगुलिं बौद्ध तीर्थ यात्रा थथे फुक्क बुद्ध-पूजा क्वचायेका जुइ मफुत। थुबले भतिचा बहाः बही ल्यँ दनिगु खः। अले नमोबुद्धाय (नमुरा), स्वास्ति वने धुंका पनौति व मणिचूड दहँ नं वने मानिगु, थथे हे वने माःमाःगु पुण्य स्थाने व बहाः बहाले बुद्ध-पूजा वँवं व नं क्वचाल।

बुद्ध-पूजा क्वचासेंलि पाक्षिक बुद्ध-पूजा परिसमाप्तिमय पूजा विशेष छगू समारोह कथं यायेगु बारे ज्ञानमाला भजन खलःया मुंज्या जुल। छाय्धाःसो गुगुं खास निर्णय यायेगु अधिकार भजन खलः स्वयम्भूयाके जक दु। हानं यात्रा समेतं न्ह्यागुं ज्या यायेत उपसमिति आदि ज्ञानमाला भजन खलखं दयेका वयाच्वंगु खः। उकिं थन

प्रसंगवस ज्ञानमाला भजन खलःया कार्य समितिया सदश्यपिं छको न्ह्यथनेगु नं मजि मगाः भालपा। छाय्धाःसा थ्वेकःपिनि कारणगत जुया हे थुपिं फुक्कं धर्म कार्य सुसम्पन्न जूगु खः।

ज्ञानमाला भजन खलःया
वर्तमान कार्य समिति

भिक्षु अमृतानन्द महास्थविर	धर्मानुशासक
श्री महारत्न उपासक	सभापति
श्री साहु जगत्‌रत्न	उप सभापति
श्री द्वारिका प्रसाद	सेक्रेटरी
श्री नाति गुरुजु	उप सेक्रेटरी
श्री तीर्थनारायण	”
श्री राजमान उपासक	कोषाध्यक्ष
श्री पूर्णमान उपासक	सदश्य
श्री न्हुछेरत्न गुरुजु	”
श्री रत्नबहादुर (बागबजार)	”
श्री रत्नबहादुर (भुजिं बहाः)	”
श्री रत्नपति	”
श्री रामबहादुर	”
श्री राम (ठमेल)	”
श्री हरिदास	”
श्री सानुकाजी	”
श्री पूर्णकाजी	”

श्री द्वारिकादास — सदश्य
श्री हीरारत्न — ,,
श्री भक्तिलाल — ,,
श्री भाइकाजी — ,,

पाक्षिक बुद्ध-पूजा स्वयम्भू महाचैत्ये परिसम्पन्न यायेगु निर्णय ला स्वयं सिद्ध खः। तर विशेष समारोह यायेत ह्निच्छिया ई माः। हानं न्हिच्छि मनूत स्वयम्भूस अबले जक च्वने अःपुइ, गबले अन हे पालंया बन्दोबस्त जुइ। थथे यायेबले धाःसा धर्मया परिपणतायृ भ्वयृ न्यायेकेगु पहलं तुं क्वच्यूथें जुइ धका ग्वाः। उकि आपालं खँल्लाबल्हा जुइ धुंका ज्ञानमाला भजन खलःया कार्य समितिया मुंज्यो साधारण ल्हापं कया आनन्दकुटी सकल धर्म पासापिनि भोजन प्रबन्ध यायेगु अले ह्निच्छिया कार्यक्रम स्वयम्भू महाचैत्य स्थाने यायेगु खँ कोजित। थुकियात छगू आयोजक समिति नं गठन जुल।

अष्टमी चिलागाः १०८५ (१२ चैत्र २०२१) खुनु स्वयम्भुस सुथं निसें छायूपीगु ज्या जुल। बाछी छको छको याना व दथुइ छको निकोया याना फुक्कं सच्छित्र स्वीनिथायृ बुद्ध-पूजा याये धुंका व थौं पृण यायेगु दिं। उकिं सकसियां मने उत्साह दु, लयृताः दु, श्रद्धा दु। कार्यक्रम कथं बौद्ध भण्डा व्वयेकेगु ज्या जुइ धुंका बुद्ध-पूजाया ई जुल। उखे ज्ञानमालाया अध्यक्ष श्री महारत्न उपासक प्रमुख फुक्क भजन याना च्वंपिनि ज्ञानमाला भजन यायां हे मगाः ताःनि।

ख नं बा:छी बा:छी वा व:, तान्व:, छिं-मछि, थाकु-अ:पु भ्याः हे वास्ता मतसे भजन यायां वया च्वंगु उलिमछि दये धुंकूगु। उकिं व क्रम न्ह्याकावं तये मास्ते व:। हानं थ्व बुद्ध-पूजा क्रम मदिकेगु निंति आग्रह नं भतिचा जक व:गु मखु। तर अथे नं योजना पूण जूगु हानं धर्म-चित्त मेमेकथं नं थथे हे पूजा-क्रम न्ह्याके फुगु व आयोजना जुइ फुगु अले भजन नं जुइगु खंका थ्व परिसमाप्तिमय बुद्ध-पूजाया भजन जुया च्वंगु दित। !

इलं पिया मच्वं। उखे भव्य बुद्ध-पूजा तयार जुल। स्वयम्भू महाचैत्य छचालं च्वना वं वयात वं वयात ल्हाती पुष्प, धूप, नैबद्य, फल-मूल आदि लः ल्हाना बुद्ध-पूजाया पुजाभः न्ह्याकल। सकसिया म्हुतुं बुद्धया गुंगू गुण, धर्मया खुगू गुण व संघया गुंगू गुण पाठ जुया च्वन। थ्व हे इले महामहीम भारतीय राजदूत श्री श्रीमन्नारायण व वेकःया जहान श्रीमती मदालशा नारायण नं थ्यंकः भाल। थ्व श्रद्धा व प्रीतिपूर्ण बुद्ध-पूजाय् आपालं गण्यमान्यपिं नं दुगु खः।

शील प्रार्थनां लिपा भिक्षु सुदर्शनं पाक्षिक बुद्ध-पूजाया ऐतिहासिक महत्व न्ह्यथना बिज्यात। नापं थुजागु धार्मिक ज्या बांलाक ज्ञानमाला भजन खलःया तत्वावधाने पूर्ण जूगुली लयूताः प्वंका बिज्यात।

भगवान बुद्ध प्रति श्रद्धाञ्जलि देछासे श्रीमती राजदूत मदालशा नारायणं बुद्धया सत्य व अहिंसायागु उपदेशया चर्चा याना दिल। हानं वेकलं मानव जीवने दुगु पारिवारिक, सामाजिक, राष्ट्रीय व अन्तरराष्ट्रीय कर्तव्य विषये उल्लेख याना दिल।

थौंया अन्तिम धर्म-देशना दकसिबे थकालिह्म पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविरं याना बिज्याःगु खः, गथे थ्व योजनाया प्रारम्भे नं वसपोलं हे धर्म-देशना छुना बिज्याःगु खः। वसपोलं मनुष्य जीवनया परम लक्ष्य निर्वाणया विषये नवाना बिज्यात। हानं धया बिज्यात, 'ज्ञानमाला भजन खलःया तत्वावधाने थुकथं थ्वदँ थ्वदँ तक पाक्षिक बुद्ध- पूजाया आयोजना जुया आपालं आपालं पुण्य सम्भार प्राप्त याये दुगु सक्कसियां निंतिं हे लयूताइपुगु खँ खः। अन्ते वसपोलं सकल सत्वपिनि सुख व कल्याण कामना यासे पुण्यानुमोदन याका बिज्यात।

बुद्ध-पूजा सिधयेका स्वयम्भुस ताम्रपत्र (सिजः पौ) तायेगु कार्य १९९८-९९ साले ज्ञानमाला भजन खलः द्वारा सकलया श्रद्धां बने जूगु स्वयम्भू भजन फलचाय् पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविरं सम्पन्न याना बिज्यात। थ्व ताम्रपत्रे ज्ञानमालाया ऐतिहासिक पाक्षिक बुद्ध-पूजाया तथा बौद्ध तीर्थ यात्राया उल्लेख याना थथे च्वया तःगु खः-

'स्वयम्भू' भजन सतले ज्ञानमाला भजन खलःया
पाक्षिक बुद्ध-पूजा परिसमाप्ती तःगु ताम्रपत्र

नमो तस्स सम्मासम्बुद्धस्स ॥ ॥ थ्व स्वयम्भू महाचैत्यस हिंहिं भजन याना वया च्वंगु ज्ञानमाला भजन खलःया तत्वावधाने थनि न्यादँ न्ह्यो थ्व हे पवित्र स्वयम्भू निसें न्यासलं दयाक श्रद्धालुपिनि श्रद्धां प्रारम्भ यानागु

अष्टमी अष्टमीया पाक्षिक बुद्ध-पूजा येँया फुक बहाः बहिली यल व ख्वपया गुगुं मू बहाले मू बहाले नेपाःया बौद्ध ऐतिहासिक स्थाने अष्ट कछला गाः ५, १०८५ नेपाल सम्बत लुम्बिनी, बुद्धगया, सारनाथ व कुशीनगरे थ्यंक याना फुक्क सच्छि व स्वीनिक सच्छि व स्वीनिथाय् सम्पन्न यानागु उपलक्षे थ्व ताम्रपत्र तयागु जुल। सम्बत् १०८५ साल चिल्लागाः अष्टमी (१२ चैत्र २०२१) बुद्धसम्बत २५०८।

ताम्रपत्रं थुकथं थःगु इतिहास च्वत। हानं अन गन बौद्ध जाति मात्रया श्रध्दापूर्ण पवित्र स्थान खः, अन उगु थासे गन गुगु सतः थःगु हे अर्थात ज्ञानमालाया हे आह्वाने सकलया श्रध्दां निर्माण जूगु खः; हानं अन, गन कि थःपिसं हिंहिं श्रध्दापूर्वक भजन नं याना वइ च्वना, यानावं च्वनी नं तिनि।

थ्व हे अवसरे श्री महारत्न उपासक व श्री सिध्दिरत्न उपासकया प्रस्ताव कथं जूगु थ्व महान बुध्द-पूजा सम्पन्न जूगु उपलक्षे स्मृति स्वरूप स्वयम्भूया ल्ह्योनेया मूलें तस्वागु तने तया तःगु नँया रेलिंग भचा क्वे थ्यंक तयेगु नं ग्वःसा दुगु खः। थुकी श्री साहु बुद्धरत्न व वेकःया जहान श्रीमती पुतलि उपासिका प्रमुख सकलया श्रध्दां दुगु खः। थ्व रेलिंग तयेगु निंतिं प्रतिज्ञामय पूजा (पनिस्था) भिक्षु सुदर्शन पाखें सम्पन्न जुल। गुगु धर्मया प्रतिज्ञा अथे हे २५०६ बुध्द जयन्ती तकं पूर्ण जुल, गथे बौद्ध तीर्थया फुक प्रतिज्ञा पूर्ण जुल, गथे लुम्बिनी आदि थासे विशेष श्रध्दा चिह्न तयेगु

ज्या गुलिखे लिपा वया नं वहःया पात्र तया पूर्ण जुल, गुगु ज्याय् वर्षाया तान्वः फया नं श्री कुञ्जबहादुर सिंह व तेजमुनि उपासकं हानं अन अन हे बिज्याना पूर्ण याना बिल।

थौं दान प्रदानया नं कार्यक्रम दुगु खः। पाक्षिक बुद्ध पूजा क्रमे दानयात धर्म कार्य जुया नं सुचारुया दृष्टि व ज्या अःपुकेगु दृष्टि दिका तःगु थौं चायेका ब्यूगु खः। उकिं नं थौं सकसियां मन लय्ताः।

११ ताः] इले ह्निने सकलया श्रद्धां व ल्हापनं भिक्षु महासंघ सह अनागारिकापिंत आनन्दकुटी भोजन प्रदानया ज्या जुल। हानं सकल धर्म पासापिनि पाळं जुल। न्हिने हानं सकलें स्वयम्भुस थ्यन।

भिक्षु महासंघ पाखें न्हिने स्वयम्भू-ज्ञानमाला भजनया सतले परित्राण पाठ सिधये धुंका छगू सभाया ग्वःसा ग्वल। सकसियां लय्ताः क्यक्यं आकाशे नं आपालं रंगीचंगी बेलुनत ब्वयावं वनाच्वन। बौद्ध झण्डा नं ब्वयावं च्वन। पाक्षिक बुध्द-पूजाया हे क्रमे सकलया श्रद्धां भजन खलखं न्याना तःगु माइकं नं सकसितं सःता च्वन। अले ज्ञानमाला बुद्ध-पूजा जूथाय् तक श्रद्धां गनं तोमफिक फोटो कया झाःह्म सानुभाईया नं फोटो कयावं च्वन।

थौं हे छगू प्रीति सभाया ग्वःसा नं दुगु खः। पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविरया सभापतित्वे जूगु थ्व सभाय् आपालं ज्ञानमालाया सदस्यपिं व खलःया भिक्षुपिं पाखें भाषण बींगु वा थःथः नुगः खँ प्वंकेगु यात। दकसिबे न्हापां

ज्ञानमाला भजन खलःया पाखें खलःया उप मन्त्री श्री नाति गुरुजुं स्वागत भाषण याना बिज्यात । स्वागत भाषणे ज्ञानमालाया ऐतिहासिक चर्चा यायेगु नापं खलःया इच्छा व आकांक्षा नं प्वंका बिज्यात । अनं ल्यू आनन्दकुटी दायक सभाया सभापति श्री पूर्णकाजीं तीर्थयात्रा समितिया विभागीय प्रमुखपिं व खलःया कार्यकर्तापिं सर्वश्री रत्न-बहादुर माली, श्री द्वारिका प्रसादे उपासक, श्री चन्द्र बहादुर शाक्य, श्री महारत्न उपासक, श्री डा० केशवानन्द, श्री रत्न-पति गुरुजु, श्री कुञ्ज बहादुर सिंह व श्री तेजमुनिजुं नं नवाना दिल । वेकःपिं सकसिनं थ्व पाक्षिक बुद्ध-पूजा पूर्ण जूगुलिं लयताः प्वंका ज्याया इले चायकं मचायकं द्व-विद्वं जूगु दुसर थ्वका क्षमा नं याचना याना विनम्रता क्यना दिल । सभाय् पाक्षिक बुद्धपूजार आपालं सहायता बिया बिज्याकह्म भिक्षु सुबोधानन्द स्थविर व श्री सिद्धिरत्न उपासकं नं नवाना दीगु खः ।

थुगु प्रीति समारोहे विशेष अतिथि कथं भाइ दीह्म माननीय नहर तथा विद्युत मन्त्री श्री भुवनलाल प्रधानं धया दिल, नेपाले ज्ञानमालाया थःगु हे मू दु। छायधाःसा थ्वं नेपाले न्ह्यलं चायेका बीगुली थक्वं ग्वहालि ब्यूगु दु। वेकलं हानं बुद्धया शिक्षा व जीवने माःगु नैतिक गुणया चर्चा नं याना दिल ।

समारोहया अन्ते ज्ञानमाला भजन खलः पाखें स्वयम्भू गःचाः हिलेगु लं पीच यायेगु आग्रह सरकारयाके यायेगु प्रस्ताव छगू नं वल, गुगु सर्व सम्मतं पास नं जुल ।

थ्व प्रीति समारोहया सभा प्रति शुभ कामना प्रकट याना बिज्यासे श्री ५ युवराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाह देवं छगू शुभ-कामना सन्देश नं छ्वया हया बिज्यागु खः ।

सभापति आशनं दना पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविर सकलयात थ्व फुक्क पुण्यानुभावं याकनं हे जाति, जरा, व्याधि व मरणं मुक्त जुया च्वंगु निर्वाण लायेमा धका कामना याका सभा सिधयेका बिज्यात। थुकथं सभा सिधल, प्रीति समारोह सिधल, बांलागु, तःहाकःगु व पवित्रगु कथंगु महान बुद्ध पूजा, ऐतिहासिक बौद्ध तिर्थ यात्रा सिधल, तर सकलया धर्मचित्ते श्रद्धा व भक्ति धासा झन् बिलिबिलि जायावं वया च्वन। ख नं स्वाभाविक! म मत च्याकी, जलं जः वइ । थथें पुण्यं झन् पुण्यया इच्छा जुइ, झन् पुण्य सम्पादन याइ । थुज्यागु हे अक्षय पुण्य सम्भारया इच्छा निर्वाणया कामना लिसे लिसे महानगु पाक्षिक बुध्द-पूजा व ऐतिहासिक बौध्द तीर्थयात्रा परिसम्पन्न जुल ।

पाक्षिक बुद्ध-पूजा (बहाः पूजा)

वंगु कथं ज्वः

१	श्री स्वयम्भू धर्मधातु	सिंगुँ चैत्य	प्रज्ञानन्द महास्थवीर लंकायाह्म छह्म भिक्ष
२	विक्रमशील महाविहार	भगवान बाः	भिक्षु विवेकानन्द
३	मैत्रीपूर्ण महाविहार	क्वाःबाः	श्रामणेर सुदर्शन
४	गुणाकर महाविहार	छुस्या बाः	भिक्षु अमृतानन्द
५	करुणापुर महाविहार	मुस्या बाः	श्रामणेर सुदर्शन
६	रत्नचैत्य महाविहार	भवाःबाः	भिक्षु अमृतानन्द
७	हेनाकर(?)महाविहार	धोका बाः	भिक्षु प्रज्ञानन्द
८	हेमवर्ण महाविहार	गंबाः	भिक्षु अमृतानन्द
९	रत्नमण्डल महाविहार	नघःबाः	भिक्ष बुद्धघोष
१०	शान्तिघत महाविहार	सीगबाः	भिक्षु कुमारकाश्यप
११	रत्नकेतु महाविहार	न्हुबाः	भिक्षु प्रज्ञानन्द
१२	कर्णकेतु महाविहार	चाबहाः	भिक्षु अमृतानन्द
१३	हर्षचैत्य महाविहार	होकुबाः	"
१४	गौतमश्री महाविहार	धोलछेकोबाः	श्रामणेर सुदर्शन
१५	धर्मचक्र महाविहार	जमोबाः	भिक्ष विवेकानन्द
१६	रंगभुवन महाविहार	दौबाः	भिक्षु सुबोधानन्द
१७	सुर्थश्री महाविहार	तछेबाः	" विवेकानन्द
१८	अशोकचैत्य महाविहार	असंबाः	" अमृतानन्द
१९	मुनिसिंह महाविहार	मिखाबाः	" "

२०	महाबौद्ध महाविहार	महाबूबाः	भिक्षु अनिरुद्ध
२१	कनकचैत्य महाविहार	जनबाः	पूज्य चन्द्रमणि महास्थविर
२२	केशचन्द्र संस्कारित महाविहार	ईतुंबाः	पूज्य नारद महास्थविर
२३	इतुंलसुत पारावर्त महाविहार	अलखुबे	भिक्षु अमृतानन्द
२४	भास्कर कृति महाविहार	यतखाबाः	" प्रज्ञानन्द
२५	रत्नकृत्य महाविहार	मखंबाः	" अमृतानन्द
२६	राजकृत्य महाविहार	मखंबे	" "
२७	मुलश्री महाविहार	मूबाः	" "
२८	धर्मचक्र दर्शन महाविहार	तधंबाः	" प्रज्ञानन्द
२९	जानुनन्द महाविहार	पींछेबाः	" कुमार काश्यप
३०	मन्त्रसिध्दि महाविहार	सबलबाः	" अनिरुध्द
३१	श्रीनक महाविहार (?)	लाय्कूबे	" कुमार काश्यप
३२	धर्म श्री महाविहार	मरूबही	" प्रज्ञानन्द
३३	कृष्णगुप्त महाविहार	ख्वासपाबाः	" अनिरुद्ध
३४	तरुमूल महाविहार	सिकंमूबाः	" अमृतानन्द
३५	राजकृति महाविहार	कुमारीबाः	भिक्ष बुध्दघोष
३६	प्रचन्द्रवीर महाविहार	तेबहाः	" अश्वघोष
३७	धर्मकिर्ति महाविहार	तुँछेबाः	" सुबोधानन्द

३८	यशोधरा महाविहार	बूबहा:	भिक्षु अमृतानन्द
३९	विश्वराज जित महाविहार	गबाबा:	” प्रज्ञानन्द
४०	खोइतांक महाविहार	नबै:	” धर्मानन्द
४१	वज्रसीर महाविहार	इकुबा:	” अमृतानन्द
४२	आनन्दकुटी		”
४३	मंञ्जुश्रीनक महाविहार	चिकमाबा:	” अनिरुद्ध
४४	कीर्तिपुण्य वज्र महाविहार	त:बा:	” बुद्धघोष
४५	स्थानविम्ब महाविहार	थानबा:	” अश्वघोष
४६	मुनिसंघ महाविहार	मुकुँबा:	” धर्मानन्द
४७	गगणसंघ महाविहार	गनबा:	” बुध्दघोष
४८	कीर्तिपुण्य महाविहार	कोहितिया:	श्रामणेर सुदर्शन
४९	अमृतकान्ति महाविहार	द्वाकेबबा:	”
५०	ब्रम्हचक्र महाविहार	वंबा:	भिक्षु बुद्धघोष
५१	समंतश्री महाविहार	स्वबा:	”
५२	कीर्तिपुण्य वज्र महाविहार	लगंबा:	छम्ह ब्रिटिश भिक्षु
५३	कीर्तिपुण्य महाविहार	न्हाय्कंबै	भिक्षु प्रज्ञारश्मि
५४	कीर्तिपुण्य भुवनसुन्दर महाविहार	यबाबो:	” प्रज्ञानन्द

५५	भोतेबाः	भोतेबाः	भिक्षु प्रज्ञानन्द
५६	रत्नाकर महाविहार	क्वंसाबाः (?)	श्रामणेर सुदर्शन
५७	क्वंसावाः (?)	तःमुबाः	भिक्षु अश्वघोष
५८		बुध्दवारी	" प्रज्ञानन्द
५९	मुनिसंगम महाविहार	मुसुंबाः	" अनिरुद्ध
६०	कीर्तिपुण्य महाविहार	च्वाकंबही	" प्रज्ञारश्मि
६१	इन्द्रपुरनगर महाविहार	बंतुँबाः	श्रामणेर सुदर्शन
६२	सुवर्णप्राणि जेतवन महाविहार	ज्याथ्रहाः	भिक्षु विवेकानन्द
६३	केशावति नदि महाविहार	खुसिबही	" अमृतानन्द
६४	नदि संगम राजकृत्य महाविहार	योबाः	" अश्वघोष
६५		वंबाः	" प्रज्ञानन्द
६६	नमोबुध्दाय	नमुरा	"
६७	धर्माकर महाविहार	भोंबाः	" प्रज्ञारश्मि
६८		न्हुछेबाः	श्रामणेर सुंदर्शन
६९	देश सुमन महाविहार	वसन्तपुरवाः	"
७०	वसुन्धराकीर्ति महाविहार	झोछेवाः	"

७१	सुवर्णपुर कीर्तिपुण्य महाविहार	थतुबै(चाबै)	श्रामणेर सुदर्शन
७२	अशोक मण्डल महाविहार	तेकंबाः	भिक्षु सुमङ्गल
७३	अशोकवृक्ष महाविहार	कोथुबाः	" सुबोधानन्द
७४	मुक्तिपुर महाविहार मुकंबै		" प्रज्ञानन्द
७५	प्रणिधिपूर्ण महाविहार	बलंबु	" विवेकानन्द
७६	जिन उद्धार महाविहार	चिधंबाः	" प्रज्ञारश्मि
७७	सुरत कृत महाविहार	ओबहा'सवलबाः)	" वजिरज्ञान(लंका)
७८		माबूबाःचिधंगु	श्रामणेर सुदर्शन
७९	पद्मगिरि धर्मधातु महाविहार	लंबाः	भिक्षु अश्वघोष
८०	अशोक मण्डप महाविहार	वःखाःबाः(इमाननि)	श्रामणेर सुदर्शन
८१	परक्षेर महाविहार	दुगंबही	भिक्षु सुबोधानन्द
८२	धर्मचक्रमहाविहार	प्यूखाःबाः	"
८३	भुवन देव महाविहार	पुंछेबाः(पोदेव':)	" प्रज्ञानन्द
८४	मैत्रीसुधार महाविहार	न्हूगःबाः	श्रामणेर सुदर्शन

८५	सिध्दिवर महाविहार	नःबाः	भिक्षु अश्वघोष
८६	वंतबाः (?)	कमिबाः	” प्रज्ञानन्द
८७		जोगबाः	” सुमङ्गल
८८		खालाछेबाः	”
८९	ज्ञानेन्द्रिय महाविहार	न्हूबाः	बौध्दऋषि महाप्रज्ञा
९०	बन्धुदत्त महाविहार	तेबहाः	भिक्षु बुद्धघोष
९१	आनन्दादि लोकेश्वर	चोबहाः	” प्रज्ञानन्द
९२	बिजलंख पारावर्त महाविहार	बिन्यासः	”
९३	लुम्बिनी महाविहार	किण्डोल	श्रामणेर सुदर्शन
९४	गृद्धकूत महाविहार	”	”
९५	सुवर्णपूर महाविहार	”	”
९६	निर्वाणमूर्ति महाविहार	”	भिक्षु अश्वघोष
९७	शंखदेव कृत महाविहार	नंसाबाः	” प्रज्ञानन्द
९८	आर्यावलोकिश्वर महाविहार	तःबहाः	” सुबोधानन्द

U-५
१०२८६

९९ हेमवर्ण		
महाविहार	थिमिबाः	भिक्षु विवेकानन्द
१०० चारुमती		
महाविहार	चाबै व कोथुबही	श्रामणेर सुदर्शन
१०१ खास्तिचैत्य		
महाविहार	(खसुति बौध्द)	भिक्ष प्रज्ञानन्द
१०२ जनबहा:करूणामय (जनबहा:)		" प्रज्ञारश्मि
१०३ केशचन्द्र		
महाविहार	(स्वयम्भूबही)	" अश्वघोष
१०४ रत्नाकर		
महाविहार	(तौमुग:बा:)	" बुध्दघोष
१०५ धर्मचित्त		
महाविहार	(")	" विवेकानन्द
१०६ यंकुल महाविहार (स्वबा:)		" प्रज्ञानन्द
१०७ त्रिरत्नकेतु		
महाविहार	भ्वा:बहा:	" सुबोधानन्द
१०८ काष्ठमण्डप	(अनाप)	
महाविहार	मरु कोपुतुँ	" अमृतानन्द
१०९ बुद्धकन्थी		
महाविहार	गंचाननी	श्रामणेर सुदर्शन
११० रत्नपुर		
महाविहार	"	भिक्षु प्रज्ञारश्मि
१११ कृतिपुण्य		
महाविहार	कोहिटी	" प्रज्ञानन्द

११२	चिन्तामणि तिर्थं महोविहार	तेकु दुवान	श्रामणेर सुदर्शन
११३	कृतिपुण्य महाबिहार	ज्या:बहा:य्रोचाननी	भिक्ष अश्वघोष
११४		पीबा:त्रम्हूत्वा:	" बुद्धघोष
११५	धर्मचक्र महाविहार	त:ननीबा:	श्रामणेर सुदर्शन
११६	जगत् उद्धार महाविहार	भुइरुयबा:	भिक्षु प्रज्ञारश्मि
११७	आनन्दकुटी		" अमृतानन्द
११८	लुम्बिनी	(बुद्धया जन्म स्थान)	" अनिरुद्ध
११९	कुशीनगर	(बुद्धया महापरिनिर्वाण)	" चन्द्रमणि
१२०	सारनाथ	(धर्मचक्र प्रवतन स्थान)	" शाक्यानन्द
१२१	बुद्धगया	(वोधिवृक्षमूले)	भिक्षु सुदर्शन
१२२	केशचन्द्र तारा महाविहार	इतुंबहा:	"
१२३	सुरथश्री महाविहार		" प्रज्ञानन्द
१२४	कनक चैत्य महाविहार	ववा:	" सुदर्शन
१२५	स्वयम्भू महामञ्जेश्वरी		" अमृतानन्द
१२६	स्वयम्भू धर्मचक्र प्रवर्तन महाविहार		" अनिरुद्ध
१२७	मणिचूडदहं	सको	" सुदर्शन
१२८	हेमवर्ण महाविहार	क्वा:बहा: यल	"
१२९	स्वयम्भू महाविहार (स्याह्मंगु)		" अश्वघोष
१३०	मुनिविहार	रुत्रप	" प्रज्ञानन्द
१३१	सृष्टिकान्ता लोकेश्वर नाला		" सुदर्शन

१३२ स्वयम्भू भगवान   भिक्षु प्रज्ञानन्द

(थुपिं बहा:त बहा: पूजा कथं भव: मला: । हानं थ्व ई.ब्य: स्वया, श्रद्धानुरूप आग्रह स्वया, ज्या याये अ:पु कथं स्वया येँया बहा: बही व पिने पिने थ्यंक बुद्ध-पूजा जू वंगु ख: । उकिं यदि बहा: पूजा कथं थुपिं थाय् भवलं वने अर्थात् लं ज्याना यंकूसा थथे जू वइ ।)

१	श्री स्वयम्भू अमृतांभव	
२	केशचन्द्र महाविहार	स्वयम्भू बही
३	साह्यंगु ”	स्वयम्भू
४	धर्मचक्र महाविहार	पर्वस्थान
५	श्रीमहामञ्जेश्वरी	”
६	आनन्दकुटी महाविहार	
७	आनन्दकुटी लंकाचैत्य	
८	किण्डोल गृद्धकूट महाविहार	
९	सुवर्णपुरी महाविहार	चीधंगु बा:
१०	निर्वाणमूर्ति महाविहार	किण्ड़ोल
११	लुम्बिनी मूर्ति	(”)
१२	जगतउद्धार महाविहार	भुइख्य: बा:
१३	सुरथश्री महाविहार	तकिया नापं
१४	विजलंख पारावर्त्त महाविहार	बिज्यास:
१५	मण्डपगिरी धर्मधातु	पकना:ज्व:
१६	विक्रमशील महाविहार	थँबही
१७	मैत्रीपूर्ण महाविहार	फ्वा:बा:

१८	गुणाकर महाविहार	छुस्याबा:
१६	करुणाकर महाविहार	मुस्याबा:
२०	रत्नचैत्य महाविहार	भ्वाःबाः
२१	त्रिरत्नकेतु महाविहार	भत्राःबाः दुने
२२	हेनाकर महाविहार	धोकाबाः
२३	हेमवर्ण महाविहार	गंबाः
२४	रत्नमण्डप महाविहार	नघःबाः
२५	शान्तिघट महाविहार	सीगःबाः
२६	रत्नकेतु महाविहार	न्हूबाः
२७	कर्णकेतु महाविहार	चीबाः
२८	हर्षचैत्य महाविहार	हाकुबाः
२६	गौतमश्री महाविहार	धालाछेकोबाः
३०	अश्वक मण्डप महाविहार	तेकंबाः
३१	धर्मचक्र महाविहार	जमोबाः
३२	रंगभुवन महाविहार	दौबाः
३३	अशोकचैत्य महाविहार	असंबाः
३४	अश्वक मण्डप महाविहार	ओखाबाः
३५	सुर्थश्री महाविहार	तःछेबाः
३६	अशोक वृक्ष महाविहार	कोथुबाः
३७	कनक चैत्य महाविहार	जनबाः
३८	रत्नचैत्य महाविहार	करूणामय,जनबाःच
३६	भास्कर मण्डल कृत महाविहार	इतंबाः
४०	केशचन्द्र तारा महाविहार	इतुंबाः
४१	बोधि प्रतिनिधि महाविहार	अलखुबै
४२	भास्कर कृति महाविहार	येतखाबाः

४३	त्रिरत्नकर महाविहार	तौमुगःबाः
४४	धर्मचित्त महाविहार	तौमुगःबाः
४५	यंकुल महाविहार	स्वःबाः
४६	मुक्तपुर महाविहार	मुकूंबही
४७	रत्नकृति महाविहार	मखंबाः
४८	राजकृति महाविहार	मखंबही
४९	धर्मकृति महाविहार	तुंछेबाः
५०	मुलश्री महाविहार	मूबाः
५१	जिनउद्धार महाविहार	चिरंबाः
५२	जानुनन्द महाविहार	खुंबाः
५३	धर्मचक्र दर्शन महाविहार	तरंबाः
५४	मंत्रसिद्धि महाविहार	सवलबाः
५५	सुरथकृति महाविहार	सवलबाःपिने
५६	महाबौद्ध महाविहार	माःबूबाः
५७	चिधंगु महाबूबाः	"
५८	धर्मचक्र महाविहार	प्यूखापाः
५९	षरक्षेर महाविहार	दुगंबही
६०	प्रचन्द्रवीर महाविहार	तेबाः
६१	बन्धुदत्त महाविहार	"
६२	गगनसंग महाविहार	गणबाः
६३	भोतेबाः	भोतेबाः
६४	कृतिपुण्य महाविहार	लगंबा
६५	कृतिपुर महाविहार	न्हायकंबही
६६	"	क्वाकंबही

६७	कृतिपुण्य वज्र महाविहार	तःबाः
६८	कृतिपुण्य भुवन सुन्दर महाविहार	येताबाः
६९	नःबाः (?)	गोफल
७०	पीबाः (?)	ब्रम्हुत्वाः
७१	मुनि संगम महाविहार	मुसुंबाः
७२	"	")
७३	चिन्तामणि तीर्थ महाविहार	तेकुदुबाः
७४	बुद्धवारी	
७५	रत्नाकर महाविहार	क्वंसाःबाः
७६	"	तमूबाः
७७	धर्मचक्र महाविहार	तःननी
७८	खाछेबाः	खाछेबाः
७९	वन्तबाः	कमिबाः
८०	जोगबाः,	लगमे दुने
८१	कृतिपुण्य महाविहार	ज्याःबाः द्योचा ननी
८२	सुवर्ण प्राणि जेतवन महाविहार	ज्याःबाः
८३	मैत्री उद्धार महाविहार	न्हूगःबाः
८४	कृतिपुण्य महाविहार	कोहितीबाः
८५	कृतिपुण्य महाविहार	कोहिटी पिने
८६	नदि संगम राजकृत्य महाविहार	योबाः
८७	केशावती नदि संगम महाविहार	खुसिबही
८८	ज्ञानेन्द्रिय महाविहार	न्हूबाःको
८९	स्थानविम्व महाविहार	थानाबाः
९०	धर्माकर महाविहार	भोंबाः

९१	बुद्धकन्थी महाविहार	गंचाननी
९२	रत्नपुर महाविहार	अन हे दुने
९३	वर्षचन्दन महाविहार	वंबहा:
९४	मंजुनक महाविहार	विकमाबा:
९५	विश्वराज जिन महाविहार	गवाबा:
९६	ब्रह्मचक्र महाविहार	बलंपु
९७	अमृतकान्ति महाविहार	ताहाकेबबा:
९८	न्हुक्षेबा: (?)	न्हूक्षेबा:
९९	इन्द्रपुर नगर महाविहार	बतुंबा:
१००	खोइतांक महाविहार	न:बही
१०१	कनकमुनि चैत्य महाविहार	"
१०२	भुवनदेव महाविहार	पुंछेबा:
१०३	वसुन्धरा कृति महाविहार	भोछेबा:
१०४	देशसुमन महाविहार	वसन्तपुरबा:
१०५	वज्रमीर महाविहार	इकुबा:
१०६	समन्तश्री महाविहार	स्व:बा:
१०७	मुनिसिंह महाविहार	मिखाबा:
१०८	राजकृति महाविहार	कुमारीबा:
१०९	तरुमुल महाविहार	सिकंमुबा:
११०	श्रीनक महाविहार	लायकूबही
१११	धर्मश्री महाविहार	मरूबही
११२	कृष्णगुप्त महाविहार	छ्वासपाबा:
११३	काष्ठमण्डप अनाप महाविहार	कोपुंतुं
११४	नख:देव कृत महाविहार	नंसाबा:

११५ सुवर्णपुर कीर्ति पुण्य महाविहार	चाबही थतबही
११६ सुवर्णपुर कृतिपुण्य महाविहार	कोतुबही
११७ खास्ती	बौद्ध
११८ मणिचूड दहं	सको
११९ नमोबुद्धाय	नमुरा
१२० सृष्टिकान्ता लोकेश्वर	नाला करुणामय
१२१ हेमवर्ण महाविहार	थ्यमि
१२२ प्रणिधिपूर्ण महाविहार	बलंबु
१२३ आनन्दादी लोकेश्वर	चोबाः
१२४ आर्यावलोकेश्वर	करुणामय तःबा
१२५ यशोधरा महाविहार	बूबाः
१२६ हेमवर्ण महाविहार	क्वाःबाः
१२७ मुनिविहार	ख्वप
१२८ लुम्बिनी	बुद्धयाजन्मस्थल
१२९ बुद्धगया	बोधिज्ञान लाभ जूगु स्थान
१३० सारनाथ	धर्मचक्र प्रवर्तन स्थान
१३१ कुशीनगर	महापरिनिर्वाण स्थान
१३२ स्वयम्भु	

(थुपिं विहारया क्रम हनेगु व पाक्षिक बुद्ध–पूजा जूगुया संस्मृति ल्यंकेगु ज्या श्री राजमान उपासकं याना दीगु खः ।)

'बौध्द तीर्थ यात्रा समिति' या

ल्याःचाः

आय विवरण

बुद्ध जयन्ती पाखें न्हापां ज्या यायेत त्यासा वःगु	—	२००।
यात्री सदस्य महानुभावपिनिगु पूरा व हाफ		
ल्हापं, हानं लँ दथुं वःपिनिगु चन्दा नापं	—	५६,६६८।
भारतीय दूतावास पाखें भिक्षु अनागारिका पिंत ह्लापं बीत प्राप्त अनुदान-		२,०००।
विशेष चन्दा	—	१२३।५५
ल्याःचाः मचाः मगाःयात (कशन मनि) बायचयात नापं	—	१०,५६३।
गोरखपुरे बसया रिफन्द जूगु	—	६३३।६०
राजगृहे म्हं १ भा० रु० उठे जूगुली ३८२ ह्मया	—	६११।२०
गोरखपुरे जनता खानायात उठे जूगु	—	२१४।०१
बुद्ध गयाय् मत च्याकेत वःगु चन्दा	—	३२।
तीर्थ यात्राया स्मृति-चिं तयेत थासे थासे श्रद्धा दान वःगु	—	७६७।४३
रेलया कशन मनि लिहाँ वःगु	—	५,१३०।०५
		७६६४२।८४

व्यय विवरण

रेल	—	३७,६६२।४८
बस	—	१४,६६५।१७
भिक्षु अनागारिकापिंत ल्हापं दां बीत अनुदान व अस्तिधातु खर्च		२,०१८।८८
बुद्ध-पूजा व धर्मपूजा	—	६०३।३०
स्मृति चिं वहःया गुल्पा ४ गःया	—	६७०।३७
स्मृति चिं छायेगु व कसन मनि रिफण्ड यायेत निह्म मनूया यात्रा खर्च		७०८।६५
खाद्य (मजफ्फरपुर, वैशाली पुरि, व गोरखपुरे जनता खाना समेत)		२,७२६।६६
प्रचार, कुलि प्रबन्ध, छपाइ खर्च	—	८३४।२२
भजन शृंगार	—	३३२।२०
डाँक तार	—	३४०।२६
स्टेशनरी	—	१५०।६३
अग्रीम दल, प्रबन्ध यातायात	—	६६५।१२
पारिश्रमिक (थासे थासे प्रबन्ध याःपिंत व माःगु ग्वाहालि याःपिंत)		५६६।४०
प्यंगू तीर्थ स्थानेसं बुद्ध-पूजाया चित्रमय इतिहास उपहार		३१६।६५
स्वास्थ्य	—	४२३।७४
बायच (फुक्क सदस्यपिंत उपहार नापं	—	५१०।
प्रीति समारोह	—	५५५।३४
फोटो-प्रदर्शनी व फोटो सहित सकसितं धन्यवाद उपहार	—	६८०।२५
रिपोर्ट छपाई	—	१,६२८।०५
बुद्ध जयन्ती त्यासा पुलागु	—	२००।
बीमानिगु व ज्या पुवंकेत जुइ तिनिगु खर्च	—	६६१ ४८
बौद्ध तीर्थ यात्रा समिति स्थायी याना च्वया सहयोग रुपे बौद्ध तीर्थ यात्रा समिति या निर्णय कथं बैङ्क डिपोजित वंगु	—	१२००।
म्हं १६।०६ कथं जित बीगु जम्मा दां	—	८१२६।३६
		७६६४२।८४

भिक्षु सुदर्शन,
अध्यक्ष, बौद्धतीर्थ यात्रा समिति

पुष्परत्न 'सागर', भाइकाजी, राजमान
कोषाध्यक्षपिं, बौद्ध तीर्थ यात्रा समिति

हरिदास
सेक्रेटरी, बौ. ती. या.

हिमालय प्रेस
H.P
काठमाडौं